

φυγήλαδα πολιτικής δράσης και κουήτουρας

ΙΔΕΟΔΡΟΜΙΟ

δρχμ. 90..

απριλης 1982 9/77

20 σελιδες
αλλα...
...τι σελιδες!

**μια κανονικη ιστορια
ειναι
μια κανονικη αηδια!**
αποκαλυπτικη συνομιλια
με εναν εγχειρισμενο αμφιφυλο

ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΗΝ "ΒΙΒΙΑΝ"ΣΑΡΜΑΝ

Πώλ: 'Η Μίγκαν κι'εγώ δέν κουβεντιάσαμε τό είδος των έρωτήσεων πού θά σου θέταμε.

Βίβιαν:Κουβεντιάσατε καθόλου τό είδος των αντιδράσεων σας;

Πώλ:Ναί.

Μίγκαν:Οί δικές μου αντιδράσεις είναι τελείως άσχετες γιατί οί μόνες άναφορές πού διάβα όπουδήποτε γιά τούς τραβεστί,μου δένουν τήν έντύπωση πώς πρόκειται γι'άνθρώπους πού μεταβλήθηκαν σέ γυναίκες τού είδους πού νομίζουν οί άντρες πώς είναι οί γυναίκες.

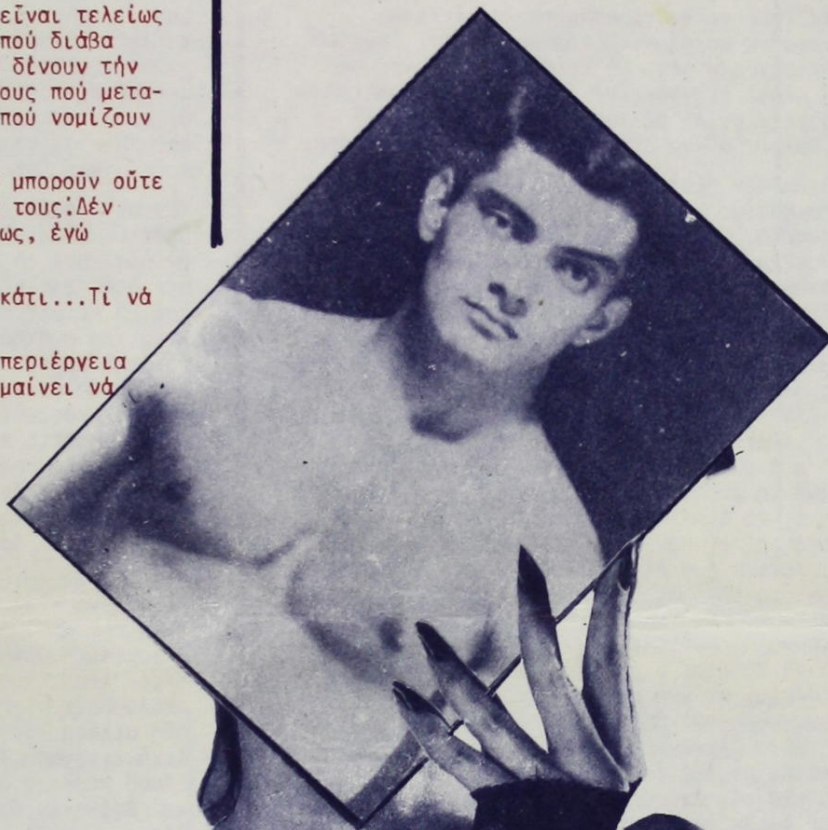
Βίβιαν:Ναί... 'Από κείνες πού δέν μπορούν ούτε τό αυτοκίνητο νά παρκάρουν μόνες τους!Δέν είναι αυτή ή άλήθεια πάντως,ή ίσως, έγώ είμαι έξαίρεση.

Μίγκαν:Δέν μου φαίνεσαι καθόλου κάτι...Τί νά σου πώ, δέν ξέρω τί νά ρωτήσω...

Πώλ:Τό ένδια-έρον μου δέν είναι περιέργεια τού είδους:"Πως γίνεται"ή,"Τί σημαίνει νά

είσαι τραβεστί άν και όλα αυτά είναι σίγουρα σημαντικά,άλλα μάλλον μέ τραβάει περισσότερο τό γεγονός πώς κάποιο άνθρωποι μπορούν πραγματικά ν'αλλάξουν τήν ψυχολογία της σεξουαλικότητάς τους,πώς μπορούν άληθινά νά γίνουν τό ένα ή τό άλλο.

Βίβιαν:Δέν πιστεύω ότι συμβαίνει αυτό.

υπαρχει
ψυχικη
ψυχολογικη
σωματικη
τακτοποι-
ηση;

ολοκληρο
το προβλημα
της αλλαγης
φυλου

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Μιά άποκαλυπτική άναφορά στίς έμπειρίες ένός έγχειρισμένου ,πού έγινε "κανονική" γυναίκα και καθώς είναι μορφωμένος άνθρωπος δίνει πολλές έξηγήσεις γιά άγνωστα μέχρι σήμερα πράγματα πού άφορούν στήν ψυχολογική συμπεριφορά,και πού ζεί και έρωτεύεται στήν Αυστραλία μέ τό όνομα Βίβιαν

ΠΡΟΣΩΠΑ

Μιλάει ή Ράντυ 'Αντριους,μέ τόν Λεωνίδα Χρηστάκη όπου λέει πολλά γιά τίς έμπειρίες της και τή ζωή της,τά σχέδια της και τίς σχέσεις της...

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΑ

'Ο Χορός της Κοιλιάς στήν Τσιχί και γενικά τό "άνεβοκατέβασμα της λεκάνης"συνθέτουν ένα φαιμινιστικό άρθρο γύρω άπ'τό θέμα αυτό.'Αφροαίτιανές,'Ινδές και Χαβανέζες σάν τελετικά πρόσωπα...

ΜΕΛΛΟΝΤΟΛΟΓΙΚΑ

Ρεαλιστικές άναφορές γιά τό...Λυκόφως τού τεχνικού μας πολιτισμού από τόν Βιολόγο και Νομπελίστα Τζεόρτζ Βάλντ,όπου σέ μιά "κρίση"άλήθειας άπο καλύπτει στό Νταβός της Ελβετίας πράγματα πού ένας έπιστήμονας δέν πρέπει νά λέει...

ΑΦΟΡΜΕΣ

Παρουσίαση τού Αυστριακού ποιητή Γκεόργκ Τράκλ, -ού αυτοκτόνησε(;)27 χρονών,τό 1914.'Η ζωή του και μερικά ποιήματά του,οί μανίες του και ή κλίση του στή "φυγή"μέ χλωροφόρμιο και άλλασυναισθήματά του στή 1η δεκαετία τού αιώνα μας.

ΠΟΙΗΣΗ

Μιά σειρά ποιήματα,τού Γιώργου Δάγλα,άπ'τήν ένότητα "Η ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΦΩΤΑΓΩΓΩΝ",πού θά έπρεπε νά είχαν κυκλοφορήσει άπ'τίς Έκδόσεις Της Μή'Αμεσης Έπανάστασης έδώ και δύο χρόνια...

ΒΙΒΛΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Συνέχεια της πειραματικής στήλης ΔΙΑΒΑΣΕ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ,όπου μαρτυρούνται πολλά και δίνονται πληροφορίες γιά έκδόσεις,πρόσωπα και πράγματα πού τυχόν μας διεύθυναν.

Η ΖΩΗ ΕΝ ΤΑΦΩ

'Όπου τό περιοδικό της όργονομίας είναι μιά άλλη άποστασιοποιημένη παραλλαγή των έκδόσεων ΒΙΟ-ΕΝΕΡΓΕΙΑ και πού οί συνεργάτες της,είχαν κυκλοφορήσει μιά προκήρυξη έναντίον τού 'Ιδεοδρόμιου και τού συνεργάτη του,όταν ό Χρηστάκης βρισκόταν υπόδικος"τρομοκρατίας"στήν Αίγινα.

Πώλ:Νά,Γι'αυτά, θέλω νά κουβεντιάσουμε.'Έχεις διαβάσει τό συγγραμμα"Μοίρα Μπρέγκεντρικς";

Βίβιαν:Ναί...

Πώλ:Ποιά πράγματα νομίζεις ότι ό συγγραφέας θά μπορούσε νά γράψει άληθινά και ποιά νά βγάλει άπ'τό κεφάλι της;

Βίβιαν:'Υπάρχουν μερικά πράγματα πού άναγνωρίζω σέ συγγραφείς αυτού τού είδους,όπως, π.χ.τό πρόβλημα της ταυτότητας:"Είμαι τό πιο όμορφο πλάσμα στόν κόσμο και επί-πλέον τραβεστί.'Επομένως είμαι δυνατή,έπομένως,...τρέμε κόσμε γιατί έρχομαι"...Όμως από ίατρική άποψη δέν ξέρουν πού πών τά τέσσερα π.χ. μερικοί συγγραφείς παρουσιάζουν τούς τραβεστί νά μήν ήδονίζονται,νά μήν συμμετέχουν στήν φυσική σεξουαλικότητα,νά μήν έχουν μουνί, νά μήν κάνουν τίποτα μέ τήν ψυχή τους,και τά αίσθηματά τους,παρά μόνο μέ τό σώμα τους,τίς τρθπες τους και τό στόμα...'Ο Βιντάλ,είναι συγγραφέας μυθιστορημάτων,έπομένως έχει τό δικαίωμα νά υπερβάλει,δέν γνωρίζει όμως τίποτα γιά τήν ψυχολογία των τραβεστί.

Πώλ:Αυτό,τόχει παραδεχτεί και ό ίδιος ό Βιντάλ μετά τήν κυκλοφορία της "Μοίρα Ντρέκεντρικς" τού έστειλλαν φωτογραφίες της έγχείρησης πού γίνεται σέ τραβεστί,λέγοντας ότι έννοιωθαν πώς ήταν άπαραίτητο νά πληροφορηθεί πώς έχουν άληθινά τά πράγματα,τά όποια θά μέ πληροφορήσεις έσύ.Τό πρόσφατο νέο Βιβλίο τού Βιντάλ:"Μύρων" μοιάζει νά είναι συνέχεια της "Μοίρα". Τό θέμα πού άπασχολεί στό Βιβλίο αυτά είναι ή ά ν ά γ κ η δύο αντιθέτων -άντρας και γυναίκα- πού βρίσκονται σέ πόλεμο μεταξύ τους αλλά στό ίδιο και αυτό πρόσωπο.
-Έσύ ταυτίζεσαι μέ τούτη τήν άνάγκη ;

Φωτογραφία: Gladys

Βίβιαν: Έν μέρει. Δέν νομίζω πώς σ'έναν τραβεστί υπάρχουν τέτοια "πράγματα" όπως: Άντρας καί γυναίκα. Πρόκειται απλά γι'αυτό πού είναι καί θά μπορούσε νά είναι, γιατί ένας τραβεστί δέν θά μπορούσε π ο τ έ νά είναι γυναίκα. Απ' τή στιγμή πού θά έγχειριστείς είσαι τραβεστί καί τέτοιος παραμένεις. Ωστόσο πιστεύω ότι ή σύγρουση πού προφανώς βίωσε ή Μαίρα είναι-στό έργο του Βιντάλ- π ο λ ύ αληθινή. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι γνωστοί μου πού έχουν νοιώσει θλίψη καί τύψεις μετά τήν έγχειρηση. Έγώ έννοιωσα έντονη θλίψη, σχεδόν ψυχωτική, λόγω τής έγχειρησής μου, κι'έφτασα στά μαύρα βάρη τής κατάθλιψης. Κι'έπιμένω νά διατηρώ σεξουαλικές σχέσεις μέ γυναίκες. Μου φαίνονται πιο ικανοποιητικές τώρα, όμως ίσως αυτό νά σημαίνει πώς άρνούνται νά γίνω τό ιδεολογικό θηλυκό, των συγγραφέων, πού τίς ήρωποιούν. Νομίζω ότι ή διένεξη πού υπάρχει στους δυό διαφορετικούς ήρωες των Βιβλίων του Βιντάλ "Μοίρα" καί "Μύρων" είναι έν μέρει μονάχα αληθινή, ξέρω όμως πώς υπάρχει μία κατάσταση σύγκρισης καί πώς αυτή ή κατάσταση ζωντανεύει τρομαχτικά απ'τόν τρόπο πού σέ αντιμετώπιζουν οί άλλοι.

Μπορεί νά συναντήσω κάνα-δυό ανθρώπων πού δίνουν άφορμές γι'αυτήν τήν κατάσταση κι' άλλους πού θά συντηρήσουν αυτήν τήν σύγκρουση κυρίως κάτι υπερβολικούς τύπους πού ζούν από καμάκι... Πάντως άν θέλω νά χαρακτηρίσω αυτούς τούς ανθρώπους, τό "καμάκι" δς πούμε, καί τόν συνδυασμό του θηλυκού μέ τόν άρσενικό μου έαυτό -δέν μπορεί νά τό έκφράσω καλύτερα-αυτό άποδείχεται άρκετά βαρύ. Μπορεί νά προσβάλλει άσχημα τήν προσωπικότητά τους.

Πώλ: Φαίνεται πώς διορθώνεις, λογοκρίνεις κάπως τόν έαυτό σου, από τήν άποψη τής θηλυκότητας ή του άνδρισμού πού συνυπάρχουν μέσα σου. Διόρθωσέ με άν κάνω λάθος, αλλά νομίζω πώς ύποστηρίζεις πώς ό τραβεστί, δέν μεταβαίνει από τό ένα φύλο στό άλλο, αλλά μεταβαίνει σ'ένα τελείως άλλο επίπεδο, τελείως ιδιόμορφο ά μ φ ί υ λ ο.

Βίβιαν: Συμφωνώ άπόλυτα μ'αυτό. Υπάρχουν επί- πεδα άμφίφυλης κατάστασης, αλλά καθ'έαυτή ή κατάσταση είναι μία σεξουαλική ταύτιση. Ίσως πολλοί τραβεστί νά μήν τό καταλαβαίνουν, αλλά νομίζω ότι έτσι είναι τά πράγματα. Ίσως πιά έχει φτάσει ό καιρός νά καταλάβουν οί άνθρωποι πώς υπάρχει ένα "τρίτο φύλο" (δέν μου άρέσει καθόλου αυτός ό χαρακτηρισμός) καί πώς αυτό είναι διασεξουαλικό. Ως προς τά χρωματώματα καί τήν έπιστήμη οί τραβεστί είναι άντρες, αλλά εύτυχώς υπάρχουν χειρουργοί καί χάρις σ'αυτούς, οί τραβεστί συνήθως λειτουργούν σάν γυναίκες. Καί βέβαια αυτό δημιουργεί μία τελείως άλλη, καινούργια σεξουαλική μορφή καί μία νέα ταυτότητα. Υπάρχει έπομένως ένα νέο πεδίο άμφίφυλο, μόνο πού έχει πολλά επίπεδα. Υπάρχει τό προ-εγχειρησιακό επίπεδο καί τό επίπεδο πού ταυτίζεται μέ τήν έγχειρηση. Μετά υπάρχει ή τραβεστί στό νοσοκομείο, μετά, σέ άμέσως σέ

μετεγχειρησιακή κατάσταση, ύστερα ή τραβεστί δυό χρόνια μετά, πέντε χρόνια μετά, είκοσι χρόνια μετά, άκόμα καί τριάντα χρόνια μετά, άν καί μάλλον κανείς δέν έχει έμπειρία του τελευταίου. Ή Κρίστιν Γιόγκερσεν πού ύπο- τίθεται πώς είναι ή πρώτη, μετά τή Κονξινέλ, είναι τώρα 20 χρόνια μονάχα πού έκανε τήν έγχειρηση.

Μίγκαν: Ήταν αληθινά ή πρώτη;

Βίβιαν: Έτσι λέγεται, όμως έχω άκούσει πολλούς πολλούς γιατρούς πού ισχυρίζονται πώς αυτές οί έπεμβάσεις άλλαγής φύλου, γίνονταν από τούς Άρχαίους Αιγύπτιους καί τούς Άρχαίους Κρήτες, έδω καί χιλιάδες χρόνια... (Σημ. τής Σύντ: Ή "Παριζιάννα" τής Κνωσσού, ισχυρίζονται Γάλλοι Άρχαιολόγοι ότι ήταν δυ- νατόν νά είναι καί ... άντρας.). Επί πλέον λέγεται πώς έχει γίνει τέτοια έγχειρηση κι'έδω, στήν Αυστραλία, ήδη τό 1946, όμως δέν υπάρχει άπόδειξη γι'αυτό. Προ- σωπικά δέν τό πιστεύω, όχι γιατί είναι πολύ σύσκολη ή έγχειρηση -ούσιαστικά είναι πολύ απλή- αλλά γιατί θέλει ιδιαίτερη προσοχή. Δέν είναι πάντως πολύπλοκη, από πολλά άλλα πού έχουν γίνει στήν Μελβούρνη, έδω κι'είκοσι χρόνια.

Πώλ: Είπες πρίν ότι ύπήρξαν έποχές πού έννοιωθες ψυχολογικά τραύματα, γιατί έννοιωθες κολλημένος σ'αυτό τό επίπεδο. Σέ στενοχώρησε πού είσαι διαφορετική ή αυτός ό τραυματισμός σπν είχε σχέση μέ τό ότι έπρεπε νά προσ- αρμοστείς σ'ένα έν τ ε λ ω ς ν έ ο ρόλο;

Βίβιαν: Δέν πιστεύω ότι ισχύει ότιδήποτε από αυτά. Κυρίως νοιώθω λύπη πού άρχισα όρμονική θεραπεία. Υπάρχει όμως καί τό στοιχείο πώς άν δέν είχα έγχειριστεί δέν θά είμουν καλύτερα. Ωστόσο πρίν απ'τήν έγχειρησή σκεφτόμουν: -Ξέρω πώς δέν θά γίνω πιο εύτυχισμένος- θά αλλάξουν κάποια πράγματα στήν προσωπικότητά μου... Παρ'όλα αυτά δέν πίστευα κατά βάθος, πώς αυτό συνέβαινε. Πίστευα πώς ή έγχειρηση θά έλυσε ένα πλήθος από προβλήματα. Δέν έγινε όμως, γιατί δέν μπορώ νά δ ρ α π ε τ ε ύ σ ω απ'αυτό πού είμ'αι. Μόνο σ'έναν βαθμό τό μπορώ. Είμαι σέ θέση νά βγώ έξω στό δρόμο, νά διαλέξω έναν άντρα, νά κοιμηθώ με παρά καί νά μήν καταλάβει τήν διαφορά. Όμως ψυχολογικά μου είναι άδύνατο κάτι τέτοιο. Πρίν πέσω στό κρεβάτι μέ κάποιον, θέλω νά ξέρει τί είμαι, σάν φυσική ύλεια, μόνο πού αυτό συνήθως προϋποθέτει ένα σωρό προβλήματα, έτσι πού νά χάνεται ό μισός χρόνος, του σέξ. Έκεί βρίσκεται κι'ένα μεγάλο μέρος τής θλίψης. Τό γεγονός πώς ήταν κι'οί δυό δρόμοι άνοιχτοί γιά μένα, λίγο-πολύ άμφίπλευρα, είναι προβλημα- τικό. Κι'οί δυό έπιλογές ήταν δύσκολες, έγώ διάλεξα τήν πιο άκραία. Αν είχα παραμείνει ένας όμοφυλόφιλος άντρας, κατάστημα γιά τήν όποία είμουν άπόλυτα ικανή, τά συναισθηματικά προβλήματα στίς σχέσεις μου θά ήταν συνεχώς παρόντα. Διάλεξα λοιπόν, νά βγώ απ'αυτό καί νά γίνω Άμφίφυλη, πράγμα πού σημαίνει πρακτικά ότι, πολεμώ τό κράτος καί πολλούς ανθρώπους σέ κάθε μου επάγγελμα ή όπου καί νά βρεθώ. Όμως αυτό πού θέλω στό βάθος είναι νά λένε οί άνθρωποι:

-Λοιπόν, καλά, δέν μάς νοιάζει τί είσαι, άν μάς άρέσεις πάει καλά, άν δέν μάς σάς έρέσεις πάει καλά, κι'αυτό όχι γιατί είσαι τραβεστί... Σ'αυτό άκριβώς τό σημείο ή έπιλογή γίνεται καταθλιπτική...

Πώλ: Σέ τί έκλογικεύσεις έφτασες, τήν έποχή πού πήρες τήν άπόφαση νά έγχειριστείς;

Βίβιαν: Δέν θυμάμαι νά πήρα καμμία άπόφαση, θυμάμαι μονάχα ότι είχα άρχισι νά ντύνομαι γυναικεία μερικές φορές, όταν είμουν 16 χρό- νων, καί μετά νά περνά μία πολύ περίεργη φάση, πού ντυνόμουν, όχι σά γυναίκα άπόλυτα, έπιμένοντας όμως πώς είμουν άντρας. Αυτό συνεχίστηκε καί προχώρησε όποτε άρχισα νά ντύνομαι άποκλειστικά γυναικεία.

Άργότερα δούλεψα σάν νοσοκόμος μέ ψυχασθε- νείς καί ή ζωή μου άλλαξε τελείως, γιατί δούλευα σάν άντρας καί ζούσα σά γυναίκα έκτός δουλειάς. Ξαρνικά άνακάλυψα τό όνομα του ψυχ- ιατρού πού είναι υπεύθυνος γιά όλόκληρο τό πρόγραμμα "Σεξουαλικής προσαρμογής" στό Σίνδεϋ. Του έκλεισα ραντεβού μέσα σέ 24 ώρες. Δέν άποφάσισα ούσιαστικά γιά τήν έγχειρηση. Είχα απλά δηλώσει ότι ήθελλα νά δώ τί συνέ- βαινε. Μετά από έναμιου χρόνο δέν μπορούσα πιά ν'άρνηθώ τήν έγχειρηση, μου φαινόταν πώς τόσος χρόνος καί τόση ένέργεια θά είχαν πάει χαμένα.

Πώλ: Δηλαδή παρακαλούσθες ένα πρόγραμμα θερα- πείας καί αυτό δημιούργησε τήν άνάγκη σου γιά έγχειρηση.

Βίβιαν: Άκριβώς. Μέ τήν ίδια έννοια τό πρόγραμ- μα αυτό δημιουργήθηκε. Μόνο μία πράξη του έργου είχε γραφτεί. Τό υπόλοιπο απλά έτυχε νά συμβεί. Οί άνθρωποι γενικά πέρνουνε άποφάσεις- έγώ δέν πήρα.

Πώλ: Τό άναπόφευκτο γεγονός τό ν'αντιμετωπίζει κανείς μία τραβεστί μέ έτερο-σεξουαλικούς ή όμοσεξουαλικούς όρους μου φαίνεται πώς ημερδεύει πολύ τά πράγματα. Έδω μπλέκονται "Άες οί Φροϋδικές άντιλήψεις": Άντρες πού γίνονται γυναίκες γιά νά δικαιολογήσουν τό ότι βγαίνουν μέ άντρες ή γιά νά έχουν λεσβιακές σχέσεις -παντού όλα είναι γεμάτα παό τέτοιες άντιλήψεις.

Βίβιαν: Ναι, παντού άκούς τέτοια. Όπως είπες τό θέμα είναι πολύπλοκο. Παραδέχομαι ότι είχα πιο πολλές καί πιο έπιτυχημένες σεξουαλικές σχέσεις μέ γυναίκες μετά τήν έγχειρηση. Όμως πιο έπιτυχημένες γι'αυτές όχι γιά μένα. Νομίζω πώς ό λόγος πού οί τραβεστί γίνονται συχνά λεσβίες είναι γιατί ό φόβος, ή κατάσταση δηλαδή πού μπλοκάρει τή σεξουαλικότητα, έχει εξαφανιστεί μέ τήν έγχειρηση. Ή, ίσως συμ- βαίνει γιατί τό νά ύποστείς τόσο πόνο, τό νά χάσεις τόσο αίμα, τό νά φτάσεις τόσο κοντά στό θάνατο, είναι μία άπελευθερωτική έμπειρία. Συνοπτικά υπάρχει μία στάση του στυλ "τί πειράζει πι-". Έπιπλέον οί τραβεστί τείνουν νά τά πηγαίνουν καλύτερα μέ γυναίκες. Τείνουν καί νά τίς έλκουν γιατί έχουν ένα περίεργο δεισμό στήν νοοτροπία τους -χαρακ- τηρίζονται από πολλά θηλυκά στοιχεία. Όλοι οί διασεξουαλικοί πού έγιναν τραβεστί - μέ όσους κουβέντισα- μου είπαν ότι έκπλησσον- ται από τό πόσο εύκολα τούς πλησιάζουν οί γυναίκες. Είναι θέμα δεισμού νοοτροπίας. Καί δέν είναι τόσο έκπληκτικό μιάς καί υπάρχουν άνθρωποι πού είχαν τήν εύκαιρία νά δούν τά πράγματα απ'τή μία μεριά του σεξουαλικού φράχτη καί μετά νά πηδήξουν απ'τήν άλλη.

Μίγκαν: Μιά απ'τίς "σκληρές" φεμινιστικές άπόψεις είναι ότι ό άντρας είναι καί θά είναι άντρας -π.χ. ή Βαλερί Σολάνας ύποστηρίζει ότι ό άντρας είναι συναισθηματικά άνδρικός καί θά μείνει τέτοιος γιά πάντα. Αλλά μία λιγώτερο άυστηρή άποψη είναι ότι απ'τά παιδικά χρόνια ό προγραμματισμός "φτειάχνει" τόν άντρα είτε είναι όμοφυλόφικος, είτε δια- σεξουαλικός, είτε έτεροφυλόφιλος. Καί οί δυό αυτές άπόψεις προϋποθέτουν ή ύπονοούν ότι δέν μπορούν ποτέ νά σχετιστούν μέ γυναίκες. Κι'όμως ένας άμφίφυλος ή μία τραβεστί τείνουν νά τό άμφισβητούν αυτό. Δέν γίνεται έτσι πιο πολύπλοκος ό αρχικός διαχωρισμός;

Βίβιαν: Δέν καταλαβαίνω γιατί οί γυναίκες πρέπει νά είναι τόσο επιθετικές γιά νά άπ- ελευθερωθούν. Πιστεύω ότι ή άπελευθέρωση είναι άπαραίτητη, αλλά πιστεύω καί ότι οί περισσό- τεροι διασεξουαλικοί σίγουρα θεληματικά άκολουθούν τό θηλυκό στερεότυπο γιά τό όποιο ήδη μιλήσαμε, παρ'όλο πού άμφισβητούν τά σεξουα- λικά κινήματα. Τό κάνουν γιατί είναι εύκολο. Αφού πέρασαν απ'τήν ταλαιπωρία του νυστεριού καί βρέθηκαν άρρωστοι γιά δυό-τρία χρόνια, λέλε:

-Καλά, θά βρω τώρα έναν άντρα νά μέ φροντίζει...

Πώλ: Έννοείς ότι μπορεί κανείς ν'άποφύγει τό προγραμματισμό του;

Μίγκαν: ...κάτι πού θεωρητικά θεωρώ τελείως άπίθανο. Μιλοῦσες γιά τήν αντίδρασή σου στους γαμιάδες. Έγώ τούς σιχαίνουμε.

Βίβιαν: Είναι προσωπική σου αντίδραση ή γενικά θηλυκή στάση;

Μίγκαν: Είναι κοινή σέ πολλές γυναίκες πού ξέρω.

Βίβιαν: Είναι καί τρόμος;

Μίγκαν: Ναι. Καί απέχθεια...

Βίβιαν: Τήν απέχθεια τήν καταλαβαίνω. Τήν νοιώθω κι'έγώ, αλλά νοιώθω ότι ό μόνος τρόπος νά δείξεις σ'έναν τέτοιο άντρα τή θέση του είναι νά του δείξεις τήν πλήρη διαδυκότητα τής άρσε- νικής-θηλυκής σεξουαλικότητας, μέχρι ν'άρχισι ν'άναθεωρεί τίς αξίες του.

Μίγκαν: Μιά διασεξουαλική γυναίκα δέν διαθέτει σύστημα έξουσίας πού άνέφερες πρίν μ'εύκαιρία τό βιβλίο "Μοίρα".

Βίβιαν: Άκριβώς.

Μίγκαν: Υπάρχει μία όλόκληρη πανοπλία ψυχο- λογικών όπλων πού δέν διαθέτουν οί γυναίκες.

Βίβιαν: Τά έχετε, άλλ'όχι άνεπτυγμένα. Μιά τραβεστί χρειάζεται ν'άναπτύξει συνειδητά τόν τεχνητό θηλυκό της αίσθησιασμό καί ταυτόχρο- να νά διατηρήσει τήν άρσενική της ταυτότητα. Έχουν τόσο άκραίες άνεπτυγμένες ιδιότητες πού όταν παρουσιαστούν μέ πλήρη πολεμική περιβολή τό θέμα είναι έκπληκτικό. Πρέπει νά παρα- δεχτείς, άν έχει πάει ποτέ σέ επιθεώρηση τραβεστί (σ.σ. στήν άθήνα στό ΑΚΑΖΑΡ του Δαοζέ ντα στήν Πλάκα), πώς οί γυναίκες φαίνονται παν- έμορφες καί, κάτω απ'τήν πασαρέλλα -έν είναι ξύπνιες- φαίνονται έκπληκτικές. Σκέψου τί θά έκαναν οί τραβεστί γιά τόν κόσμο εάν ήθελλαν, στό σταδιο μετά τήν έγχειρηση. Ή προ- εγχειρησιακή κατάσταση είναι θεσπέσια ως προς τίς αίσθήσεις.

Πώλ: Είπες ποιν, αν δε γελλεμαί, πως γενετικά είσαι άκόμα άντρας. Σωστά;

Βίβιαν: Αυτό ίσχυει πρακτικά, γιατί κλινικά νομίζω πως έχω χάσει αυτήν την ιδιότητα. Δεν ξέρω ποιά ταμπέλα περιγράφει τον πλουραλισμό που έχω ζήσει αυτά τα όχτώ χρόνια.

Πώλ: Ο παραδοσιακός τρόπος συμπεριφοράς διαφέρει σε σχέση με τον άντρα ή την γυναίκα που είναι διασεξουαλικοί.

Βίβιαν: Τό "θηλυκό"...

Πώλ: Δεν με ικανοποιεί αυτός ο όλος, γιατί υπάρχει κάτι επαναστατικό φουτουριστικό γύρω απ' τους διασεξουαλικούς, γιατί υπάρχει μιá διχοτόμηση, δύο πλευρές που ζουν μαζί. Η μιá ταυτότητα υπάρχει κι όμως δημιουργείται κι άλλη μιá παράλληλα. Είπες ποιν πως έννοιωθες νά κοιττάς πάνω απ' τό φράχτη κι απ' τις δύο πλευρές. Η κοινωνία συνήθως δεν επιλέγει την εικόνα του διασεξουαλικού...

Βίβιαν: ...είναι πολύ άνησυχητικό, γιατί πρόκειται για ανθρώπους, σκληρούς ανθρώπους. Η Μαμά και Μπαμπάς βλέπουν τηλεόραση και λένε: -Τέλος πάντων, είναι περίεργο... αυτά τα άτομα που αλλάζουν φύλο, φτωχοί άνθρωποι, έκαναν όμως τό σωστό... Άν
Αν σκέφτονται έτσι, θαύμα. Δεν είναι βλαβερό προς τό παρόν, αλλά δεν είναι αληθινό. Οι τραβεστί δεν ζουν με την αλήθεια, γιατί είναι πολύ καταστροφική. Γενικεύω, δεν μιλάω προσωπικά. Μιλάω για τό μέσο τραβεστί και τό γενικό κίνητρο πίσω απ' την διασεξουαλικότητα. Όσα κάνουν δεν έχουν σχέση με την αλήθεια.

Πώλ: Απ' τις σχέσεις σου με άλλες τραβεστί, νομίζεις πως υπάρχει κάποια σχέση, κάτι κοινό ή πολλές διαφορετικές ιστορίες;

Βίβιαν: Για την έγχειρηση;

Πώλ: Όχι τόσο για αυτό αλλά για τις προσωπικότητες τους, για τις ομοιότητες.

Βίβιαν: Υπάρχουν κάποιες πολύ γενικές ομοιότητες:

1. "Είμαι γυναίκα με άντρικό σώμα",
2. Λίγο πιο κλινική: "Έχω υποσπαντυγμάνα γυναικεία όργανα" ή "Είχα στήθος από τό 15 μου", μαλακίες δηλαδή...
3. Είδος έκλογίκευσης: "Δέν ήθελα νά τό κάνω" ή "άναγκάστηκα", ή "Λυπηθήτε με παρακαλώ, δέν εϋθύνομαι", μαλακίες κι αυτά...

Η αλήθεια δέν έχει καμμία σχέση. Πιστεύω πως υπάρχει κλινική αιτία στη διασεξουαλικότητα. Δεν επιλέγεται γιατί είναι έμφυτη. Τό στηρίζω αυτό σε αμερικάνικες και εύρωπαϊκές στατιστικές και στο γεγονός ότι 95% των τραβεστί γεννήθηκαν από γυναίκες πού, στη διάρκεια της έγκυμοσύνης, είχαν κάποια μόλυνση. Οι επιστήμονες πιστεύουν πως αυτή ή συγκεκριμένη μόλυνση αλλάζει τον βασικό σεξουαλικό προγραμματισμό και τό άρσενικό γεννιέται με θηλυκή σεξουαλικότητα. Πολύ βασικό. Έννοώ πως κανείς δέν ξέρει πόσο ποσοστό του φύλου μας είναι "έμφυτο" και πόσο "κοινωνικό". Είναι όμως, νομίζω, κληρονομικό σε κάποιο ποσοστό.

Πώλ: Ναι, αλλά ή βιολογική εξήγηση μις σεξουαλικής απόκλισης είναι ύποπτη π.χ. μερικοί λένε πως πρόκειται για άλλο ποσοστό άντρικών και γυναικείων όρμονων.

Βίβιαν: Συμφωνώ μόνο γιατί ή μητέρα μου, όταν ήταν έγκυος σε μένα, είχε πάθει παρωτίτιδα και γιατί θυμάμαι πως, σά παιδί, πήγα να στίς τουαλέτες- για κυρίες και επίσης άποαζα τά παιχνίδια της αδελφής μου, ...συνέχεια έκανα τέτοια.

Πώλ: Κι εγώ έκανα παρόμοια, αλλά σε άλλο στάδιο. Θεωρώ την ιστορία πού είπες πριν πολύ πιο πειστική, ότι οδηγήθηκες σ' ένα "Ψυχιατρικό Πρόγραμμα" πού δημιούργησε την ανάγκη για έγχειρηση.

Βίβιαν: Όχι, συσχετίζεις λάθος. Πιστεύω ότι ένα τέταρτο του πληθυσμού είναι διασεξουαλικό, αλλά πως αυτοί οι άνθρωποι δέν έχουνε δυνατή προσωπικότητα και ίσως κουπλάρουν από την παιδική τους άνατροφή νά τό παραδεχτούν και νά τό άποφασίσουν -ή και νά συνειδητοποιήσουν πως άποσδήποτε θέλουν ν' αλλάξουν φύλο, ότι και νάναι σήμερα. Πολύ λίγοι φτάνουν στην συγκεκριμένη κατάσταση νά πουν στον έαυτό τους "κάτι συμβαίνει. Τώρα τί κάνουμε; Νά ντυθώ γυναικεία σήμερα;"

Πώλ: Έννοεις ότι πιστεύεις πως 25% του πληθυσμού είναι βιολογικά έν δυνάμει τραβεστί;

Βίβιαν: Πιστεύω ότι είναι έγκεφαλικά διασεξουαλικοί και ίσως κατά ένα ποσοστό και βιολογικά αλλά οι τάσεις τους αυτές σκεπάστηκαν τόσο καλά στην παιδική τους ηλικία πού τώρα ούτε καν μπορούν νά τό φανταστούν. Έγώ αντίθετα είχα

όλες τις κατάλληλες παιδικές έμπειρίες ώστε νά θεωρηθώ κλινική περίπτωση διασεξουαλικού. Είναι ναυωτο, έμφυτη αυτή ή τάση της άμφιφυλίας, τό θέλουμε ή όχι. Άκόμα και ο πιο Φρούδικός ψυχίατρος άρνήθηκε νά καταλάβει την τάση αυτή στις ψυχώσεις ή νευρώσεις.

Μίγκαν: Μίλησες κανα-δυό φορές για την άνδρική σου πλευρά. Τί έννοεις, ξεχωριστά απ' τά χρωμοσώματα; Σε έπηρεάζει σε σημαντικό βαθμό;

Βίβιαν: Σίγουρα. Άν και ή άνδρική πλευρά είναι άρκετά ισχυρή μέσα μου, ή ταύτισή μου μ' αυτήν μπορεί μόνο νά στηριχτεί στα χρόνια πού δέν είμουνα σίγουρη τό τί πρόκειται νά γίνει -άνδρας ή γυναίκα.

Πρέπει νά καταλάβετε ότι μιá τραβεστί αλλάζει ολοκληρωτικά την προσωπικότητά της. Κι έτσι πρέπει νά κάνει. Πρέπει νά μάθει νά μή γίνεται άντιληπτή. Έτσι λοιπόν αισθάνονται άναγκασμένοι νά μάθουν την παραμικρή λεπτομέρεια της γυναικείας συμπεριφοράς. Μιá γυναίκα, λόγω χροσταυρώνει τά πόδια της, πιο συχνά, προς τό άριστερά. Μιá γυναίκα ποτέ δέν άνάξει ένα σπρίτο προς τό μεριά της -πάντα προς τό κάτω. Όλα αυτά είναι μιá ρουτίνα πού την μαθαίνουμε παρακολουθώντας τον κόσμο. Είναι ή κατάλυτη για μιá μεγάλη αλλαγή προσωπικότητας. Έτσι, μου είναι πολύ δύσκολο νά κυττάξω πίσω και νά πάω σ' εκείνο πού με έκανε άντρα. Ίσως και νά είμαι άκόμα. Ο τρόπος πού σκέφτομαι είναι ίσως πολύ άνδρικός.

Μίγκαν: Τί θά μπορούσε νά σημαίνει άνδρισμός για σένα πέρα απ' τους σεξουαλικούς ρόλους και στηνένες καταστάσεις;

Βίβιαν: Δεν θά μπορούσα νά πω ποτέ: "Αυτός είναι άντρας" ή: "Αυτή είναι γυναίκα". Νομίζω ότι οι άντρες είναι άντρες και ότι βασικά ο καθένας έχει την προσωπικότητά του. Είναι μερικά πράγματα πού κάνουν οι έτεροφυλόφιλοι άντρες και πού τους χαρακτηρίζουν, άλλ' αυτά δέν είναι τίποτ' άλλο από τελετουργικές και τεχνικές κινήσεις. Για μένα όμως μπορεί ένας άντρας νά έχει όλη ή θηλυκότητα πού μπορείς νά φανταστείς και νά παραμένει άντρας. Πολλοί άνθρωποι βάζουν είσαγωγικά στη λέξη άντρας και τελείως μηχανικά σχηματίζεται στο μυαλό τους ή γνωστή εικόνα. Έγώ δέν μπορώ νά τό κάνω αυτό γιατί συνδέω τον άντρισμό με την προσωπικότητα του καθένα κι όχι με τό πέος του και την θηλυκότητα τό ίδιο.

Πώλ: Οι όμοφυλόφιλοι τί ρόλο παίζουν σ' όλα αυτά;

Βίβιαν: Οι σχέσεις μου με τους άντρες όμοφυλό-ιλικούς, είναι πολύ ικανοποιητικές και θά μπο-

ρούσαν εύκολα νά μεταφερθούν σε βαθύτερες έρωτικές ζώνες, αλλά ξέρω ότι είναι άδύνατο. Μερικές φορές δέν θέλω νά τό παραδεχτώ. Άναρωτιέμαι γιατί εγώ μπορώ νά κάνω εξίσου εύχρηστα έρωτα μ' έναν άντρα και με μιá γυναίκα και οι "άλλοι" νά μήν μπορούν. Είναι εύκολο νά άντιληφθούν ότι είμαι έγχειρισμένη και έτσι βλέπουν ότι θά μπορούσαν έρωτα μαζί μου, τό κακό είναι ότι βλέπουν τούς έαυτούς τους σαν όμοφυλό-ιλικούς φίλους. Κι έτσι δέν πηδάνε στο κρεβάτι, πού τούς διαθέτω... Δυστυχώς.

Παραδέχομαι ότι μερικοί άντρες όμοφυλόφιλοι με τρομάζουν όσο και όρισμένες γυναίκες. Δεν μπορώ όμως νά χωνέψω τούς πούστηδες εκείνους πού μιμούνται τις γυναικείες κινήσεις, φοράνε γυναικεία ρούχα και μπορούν νά παίζουν τέλεια τό ρόλο τους. Πραγματικά δέν μπορώ νά δεχτώ κάποιον πού περιορίζει ή σεξουαλικότητά του προς ή μιá κατεύθυνση μόνο. Οι άνθρωποι περιορίζονται μόνο από κείνην ή την άλλην σεξουαλικότητα πού δίνουν στον έαυτό τους. Ποτέ μου δέν περιορίσα τον έαυτό μου κι ούτε σκέφτομαι νά τό κάνω. Δεν τούς κατακρίνω όμως.

Πώλ: Κάπου νομίζω ότι είπες ότι οι διασεξουαλικοί θά μπορούσαν ν' άποτελέσουν τό πραγματικό "τρίτο φύλο"... Έ, λοιπόν μερικοί όμοφυλόφιλοι αυτοαποκαλούνται "τρίτο φύλο" και κινούνται άνάλογα.

Βίβιαν: Ίσως νά τούς ταιριάζει ο όρος "τρίτο γένος".

Πώλ: Ποιά είναι ή διαφορά;

Βίβιαν: Τό γένος από την κλινική άποψη συχνά προσδιορίζεται σαν μιá κατάσταση της συνείδησης και της ψυχολογικής συμπεριφοράς, ένν τό φύλο άναφέρεται άπο κλειστικά στα χρωμοσώματα και τις στατιστικές της γενετικής κατασκευής. Αυτό ήταν και τό πρόβλημα της Αίτηριν Άσλεϋ. Την ξέρετε;

Πώλ: Όχι.

Βίβιαν: Η Αίτηριν ήταν μιá έγχειρισμένη διασεξουαλική πού κατάφερε νά γίνει ένα διάσημο και έπιτυχημένο φωτομοντέλο. Ήταν έπιτυχημένη με την πραγματικά γυναικεία έννοια της λέξης "όλοι την θαύμαζαν σά καλλονή. Την είχαν σε κάθε περιοδικό και τελικά παντρεύτηκε στην Ίσπανία τον κληρονόμο ενός Άγγλου Λόρδου. Όταν γύρισαν στην Άγγλία δυό χρόνια άργότερα, εκείνη ζήτησε διαζύγιο διότι δέν συμφωνούσαν ή κάτι παρόμοιο. Ο άντρας της, τότε, ζήτησε την άκύρωση του γάμου με την δικαιολογία ότι εκείνη δέν ήταν ούτε άντρας, ούτε και γυναίκα. Μετά από άναρίθμητες δίκες τά βρετανικά δικαστήρια άποφάνθηκαν: Όχι Αίτηριν, νά μās συγχωρέ-

Φωτογραφία: Cristian Hermet

σεις αλλά είσαι άντρας. "Αμέσως ή απόφαση αυτή βρέθηκε κάτω απ' τα πυρά όλων των ιατρικών και άλλων αθηνιτών που ασχολούνται με την ψυχολογία. "Ακόμα και μερικές κυβερνήσεις δήλωσαν ότι ήταν μία απάνθρωπη απόφαση. "Όλα αυτά όμως δεν βοήθησαν καθόλου την Αίλη. Τό έριξε στα "μαντράξ" και θά βρίσκεται έτσι "φουγάτη" μέχρι το τέλος της ζωής της. "Όπως και νάχει το πράγμα ή μόνη αθηνιτιά πάνω σε παρόμοια θέματα είναι ή Ιστορική. "Όποιαδήποτε βασίλισσα της νύχτας μπορεί να ταυτιστεί με το "τρίτο γένος" γιατί ίσως να έχει μακιγιάριστρί και να έχει ακόμα μακιγιάρει την ψυχολογική της υπόσταση, ώστε να φαίνεται γυναίκα, αλλά σωματικά είναι ακόμα άντρας. Δεν έχει μήτρα. Οι διασεξουαλικοί όμως μπορούν να τό σπαθί τους να διεκδικήσουν τό "τρίτο φύλο".

Πάλ: "Έχεις απόλυτο δίκιο. Κι' εγώ ό ίδιος μπορώ εύκολα ν' αντιληφτώ πως μπορεί κάποιος να προσποιηθεί τό άντρικό ή τό γυναικείο ρόλο αλλά μου είναι δύσκολο να καταλάβω πως μπορεί κάποιος να γ ί ν ε ι γυναίκα.

Μίγκαν: Νομίζω ότι ξαναγυρνάμε στη δύναμη που έχει μία διασεξουαλική γυναίκα που την απέκτησε μέσα στη διάρκεια της μεταίερωσης της ένχειρησης. Μπορεί πιο εύκολα από μία... κατίνα ή από μία φεμινίστρια να αντιληφτεί τους όρους της μονομαχίας μεταξύ άνδρα και γυναίκας και να αντιτιμετωπίσει τόν άντρα με γεγονότα που ή ίδια έχει βιώσει.

Βίβιαν: Μία διασεξουαλική γυναίκα βλέπει τά πάντα γύρω της να καταστρέφονται και αυτή ή καταστροφή την έπηρεάζει άμεσα. Μία φορά τό μήνα μπορεί να βάλω πάνω μου ότι-δήποτε μακιγιάζ και να βγω στο δρόμο σκαπανεβάζοντας τούς γοφούς μου και κουνώντας τά βυζιά μου. Κάνω έτσι, λοιπόν, τό βόλτα μου στην πόλη σά μία στερεότυπη σεξοβόμβα. θά γυρίσω μετά σπίτι μόνη μου και αυτό είναι αρκετό για μένα. Μου δίνει την σιγουριά ότι δεν κατέστρεψα όποιο όποιο κι' άγγιξα που είναι συνηθισμένο φαινόμενο για μία ένχειρισμένη τραβιστί...

Μίγκαν: Κατά πόσο μπορεί ν' αλλάξει αυτή ή κατάσταση; "Αν κάποιος έπένεμε και ένιωθε ότι δεν τόν καταστρέφεις θά μπορούσες να δεχτείς κάτι τέτοιο;

Βίβιαν: Νομίζω ότι αν κάποιος μετά από ένα όρισμένο διάστημα γνωριμίας έρχόταν και μου έλεγε:

"Έρεεις Βίβιαν αίσθάνομαι κάτι για σένα που μπορεί να διατυπωθεί σαν άγνη. Αυτό που αίσθάνομαι για σένα είναι για τό ότι είσαι μία διασε-οξουαλική κι' όχι ένας τυπικός άντρας ή γυναίκα, ή τό πιο παρόξενο πλάσμα που γνώρισα την τελευταία δεκαετία ή έπειδή έχουν γεμίσει με σιλικόνη τά διάφορα μέλη του σώματός σου"... Νομίζω ότι αν μου τάλεγε αυτά κάποιος, άμέσως θά σταματούσε αυτήν την καταστροφική τάση που υπάρχει μέσα μου. Μου έχει ήδη συμβεί...

Πάλ: θά πρέπει να είναι πολύ καταστροφικό για τό "εγώ" σου τό ν' άποτελείς ένα άξιοπερίεργο πλάσμα, σε όρισμένους κοινωνικούς κύκλους...

Βίβιαν: Είναι ένας τρόπος κι' αυτός να μπεις στα κοινωνικά πλαίσια...

Πάλ: Δεν μ' άσχεκίνησε προηγουμένως ποιά είναι ή προσωπική σου γνώμη για την πατριαρχική θεωρία στη σεξουαλική καταπίεση; Νομίζεις ότι ή καταπίεση κινείται πάνω στίς γραμμές του άνδρισμού, της υπεροχής του άντρα πάνω στη γυναίκα, στους όμοφυλόφιλους, στους μαύρους, και σ' ότι άλλο;

Βίβιαν: "Όχι, αυτό δεν συμβαίνει με μ' άσχεκί. σ' ότι άφορ' τό π' άδ' ή καταπίεση είναι υπερωστική καταπιεστική. "Εκείνοι που μου έχουν φορθεί πιο άσχημα και προβληματικά άπ' όλους είναι οι γυναίκες Κροστικοί "Υπάλληλοι. "Όταν πήγα να βγάλω νέο πιστοποιητικό γέννησης, έπειδή άλλαξα τόνομά μου, ή γυναίκα-δευθυντής του τμήματος δεν έκανε δεκτή την αίτησή μου. Πήγα στον προϊστάμενό της ό οποίος είπε: "Και γιατί όχι" και όταν τελικά έφτασα στον άνωτερο και άπ' αυτόν, που ήταν μία γυναίκα μου άπόρριψε όριστικά την αίτηση, δίνοντας μου μισοσάτιες και μισο-κοροϊδευτικές έξηγήσεις. Κάτι παρόμοιο συνέβη κι' όταν πήγα να βγάλω διαβατήριό, όποτε τό θέμα έφτασε στον "Υπουργό".

Μίγκαν: Ποιές είναι οι άντιδράσεις των άλλων γυναικών έξω άπ' τό γραφειοκρατικό κατεστημένο;

Βίβιαν: Με φοβούνται. Γυναίκες όχι και τόσο σίγουρες για τόν έαυτό τους με βλέπουν σά μία άπειλή για τά σεξουαλικά τους κτήματα, τούς άντρες. "Όταν μετακόμισα στο Γκλάντεσβίλλ και άρχισαν να συγκεντρώνονται γύρω μου διαδόσεις ότι δεν είναι αυτό που φαίνομαι, έπαιρνα άπειλητικά τηλεφωνήματα και γράμματα, όλα από γυναίκες. Μία ομάδα μάλιστα προειδιποιούσε τούς άντρες ότι δεν είμαι γυναίκα, αλλά ένας πραγματικός άντρας. Οι μόνες γυναίκες που με έχουν συμπαθήσει είναι ή τραβεστί ή οι διασεξουαλικές ή οι λεσβίες. "Αν μία γυναίκα είναι άποκλειστικά έτεροσεξουαλική και δεν έχει σκεφτεί ποτέ της κάτι τό διαφορετικό, τότε σίγουρα, θά ύπάρξει σύγκρουση μεταξύ μας...

Πάλ: Ποιές ήταν οι έμπειρίες σου με τό φαιμινιστικό κίνημα;

Βίβιαν: Κατά τη γνώμη μου τό φαιμινιστικό κίνημα είναι σκατά. Πιστεύω ότι όλα τά κινήματα που ασχολούνται με την άπελευθέρωση της προσωπικότητας πρέπει να βοηθούν όποιαδήποτε καταπιεσμένη μειονότητα ή άτομα. Τό φαιμινιστικό κίνημα άνεύεται συνεχώς να κάνει ότιδήποτε για την κατάσταση των διασεξουαλικών. Τό ίδιο ισχύει και για τό κίνημα των όμοφυλόφιλων. "Αντί να ένωθούν και να συνεχίσουν τόν άγώνα από κοινού, μένει τό καθένα ταμπουρωμένο στη σεξουαλικότητά του ή σ' αυτό που νομίζουν ότι είναι ή σεξουαλικότητά τους. Τούς διασεξουαλικούς δ' έ ν τούς άναγνωρίζουν καν. "Η μόνη που τό έκανε ποτέ είναι ή άκτιβίστρια Ζερμαίν Γκρήρ, έίπε στο Βιβλίο της: "Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΥΝΟΥΧΟΣ" ότι ή Αίλη, είναι-κατά τη γνώμη της- τό σύμβολο της Γυναίκας Ευνούχου και γι' αυτό είναι περήφανη γι' αυτήν.

Μίγκαν: Πώς δικαιολογούνται οι φεμινίστριες γι' αυτήν τους την άρνητική στάση;

Βίβιαν: Λένε, ότι ό δικός τους άγώνας είναι άρκετά μεγάλος για ν' άσχοληθούν και με μ' άσ, κάτι που δηλαδή δεν είναι "σοβαρή" δικαιολογία.

Πάλ: Νομίζω ότι απλά και μόνο, αυτό καθρεφτίζει την όλοκληρωτική άγνοια και φόβο που έχουν για τούς ά μ φ ι λ ο υ ς, γιατί πραγματικά ή άμφιφυλία θά μπορούσε να είναι τό κοινό σημείο έπαφής του γυναικείου και του όμοφυλόφιλου κινήματος.

Βίβιαν: "Έχεις απόλυτο δίκιο, οι διασεξουαλικοί δέχονται πίεση σαν όμοφυλόφιλοι και σαν γυναίκες. Δεν ψηφίζουν και οι περισσότεροι δεν μπορούν να φύγουν άπ' τη χώρα τους. Είναι αρκετά δύσκολο να βρουν δουλειά ή να διατηρήσουν τη θέση που είχαν πριν την ένχειρηση. "Αναγκάζονται λοιπόν να γλύφουν πούτσους στην Βικτώρια-Στέλιον ή να γδύνονται τέσσερις φορές τη βραδυά σε κάποιο κλάμπ.

Πάλ: Πόσοι άμφιφυλοι ύπολογίζεις ότι ύπάρχουν στον κόσμο;

Βίβιαν: "Υπάρχουν γύρω στους 1500 (χιλίους πεντακίσιους) μόνο στην Αυστραλία και άλλοι πεντακίσιοι στον ύπόλοιπο κόσμο. "Επίσης ύπάρχουν περίπου δύο χιλιάδες που δεν έχουν κάνει ένχειρηση γιατί πιστεύουν ότι ή ένχειρηση είναι κάτι τό δευτερεύον. "Ανάλογα με τόν πληθυσμό των 12,000,000 κατοί

κων ή Αυστραλία έχει ένα μεγάλο ποσοστό άμφιφυλων.

Πάλ: Θυμάμαι ότι είχα διαβάσει για τούς "Ινδιάνους της Βόρειας Αμερικής, ότι οι Μάγοι τους ήταν άνθρωποι δ ι π λ ή ς σεξουαλικότητας,

Βίβιαν: Ναι, είναι κάτι που άρχισα να τό άντιλαμβάνομαι μόλις έδω και δύο χρόνια. Στους Έλλη-νιστικούς χρόνους οι έρμαφρόδιτοι σύμφωνα με τούς νόμους της μαγείας συγκέντρωναν μεγάλη δύναμη και ήταν πρόσωπα ιερά. "Ο έρμαφρόδιτος έχει πέος και άρχεις και στήθος, τά όποια έχει και ό διασεξουαλικός πριν την ένχειρηση. Είναι θέμα έκλογής, θέμα τύχης κι' ένγινε δυνατή ή ένχειρηση με την σύγχρονη έπιστήμη. Στά Καβαλιστικά γίνεται δεκτό ότι ό έρμαφρόδιτος είναι τό κυριότερο ένδιάμεσο για την έπικοινωνία με τό υπερωστικό. Οι διασεξουαλικοί είναι οι μόνοι στον κόσμο που μπορούν να διεκδικήσουν αυτή τη θέση. "Ακόμα και οι Αιγύπτιοι θεωρούσαν ότι ή ύπαρξη και των δύο φύλων στο ίδιο σώμα ήταν μαγική. "Ιστορικά στοιχειά δείχνουν ότι πραγματικά οι διασεξουαλικοί κατείχαν μεγάλη πολιτική δύναμη. "Η Μαντάμ Πομπαντούρ ήταν μία άπ' αυτούς. "Έλω να καταλήξω στο ότι, όταν κάποτε γίνει μία επανάσταση που θ' άνατρέψει όλους τούς κοινωνικούς ρόλους και θά καταστρέψει ότι προήπ' αρε, τότε, στον καινούργιο κόσμο που θά δημιουργηθεί οι διασεξουαλικοί θά βρεθούν στην πιο πλεονεκτική θέση.

Μίγκαν: Αυτές είναι οι δικές σου προβλέψεις, Στηρίζεις σε γεγονότα του παρελθόντος για να καταλάβεις τό μέλλον. Οι φεμινίστριες άπ' την άλλη μεριά, βασισμένες σε διάφορες μπηριαρχικές κοινωνίες του παρελθόντος εκφράζουν άνάλογες προσδοκίες.

Βίβιαν: Δεν έχουν κανένα ιστορικό υπόβαθρο.

Μίγκαν: Αυτές νομίζουν ότι έχουν.

Βίβιαν: Συμφωνώ με τίς προβλέψεις τους. "Αν γίνει μία καταστροφή (ς) οι γυναίκες σίγουρα θά πάρουν ένεργό μέρος στίς μεταρρυθμίσεις. "Αλλά ίσως οι διασεξουαλικοί να είναι εκείνοι που θά παίξουν τόν πιο σημαντικό ρόλο.

Μίγκαν: Όλοι έχουν τις ίδιες έλπίδες γι' αυτή τη μελλοντική άναγέννηση. Τη βλέπουν σά μία διαμόρφωση του σήμερα ώστε να έχουν περισσότερη δύναμη στα χέρια τους - από την ίδια δύναμη που έχουν σήμερα οι άλλοι. Αυτό μου φαίνεται αρκετά άνησυχητικό και φοβόμαι ότι δε θά ήθελλα να ζω μετά την επανάσταση και να δώ να συμβαίνουν πάλι τά ίδια πράγματα, μόνο που αυτή τη φορά θά τά κάνουν γυναίκες αντί άντρες.

Βίβιαν: Αυτό που λές είναι απόλυτα δυνατό να γίνει, αλλά όχι και τόσο πιθανό. Τό βλέπω να γίνεται σε όρισμένες περιοχές αλλά γρήγορα να σβύνει. Πρέπει να καταλάβουμε ότι 400 χρόνια ή άνθρωπότητα προσπαθεί να βγει άπ' αυτή τη λούμπα και δεν θά επιτρέψει στον έαυτό της να ξαναπέσει μέσα.

Πάλ: Νομίζω ότι τόση ώρα συζητάται με την προ-πόθεση ότι ή επανάσταση θά είναι περισσότερο σεξουαλική παρά οικονομική.

Μίγκαν: Μά δεν είπαμε ότι πρόκειται να γίνει κάποια επανάσταση. Σίγουρα κάτι πρόκειται να συμβεί κι' έπειτα οι άνθρωποι θ' άπεθούν έλεύθεροι ν' άπολάβουν ότι θάχει άπομείνει

Βίβιαν: Κι' όταν συμβεί αυτό τό "κάτι", που τό τοποθετώ μέσα στα 20 έπόμενα χρόνια, τότε ή παγίδα της σεξουαλικής ήχοτόμησης θά γίνει φανερή στους άνθρώπους και οι διασεξουαλικοί θά είναι σε θέση να τούς έλευθερώσουν. Συμβαίνει συχνά να μου ζητάνε συμβουλές, πάνω στη διαμάχη άρσενικού θηλυκού, για σεξουαλικά, συναισθηματικά ή και ψυχολογικά θέματα.

Πάλ: Για ν' αλλάξουμε θέμα, μου κίνησε την περιέργεια κάτι που είπες πριν για τό ρόλο της ιατρικής τεχνολογίας στη μεταβολή του παραδοσιακού έρμαφρόδιτου σε σύγχρονο διασεξουαλικόν άνθρωπο. Τό μόνο που άλλαξε σ' αυτήν την μεταβολή είναι ό τεχνολογικός παράγοντας, δηλαδή οι όρμόνες κ'ι τό χειρουργείο;

Βιβλία — αφίσες — περιοδικά

- Ποίηση
- Πεζογραφία
- Δοκίμιο
- Φιλοσοφία
- Επαναστατικά κινήματα
- Περιθωριακή Σκέψη

αΐολος

Βιβλιοπωλείο: Σόλωνος 114 — τηλ: 363.0214
Εκδόσεις: Ιπποκράτους 6, Ε' ορ. — τηλ: 363.8624

Βίβιαν: Όχι οι όρμνες. Οι όρμνες πάντα ήταν διαθέσιμες απ' τα φυτά και τα ζώα...

Πώλ: Τό χειρουργείτο τότε;...

Βίβιαν: Η έγχειρηση ναί, σίγουρα. Είναι ένας δευτε-
ρευνον παράγοντας, θέμα έκλογης. Είναι αρκετά όμως
ένοχλητικό τό να υποστείς μιάν έγχειρηση μέχρι
καί όκτώ ώρων, μέ μόνο τοπική αναισθησία, μέ τά
μάτια δηλαδή ανοικτά καί πλήρη συνείδηση του τί
βλέπεις. Πρίν τελειώσει άκόμα ή έγχειρηση, αντι-
λαμβάνεσαι τή θέση πού θά βρίσκεσαι από κεί καί
ύστερα καί τό μετανοήσεις, κατά κάποιο τρόπο.

Πώλ: Όταν δέν υπήρχαν τά σύγχρονα τεχνολογικά
μέσα ό έρμαφοδότης έπαιζε ένα μυστικιστικό
ρόλο καί μαγικό στην κοινωνία. Σήμερα όμως ό δια-
σεξουαλικός μπορεί νά εισχωρήσει στην κοινωνία
καί νά κρυφτεί μέσα της. Είναι αλήθεια αυτό;

Βίβιαν: Όχι ακριβώς. Μπορεί νά κρυφτεί, γιά λίγο
όμως χρονικό διάστημα. Αν θέλει νά εισχωρήσει
στην κοινωνία θά πρέπει νά τό κάνει μαζί μ' έναν
άντρα. Νά στήσει νοικοκυριό καί ν' ασχολείται μέ
τό σπίτι. Γρήγορα όμως ό άντρας θά μάθει τήν
αλήθεια, καί μήν νομίζεις ότι θά κρατήσει τό
στόμα του κλειστό... Είναι μιάν είσοδος στην
κοινωνία, κάτι πού άπεχθάνομαι...

Πώλ: Μίλησες γιά τήν Μαντάμ Πομπαντούρ; Τί στοιχεί-
α έχεις ότι δηλαδή ήταν ένα διασεξουαλικό ή
έρμαφοδοτικό άτομο;

Βίβιαν: Δέν υπάρχουν χειροπιαστά στοιχεία. Η έπι-
ροή πού είχε όμως στον Λουδοβίκο ήταν μεγαλύτερη
απ' αυτήν πού είχε ό ΝτυΜπαρρύ, μιάν έπιροή οίκο-
μική τούς ένός, έρωτική του άλλου-άλλης. Πρέπει
βέβαια νά λάβουμε υπ' όψη μας ότι οι βασιλιάδες
της Γαλλίας προτιμούσαν άνδρες ντυμένους όμως
σά γυναίκες. Είναι φανερό, από τις έπίμονες διαδό-
σεις, απ' τόν ένα αιώνα στον άλλο ότι οι γυναίκες
πού βρέθηκαν μέ μεγάλη πολιτική έπιροή ήταν
στην πραγματικότητα διασεξουαλικά άτομα. Τό
γεγονός ότι ένώ υπήρχω, άναισθητή την άποψη νά
είναι όλα μύθοι καί ψεύτικες διαδόσεις. Τό ότι
υπήρχω πάει νά πεί ότι υπήρχαν άνθρωποι σάν
καί μένα καί στίς προηγούμενες γενιές.

Πώλ: Θέλεις λοιπόν νά πεις ότι ή διασεξουαλικότητα
ή ή άμφιφυλία δέν είναι ένα άτύχημα της τεχνολο-
γίας αλλά χρησιμοποιεί τήν τεχνολογία γιά νά
πéρει τελειότερες μορφές.

Βίβιαν: Νομίζω ότι ή ένταση πού έχει δημιουργηθεί
σήμερα γύρω απ' τό θέμα άφείλεται άποκλειστικά
στην τεχνολογία. Τό νά μπορείς μέ έπιτυχία 60%
ν' άποκτήσεις ένα μουνί πού νά λειτουργεί τέλεια
δέν είναι μικρό πράγμα... Κι' αν άκόμα άποτύχει ή
πρώτη έγχειρηση μέ μιάν δεύτερη καί τρίτη, τό
ποσοστό έπιτυχίας φτάνει τό 99%.

Μίγκαν: Νομίζεις ότι θά έπηρεάζε καθόλου όλα αυτά
πού έχουμε συζητήσει ήδη, έάν μετά τήν έγχειρηση
έβγαινες άσχημα κατά τά κοινωνικά πρότυπα;

Βίβιαν: κανείς δέ βγαίνει άσχημος γιατί όμα
θέλουν μπορούν νά κάνουν κι' άλλη μιάν έγχειρηση
νά τό όμορφήνουν.

Μίγκαν: Μήπως αυτό είναι ή ένσωμάτωση του κοινω-
νικά άισθητικού πρότυπου γιά τί τί είναι έλκυστι-
κό στό ανθρώπινο σώμα;

Βίβιαν: Δέν μου πέρασε ποτέ απ' τό μυαλό ότι είμαι
ή "ένσωμάτωση της σύγχρονης όμορφιάς". Τό μόνο
μέρος του σώματός μου πού έχω καλλωπίζει είναι
τό μπουστο μου κι' αυτό γιατί στην Αυστραλία
είναι άπαραίτητο.

Μίγκαν: Αν πρίν απ' τήν έγχειρηση υπέφερες από
άκμή, είχες μιάν μεγάλη μύτη κι' είχες ένα μάτι
χαμηλότερο απ' τ' άλλο, θά μπορούσε ή έγχειρηση νά
τά διορθώσει όλα αυτά;

Βίβιαν: Όποσδήποτε, γιατί θά ζητούσα νά μου γίνει
αίσθητική έγχειρηση προσώπου...

Μίγκαν: Άρα, έκτός απ' τήν άλλαγή φύλου, εμφανίζε-
ται κι' ένα π ρ ό τ υ π ο όμορφιάς. Αυτό πού
θέλω νά μάθω είναι αν είναι αρκετή ή διπλή σε-
ξουαλικότητα πού δίνει αυτή τή δύναμη σ' ένα δια-
σεξουαλικό άτομο ή μήπως έχει νά κάνει καί ή
έμφανιση πού θά του δώσει ό γιατρός...

Βίβιαν: Ίσως, ξέρω μόνο μιάν περίπτωση πού μπορεί
νά θεωρηθεί άσχημη. Έχει ή καίμενουλα στραβό σαν

σαγόνη. Θά τό φτιάξει πολύ σύντομα, άλλ' απ' ότι
ξέρω είναι πάντα έλκυστική καί δέν έχει καμμία
δυσκολία νά βρεθεί μέ όποιον προτιμά.

Μίγκαν: Μά δέ νομίζεις ότι ή όμορφιά είναι
άπαραίτητη;

Βίβιαν: Όχι δέν είναι άπαραίτητη, είναι μόνο
ένα προτέρημα πού βοηθάει πολύ όμα μπορείς νά
τό άποκτήσεις. Τώρα πού ή όρμονική σεξουαλικότητα
μου έχει περιοριστεί έξ αιτίας των άδένων πού
μου άφαίρεσαν, ή έμφανιση είναι ένας τρόπος νά
προωθώ τήν σεξουαλικότητα μου. Μετά τήν έγχειρη-
ση ή σεξουαλική όρμή σταματά. Η έρωτική πράξη
είναι απλά καί μόνο μιάν διασκέδαση. Ότι άπο-
μένει είναι μιάν έπιθυμία νά βρίσκεσαι πάντα καί
κοντά σέ μιάν ανθρώπινη ύπαρξη. Η άρχή της εύχα-
ρίστησης δέν ισχύει πιά.

Πώλ: Θέλεις νά πεις ότι δέν μπορείς πιά νά
όργασθεις;

Βίβιαν: Όχι, τό αντίθετο. Δέν είμαι άνοργασμια-
κή αν καί πρέπει νά παραδεχτώ ότι μετά τήν έγ-
χείρηση είναι πιό εύκολο νά φτάσω στον όργασμό
μόνη μου παρά μέ κάποιον άλλον. Αυτό πού δέν έχω
πιά είναι ή αίσθηση του νά πεις
-Κούκλα είσαι γιά κανένα βραχυκύκλωμα... νά πού-
με...

Κατάλαβες τί θέλω νά σου πώ; Μπορώ νά μήν πηδη-
τώ γιά αρκετό καιρό, χωρίς νά νοιώσω τήν έλλειψη,
φτάνει νά μπορέσω ν' άποδεσμευτώ απ' τήν άνάγκη
κάποιου άλλου, κοντά μου.

Μίγκαν: Αλήθεια, γιατί σέ κράτησαν ξύπνια στην
έγχειρηση;

Βίβιαν: Δέν ξέρω, καί είμωνα πολύ ταραγμένη γιά
νά ρωτήσω. Μου έδωσαν μιάν άκαθόριστη ποσότητα
πεθοδίνης καί μογρόν καί μέ πήγαν στό χειρουργεί-
ο. Με κοίμησαν πρόχειρα μέ γενική αναισθησία
άλλά ξύπνησα πολύ γρήγορα. Ξέρεις, δέ σέ ξυρίζουν
παρά μόνο μέσα στό χειρουργείο, γιά νά μήν αίσ-
θανθείς άσχημα. Ένώ ξύπνησα άμέσως μετά τό ξύρι-
σμα αλλά μισοναρκωμένη, όπως είμωνα δέν μπορού-
σα νά πώ: "Γεια σας, θά μπορούσατε νά μου κάνετε
γενική αναισθησία... παρακαλώ". Τό παράξενο είναι
ότι όσους ξέρω πού έκαναν ίδια έγχειρηση τούς
συνέβη νά μήν τούς δώσουν αρκετό αναισθητικό.
Ίσως έπειδή ή έγχειρηση κρατάει τόσες πολλές
ώρες -έξη μέ όκτώ πάνω στό χειρουργικό τραπέζι-.

Μπορώ νά θυμηθώ κάθε λεπτομέρεια της έγχειρησης
αρκετά καθαρά. Θυμάμαι τό αίμα νά πιτσιλάει στά
γυμνά μέρη, νά πιτσιλάει στό πρόσωπό μου, θυ-
μάμαι μιάν λίμνη αίματος στό πάτωμα καί τή νοσο-
κόμα νά γλυστράει. Θυμάμαι νά κόβουν πράγματα
καί νά στουμπώνουν τούς ιστούς μου μέ σιλικόνη
καί νά τραβάνε άλλα όργανα από μέσα μου. Θυμάμαι
άκόμα τήν πλάκα πού κάνανε όταν τούς έπεσε ένα
αρχίδι μου πάνω στί: **κοιλιά μου κι' έκανε, κυριο-
λεκτικά, γκέλ.**

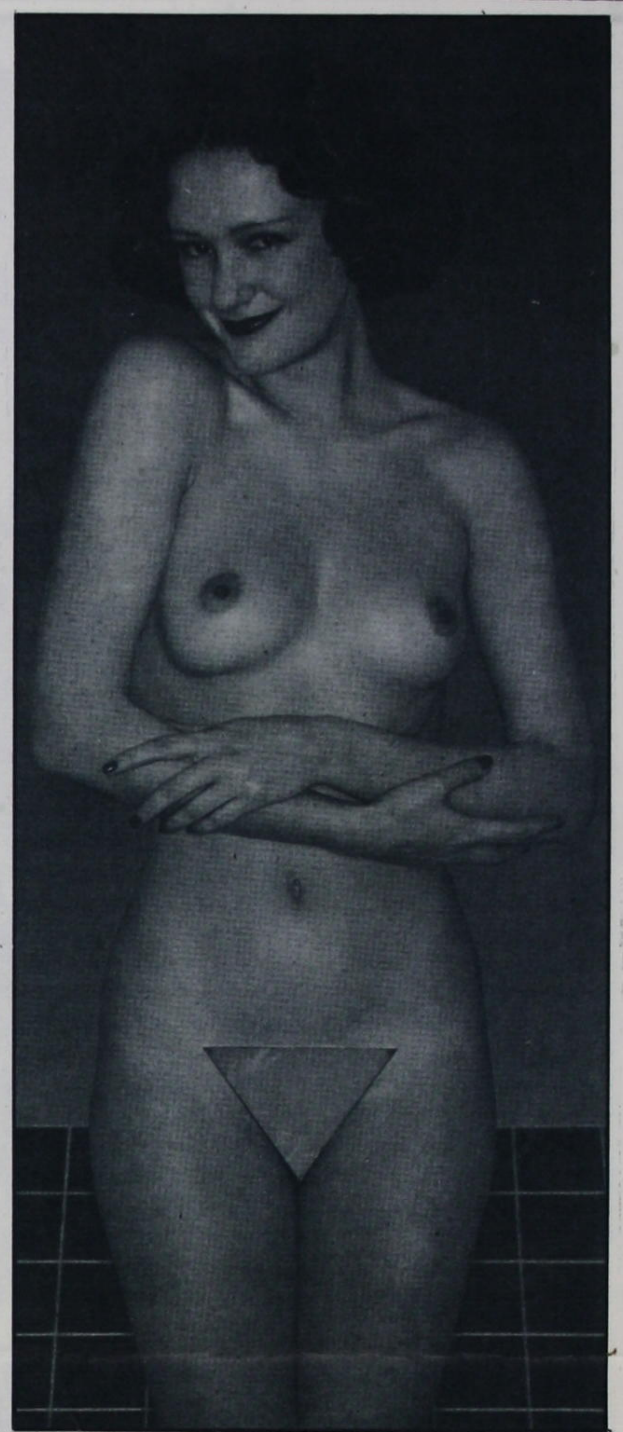
Σκεπτόμουν νά μήν τούς πληρώσω τίποτα μετά
απ' όλα αυτά, καί κυρίως νά μήν πάθω κανένα
ψυχικό σόκ. Αλλά μόνο πέντε μέρες τά σκεπτόμου-
να, μετά τέλειωσε στην άμεση μνήμη μου αυτή ή
φοβερή εικόνα-ιστορία...

Πώλ: Είναι πράγματι μιάν φρικιαστική ιστορία...

Βίβιαν: Έκείνη τή στιγμή δέν αισθάνεσαι τόση
φρίκη γιατί ή νάρκωση δέν σ' άφήνει. Τά μάτια
σου κλείνουν συνέχεια γιατί καθώς έχει τά
μπούτια σου όρθάνοιχτα, τό αίμα φαίνεται ότι
ανεβαίνει στό κεφάλι. Είναι πάρα πολύ κοντά σέ
αυτά πού βλέπεις.

Μίγκαν: Αυτά όλα μάς φέρνουν στίς πατριαρχικές
συνθήκες. Μιάν φίλη μου νοσοκόμα χειρουργεί
μου είχε πεί ότι ή μόνη φορά πού αισθάνθηκε
άσχημα καί ταπεινωμένη σά γυναίκα ήταν σέ μιάν
έγχειρηση μήτρας, όταν άκουγε αυτά πού λέγαν
οί (άρσενικοί) γιατροί.

Βίβιαν: Όχι δέν μπορώ νά πώ, ό δικός μου χειρου-
ργος είναι έντάξει άνθρωπος καί αρκετά
είλικρινής. Τό φταίξιμο γιά τήν άνεπαρκή αναισ-
θητικότητα, είναι όλο του άναισθησιολόγου.
Είναι ένας όμοφυλόφιλος 45 χρονών μέ άσημνια
μαλλιά καί πολύ έπαγγελματία. Μ' έκανε, μέ τήν
συμπεριφορά του, νά γίνω αντι-όμοφυλόφιλη γιά
αρκετούς μήνες. Του καταλογίζω τό ψυχικό τραύμα

Φωτογραφία: Cristian Hermet

πού μου προκάλεσε ή έγχειρηση...
Όταν όμως τό ξανασκέφτομαι δέ νομίζω ότι θά
μού άρεζε νά μπώ στό χειρουργείο μέ πούτσο καί
νά ξυπνήσω μέ μουνί... Έτσι όπως έγιναν τά πράγ-
ματα μόρεσα ν' αντιληφτώ καλύτερα τί άλλαξε
στό σώμα μου καί πώς.

Μίγκαν: Γίνεται ή έγχειρηση αυτή πός τήν αντί-
θετη κατεύθυνση; Μπορεί μιάν γυναίκα νά βάλει
πούτσο στη θέση του μουνιού της;

Βίβιαν: Δέν έχει τόση έπιτυχία. Δέν είναι έξάλλου
καί τόσο εύκολο πράγμα, νά κόψεις στηθος καί
νά μεγαλώσεις τήν κλειτορίδα, μέ κομμάτια δέρμα
ή μέ σιλικόνη κι' έπειτα νά προσθέσεις όλα τά
άπαραίτητα όργανα. Άκουσα ότι έχει έπιτυχία
μόνο 30% καί κρατάει πολλές ώρες καί πολλές
φορές γίνεται σταδιακά. Όσο γιά τήν μετέπειτα
σεξουαλική εύχαρίστηση, δέν χρειάζεται νά τό
συζητάμε, είναι άδύνατο...

ΠΗΓΗ: Τό Αυστραλέζικο περιοδικό GLP
"A Journal of sexual politics"

Μετάφραση απ' τ' άγγλικά:

Στό πρώτο μισό μέρος:

Άγάπη Νταύφα

Απ' τό μισό ως τό τέλος:

Νίκος Νικολόπουλος.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ Νο 1.- Βρισκόμαστε σέ άναζήτηση ένός συνεργάτη ή συνεργάτριας, προσώπου μέ μονιμότερη μορφή,
προκειμένου νά επαναδιοργανώσουμε τις έκδόσεις καί νά καλλιετερεύσουμε τήν παραγωγή καί
διάθεση του περιοδικού. Ζητάμε, πάθος γιά πληροφόρηση μέσω έντύπων. Προσφέρουμε τήν πείρα μας, εκμάθηση
της "δουλειάς" καί μικρή άμοιβή μέχρι τήν ειδίκευση. Γράψατε: Τ.Θ. 4028, Ταχυδρ. Νεαπόλεως, ΑΘΗΝΑ 705, ή
Λέοντος Σγουρού 5, ΑΘΗΝΑ 706, ή έλάτε: Τέρμα Σίνα, Σγουρού 5, πρωϊνά 9-10, 30' ή άπογεύματα 6 - 8.-

Ράντυ, φωτογραφισμένη απ'τόν Άρη Τερζόπουλο

PANTY ANTΡΙΟΥΣ:

**στην
ελλαδα
δεν μπορεί
να ζήσει κανεις
μονο
με τη μουσικη**

**τώρα
ζω
με... υφασματα**

μια "ωραία" και "δυσκολη" συζήτηση μ'ένα ευτυχισμένο πρόσωπο!

Σ'ένα σπίτι παλιό Αθηναϊκό, μέ πόρτες σκαλιστές ξύλινες και ξέφωτα τύπου Τζεμιλέ, μέ σκάλες γυριστές και σιδεριές-καρβόλες, όπου μέσα είναι διακοσμημένο μέ κουρέλια χρωματιστά κι όμπρέλες, από βεστιάριο της Μαντάμ Μπατερφλάϋ, μέ ξερά λουλούδια στά βάζα, χαλιά και χαλάκια και ψάθινες πολυθρόνες τύπου Έμμανουέλλα, κατοικεί ή Ράντυ (κοινώς Αριάδνη) Αντρίου (Μακ Ίννες), ντυμένη κι αυτή ανάλογα μέ τό υπόλοιπο ντεκόρ του σπιτιού της. Η Ράντυ, είναι μιά δμορφη -σάν αλαβάστρινη κοῦκλα της Ανατολής-ένα περίεργο κρᾶμα ἑλληνοσκωτσέζικης καταγωγής μέ ιντερνασιονάλ κουλτούρα, πού μόνο ὀρισμένοι-λίγοι θά ἔλεγα-ἔχουν τήν εὐτυχία ν'ἀποκτήσουν, λόγω συνθηκῶν οἰκογενειακῶν καί γεωγραφικῶν καί ...DNA. Στήν Ἀθήνα, όπου δέν κατοικεῖ πάντα, ἡ καί γιά πάντα-γιατί ταξιδεύει πολύ-εἶναι γνωστή, τόσο σάν μέλος τοῦ γκρούπ τοῦ Πουλικάκου καί τοῦ Λογαρίδη...ἀλλά ἡ πρόθεσή μου νά τήν ψάξω, νά τήν βρῶ, καί νά τῆς πάρω συνέντευξη δέν ἦταν ἡ μουσική ἀλλά ἡ ἴδια της, ἡ ζωή της καί ἡ ἰδιομορφία πού ἔχει, τόσο στόν τρόπο παρουσίσεως τοῦ προσώπου της, ὅσο καί τῆς σκέψης της. -Τώρα ζῶ ἀπό ρούχα, ...λέει...καί νομίζει κανεῖς ὅτι τρώει...ὕφασματα. Ἐχει βγάλει ἕνα δίσκο, μέ ἑλληνική ἑταιρία, πού ἔχει ἀποσυρθεῖ (προσωρινά;) γιατί "ἔχασαν" νά βάλουν τούς στίχους στά ἑλληνικά...καί ἡ ἴδια δέ ν' εἶχε στό σπίτι της αὐτόν τόν δίσκο, ἀλλά τόν ἀκούσαμε, σέ μερικά τραγούδια της, μανητοφωνημένον σέ ἕνα μηχανήμα παιδικό, πού ἔχανε καί...στροφές. Θεωροῦμε αὐτήν τήν συνέντευξη "ἐπιτυχία" τοῦ Ἰδεοδρόμιου, γιατί ὅλοι μοῦ ἔλεγον ὅτι εἶναι "μυστήρια" ἡ "ἰδιότροπη" καί πολύ δύσκολο θά ἦταν νά τῆς πάρουμε μερικά...λόγια. Ἡ ὄψη της καί ἡ θρέψη της, πέρα ἀπ' τήν διανοητική της ἀστραφερή κατάσταση, εἶναι ὅψη γυναίκας ἡ προσώπου τῆς λεγομένης "κουλτούρας τῶν Ναρκωτικῶν", χ ὡ ρ ῖ ς ὅμως ἡ ἴδια νά κάνει χρήση παρόμοιων μέσων. Γενικά εἶναι ἕνα "πουλί", ἕνα σπάνιο "ἀντικείμενο", μιά "ἄλλη κατάσταση", πού θά πρέπει νά τήν δεῖτε κι ἔσεῖς ἔτσι...Μοιάζει, γενικά, ἀπογοητευμένη ἀπ' τήν ἑλληνική "σκηνή" τῆς πόπ-ρόκ καί ἀπ' αὐτούς πού συνεργάστηκε, ὅμως αὐτό δέν τήν σταματᾷ νά "ψάχνει τήν τύχη" της, στό Τόκιο, στό Λός Άτζελες ἡ ἀλλοῦ πλασσάροντας τόν δίσκο της μέ τά περίφημα σέ ᾠητικά εὐρήματα τραγούδιά της. Στήν τελική κατάληξη, μετά τήν "συνομιλία" μαζί της, μένεις μέ τήν ἐντύπωση, ὅτι δέ ν' σοῦ τά εἶπε ὅλα, καί κυρίως ὅτι "κάτι" σοῦ ἔκρυψε...λέγοντας ὅτι ...Μέ τούς ἀντρες...ὑπῆρξα τυχερή...δέν ἀντιμετώπισα ποτέ πρόβλημα...Ἐγώ εἶμαι ἕνας εὐτυχισμένος ἄνθρωπος... Ἡ τελευταία πρόταση εἶναι μιά πρόκληση-ἐν μέσω Ἀθηνῶν-παρ' ὅλα αὐτά θά τήν δεχτοῦμε, μιά πού δέν μπορούμε ν' ἀποδείξουμε τίποτα κι ἄλλοιῶς...Ράντυ εἶν' αὐτή...

Λεωνίδας Χρηστάκης

- Ν'ἀκούσουμε τό δίσκο σου;

Ράντυ: Δέν μοῦ ἔχει μείνει κανένας δίσκος. Τούς ἔχω χαρίσει ὅλους σέ φίλους. Ἐχω μιά κασέτα ὅμως μέ τέσσερα τραγουδάκια ἀπ'τό δίσκο μου. Χάνει ὅμως τό κασετόφωνο λίγο στίς στροφές...

- Δέ πειράζει θά εἶναι καλύτερα ἔτσι, ἐννοώντας ὅτι καί ἡ φωνή σου χάνει λίγο σέ σχέση μέ τά τραγούδια τῶν ἄλλων...

Ράντυ: Αὐτό πού ἀκοῦμε τώρα πού λέγεται: "Κραγιόν στό λοβό τοῦ αὐτιοῦ σου", καί εἶναι σάτιρα στό Νέο Κύμα πού δέν μ'ἀρέσει καθόλου...

- Εἶναι ἀλήθεια ὅτι σηκώνεσαι τή νύχτα καί... γράφεις μουσική; Ἡ εἶναι μυθολογία;

Ράντυ: Naί, σηκώνομαι στίς τρεῖς τῆ νύχτα καί γράφω...

- Ἐτοιμάζεις κανένα δίσκο;

Ράντυ: Ἐτοιμάζω ἕναν "ἐμπορικό" δίσκο νά βγάλω κανένα φράγκο. Θά κάνω τή μουσική σέ μιά καλή ἑλληνική ταινία, ἀλλά μοῦ ἔχουν πεῖ νά μήν δώσω στοιχεῖα γιά τήν ταινία...ἔρεεις, αὐτή ἡ ἑλληνική νοοτροπία...

- Μέ τόν Πουλικάκο παίζεις;

Ράντυ: Μμμ... Μμμ... ἔρεεις, εἶχα ἕνα πιάνο μέ οὐρά. Μιά μέρα μ'ἀκούσε νά παίζω ὁ Πουλικάκος. - Ἀ! λέει ὠραία... Ἐπαιξα λοιπόν μαζί μέ τόν Πουλικάκο καί μοῦ ἄνοιξε ἡ ὄρεξη... Ὅλη ἡ ζωή μου εἶναι ἕνα...πιάνο. Σπούδασα σέ Ὁδεῖο τοῦ Λονδίνου καί τοῦ Καναδά...

- Καλά, οἱ δικοί σου εἶχαν καμιά σχέση μέ τή μουσική;

Ράντυ: Ὁ πατέρας μου στήν ἀρχή τῆς ἐμπορικῆς τοῦ καριέρας ἦταν καί σολίστ τοῦ πιάνου καί ἡ μητέρα μου τραγουδίστρια ὀπερας. Ὅταν εἶμουν μικρή δέν μ'ἀφήναν ν'ἀκούω πόπ-ρόκ μουσική καί...κρυβόμουν μέσα στή ντουλάπα καί ἀκούγα μουσική ἀπ'τό τρανζίστορ... Ὅταν ἦρθα στή

«Αθήνα είμαι 15 χρονών. Ο πατέρας μου λεγόταν Μακρήνιν. Αντρίους... Ηθελα να πάω να σπουδάσω στη Ρωσία γιατί εδώ στην Ελλάδα δεν υπάρχουν σχολεία-ώδεια.

- Με ποιους άλλους έχεις παίξει;

Ράντυ: Μετά τον Πουλικάκο έπαιξα μαζί με τον Λογαρίδη. Ναί έπαιξα και με αυτούς... Με τον Λογαρίδη έπαιξα τα συνθεσάιζερ και με τον Γιάννη Παπαδόπου. Έπαιξα πριν αυτοκτονήσει. Αυτός έκανε ένεση με κυανίδιο. Μετά σταμάτησα να παίζω με συγκροτήματα

- Γιατί σταμάτησες;

Ράντυ: Μμμ... Νά- είναι δύσκολο να έχεις παιδί, να κουβαλάς τα όργανά σου...

- Το παιδί είναι από γάμο;

Ράντυ: Όχι, μισώ το γάμο. Μ'έναν Έλληνα τόχω κάνει κάνει το παιδί...

- Η μουσική σου πού ακούμε στο μαγνητοφονάκι πού χάνει στροφές, έχει πολλή όπερα μέσα της. Σ'αρέσει η όπερα;

Ράντυ: Αγαπώ πολύ την Όπερα και κύρια την Όπερέττα. Μ'αρέσει κι'οι κλασικές όπερες ξέρεις. Μ'αρέσει το θέαμα, η φωνή, η μουσική. οι τραγουδιστές της όπερας έτσι όπως στέκονται, έχουν ταμπεραμέντο...

- Οι όπερες του Μπάρτοκ σ'αρέσει;

Ράντυ: Ναί πολύ. Ο Σοπέν μ'αρέσει επίσης. Παίζω δηλ τη μέρα πιάνο...

- Απ' τους αμερικάνους σύγχρονους πού γράφουν σοβαρή τραγουδιστική μουσική, ποιόν προτιμάς;

Ράντυ: Δεν μ'αρέσουν καθόλου οι σύγχρονοι Αμερικανοί μουσικοί συνθέτες

- Καλά, ούτε και ο Άαρντ Κόπλαντ, ούτε και ο Σέμπεργκ δέ σου αρέσει;

Ράντυ: Κόπλαντ και Σέμπεργκ... Ναί, ναί ...

- Μα ο Σέμπεργκ στον Πιερόττο Λουνέρ, έχει κάτι κοντράλτες πού τραγουδάνε άτονά και μοιάζουν λίγο με το στυλ των τραγουδιών σου πού τώρα ακούω...

Ράντυ: Ναί ναί, αυτό είναι καλό αλλά γενικά Σέμπεργκ δεν μ'αρέσει...

- Σ'αρέσει πιο πολύ βλέπω η φιλολογία του πιάνου

Ράντυ: Ναί πολύ. Οι χοροί της Αναγέννησης μ'αρέσουν πολύ... ο Άλυπινόνι...

- Η φωνή σου είναι στά όρια της κορορατούρας...

Ράντυ: Δεν έχω φωνή αυτά πού ακούς είναι στο μυαλό μου. Κάποια μέρα μπήκε στο στούντιο ένας μουσικός της Λυρικής κι' όταν με άκουσε ρώτησε τον Πουλικάκο: - Αυτή η Σοπράνο ποιά είναι; Και τα παιδιά άπάντησαν για πλάκα, είναι μια διάσημη πού δεν την ξέρεις απ' το έξωτετικό... και δεν θά την ξανακούσεις πιά...

- Όταν είσουν στο Λονδίνο πήγαινες στά κονσέρτα π.χ. στο Ρόγιαλ Φέστιβαλ Χώλς ή στο Άλμπερτ Χώλ;

Ράντυ: Όταν είμουν στο Λονδίνο πήγαινα στο Ρόγιαλ. Δεν έμενα όμως στο Λονδίνο, κατοικούσα στο Μπράιτον κι' έτσι δεν είχα τακτικές παρακολουθήσεις...

- Σ'αρέσει ο Βάγκνερ;

Ράντυ: Α... ο Βάγκνερ μ'αρέσει πολύ. Όταν θέλω να φορκάρω κανέναν φίλο πού έρχεται εδώ στο σπίτι του βάζω ν'ακούει Βάγκνερ. Νά αυτοί πού μένουν άπέναντι άκούνε Βάγκνερ. Είναι ώρα, βλέπω καμιά φορά την καθαρίστρια άπέναντι να τινάζει τα χαλι χαλιά άκούγοντας Βάγκνερ και να κάνει αααα... θά σου βάλω ν'ακούσεις λίγη άρπα τώρα.

- Η μουσική σου ένω έχει πολλή Όριαντάλ μέσα έχει και πολλή εύρωπαϊκή κουλούρα...

Ράντυ: Στην Ίαπωνία θά έπιασαν πολύ τα τραγούδια μου. Αυτοί είναι διψασμένοι για τέτοια μουσική...

- Εκτός απ' τον Ζάππα, ποιοί άλλοι έχουν γράψει τραγούδια σαν τα δικά σου...

Ράντυ: Είναι η Λίνα Λόβιτς στην Άγγλία, αλλά τα τραγούδια της δεν είναι άκριβώς σαν τα δικά μου. Όταν μάλιστα ο Πετρίδης, πού του άρεσε πολύ ο δίσκος μου, πήγε στον Λονδίνο για να τον δείξει στους εκεί παραγωγούς, του είπαν ότι έαν δεν είχαν την Λίνα Λόβιτς, θά τον έπαιρναν.

- Ο πατέρας της Νίνας Χαάγκεν είναι ένας διάσημος ποιητής πού είπε: "Έτσι κι'άλλιώς η γη θά γίνει Κόκκινη"... ένοώντας την έντροπία και τον... κομμουνισμό. Είναι ο Βόλφ Μπίρμαν.

Ράντυ: Μου άρέσει πάρα πολύ η Νίνα Χαάγκεν και δεν είξερα ότι ήταν κόρη του Μπίρμαν, αλλά ξέρω ότι η μητέρα της ήταν τραγουδίστρια όπερας.

- Ο δίσκος σου πούλησε στην Ελλάδα;

Ράντυ και Χρηστάκης, στή πόρτα του σπιτιού της. (φωτογραφία Λεωνίδα Χρηστάκη)

Ράντυ: Όχι πολύ. Το ελληνικό κοινό δεν είναι για τέτοια μουσική. Εγώ δεν είμουν καθόλου εύχαρητημένη απ' αυτόν τον δίσκο... Πήγα και είδα τον Αντύπα στην ΠΟΛΥΓΡΑΜ: - Έσεις σταίτε. του είπα, τί όργάνωση είναι αυτή...

- Πόσες ώρες κράτησε η ήχογράφηση;

Ράντυ: Κράτησε πολύ, διακόσιες είκοσι ώρες... Ήταν τότε πού γίνονταν οι σεισμοί...

- Ξέρω ότι έκαστο ώρες είναι άρκετές...

Ράντυ: Συνήθως έκαστο ώρες είναι ύπερ-άρκετές για μια ήχογράφηση δίσκου. Αλλά έμεις κάναμε κι' άλλα, γελάσαμε, λέγαμε άστεία... τέτοια συνέβαιναν. Ήταν τόσο εύχαρητημένος ο Μαγκλάρας πού... έβγαζε τη μασέλα του... την έβαζε... και λέγεται ότι μόνο όταν είναι στά κέφια του κάνει έτσι... άσε πού έφερνε τό καρεκλάκι του μαζί του γιατί άλλιώς δεν μπορούσε να παίξει...

- Η μουσική σου δεν είναι άκριβώς ρόκ;

Ράντυ: Ναί για αυτό ίσως να έπιανε πιο πολύ ο δίσκος μου στο Λός Άτζελες. Η άδελφή μου η Δανάη έχει πάρει τό δίσκο κι' έχει πάει εκεί και στην Ουάσιγκτων ντι-σι και στη Νέα Υόρκη και προσπαθεί να τον πλάσσει σε καμιά έταιρία ξέρεις μόλις πριν μερικές μέρες υπέγραψα εδώ τα συμβόλαια. Ο δίσκος μου όμως έχει άποσυρθεί προσωρινά απ' τό έμπόριο γιατί δεν είχαν βέλει σε ένθετο τα λόγια των στίχων μου... Άν θέλεις δίσκο μου τηλεφώνισε στον Ζάκ Μεναχέμ και πέστου ότι μούχεις πάρει συνέντευξη και ζήτας του τρεις δίσκους...

- Τώρα τί κάνεις;

Ράντυ: Στην Ελλάδα δεν μπορεί να ζήσει κάποιος μόνο με τη μουσική. Τώρα ζω με ύφασματα...

- Δηλαδή τρέφεις με ύφασματα; Τρώνοντάς τα;

Ράντυ: Πηγαίνω στίς Ίνδιες και φέρνω ύφασματα τα όποια πουλάω στους έμπόρους. Τώρα θέλω να πάω και σε σχολείο να βάλω κάποια πειθαρχία στη ζωή μου... χά-χά-χά χασσα

- Τί θά κάνεις στο σχολείο;

Ράντυ: Θά μάθω για τίς πολύτιμες πέτρες. Μ'αρέσει ο θόρυβος πού κάνουν όταν τρίβονται... χράτς... χράτς...

- Αυτά μπορείς να τα μάθεις χωρίς να πäs σε σχολείο...

Ράντυ: ναί από τό σχολείο παίρνεις δίπλωμα, τό δείχνεις μετά στους έμπόρους και νομίζουν ότι είσαι κάτι...

- Θά πάρεις δίπλωμα απ' την Σχολή Πολυτίμων Λίθων, μετά θά πάρεις δίπλωμα Όδείου, μετά δίπλωμα Γάμου και πάει λέγοντας...

Ράντυ: Α... όχι δίπλωμα γάμου δεν θά πάρω ποτέ... χα, χα, χα...

- Μουσική, ύφασματα, πολύτιμες πέτρες, ταξίδια να πούμε ότι είσαι θηλυκός έρασιτέχνης;

Ράντυ: κι' εσύ δέ πäs παρακάτω, μουσική, βιολί, έκδόσεις, ζωγραφική, ... πουθενά δέ μένεις... αυτό πού κάνεις είναι πολύ ώρα...

Κι' ένω κάπως έτσι είμαι. Θάθελα όμως να κάνω μόνο μουσική, αλλά δέ τό κυνηγάω γιατί ξέρω πού βρίσκομαι.

Άν είμουν στην Άμερική θά ήταν διαφορετικά.

- Τί πρόγραμμα έχεις;

Ράντυ: ποτέ δεν είμουν προγραμματισμένη να έχω πρόγραμμα. Τώρα έχω ένα πρόγραμμα να πάω σαν μετανάστρια στην Άυστραλία. Θά μ'άρεζε να ζήσω λίγο κοντά σε ναίφ ανθρώπους. Είναι άπλοι εκεί οι άνθρωποι. Έπειτα δεν μπορώ να μείνω πολύ καιρό σ'ένα μέρος. Τά ταξίδια άνανεύουν τον άνθρωπο.

- Πώς είναι δυνατό μια τόσο κομπλική γυναίκα σαν και σενα, φορτισμένη με τόσα πράγματα πού δεν μπορείς να σταθείς σε μια μεριά να θέλεις να ζήσεις με ναίφ ανθρώπους...

Μιά φορά σ'ένα μικρό χωριό της Σουηδίας, τόσο μικρό πού η κλίμακά του ήταν ως έξης; Στοκχόλμη, Νορσέπινγκ, Βαλτεμαρσβίκ, Βίκεν, και Βικεμπότα, με κάλεσαν σε μια οίκογένεια, όπου όταν πήγα διαπίστωσα ότι ήταν πολύ άπλοικοί και καλοί. Όμως ξαφνικά περνώντας μια μύγα, τυχαία μέσ'τό δωμάτιο, έκανα μια κίνηση και τη σκότωσα... τότε αυτοί θύμωσαν και δεν μου ξαναμίλησαν... Έτσι θά την πάθεις κι' εσύ...

Ράντυ: Δεν μιλάω για τόση χαζομάρα...

- Ναί αυτό συνέβη σε μένα 26 χρόνια πριν, όταν ακόμα τό ναίφ είχε μια άξία, ένα έπίπεδο... Η Φήμη ότι είσαι πολύ ιδιότροπη ίσχύει;

Ράντυ: Εγώ πäs να σου έξηγήσω; Αυτό τό λένε μερικοί γιατί δεν κάνω τα ... κοινωνικά πού θέλουνε. Εγώ μεγάλωσα περίεργα. Είμαι ελεύθερος άνθρωπος. Νά ο Μάκης ο Μηλάτος ήρθε εδώ στο σπίτι μου έτοιμος να με μισήσει κι' έμεινε εδώ έφτά ώρες. Με πλγνουν αυτά τα πράγματα γιατί έδωσα πολύ ένέργεια σε μερικούς ανθρώπους. Λένε ότι είμαι ιδιότροπη κι' έρχονται και κάθονται εδώ στο σπίτι μου περισσότερο από έφτά ώρες.

- Τό είδες τό ... "ΣΟΥΒΛΙΣΤΕ ΤΟΥΣ";

Ράντυ: Όχι, μ'άρεσε τόσο πολύ ο τίτλος πού δεν θέλησα να δώ την ταινία.

- Νά εδώ στο Ίδεοδρόμιο- τον Άπρόλη του 1981 έχω νράψει για την ταινία και τούς ξεβρακώνω από τότε κι' όλας. Νά και ο Ζερβός την ώρα πού ψάει...

Ράντυ: Α... ο Ζερβός είναι μαζόχας. Δεν τον πειράζουν αυτά... Ήταν ο πρώτος γκόμενος της άδελφής μου και τον ξέρω καλά.

- Μαζόχας ο Νίκος Ζερβός; Τί λές; Μια έποχή πού δεν υπέφερε από τίποτε, έπαιρνε χάρη πού φέρνουν φέρνουν δυσπεψία για να ύποφέρει...

- Ντύνεσαι έτσι πάντα φρουφρούδικα;

Ράντυ: ναί, Τώρα είναι η καλύτερη έποχή για αυτό τό στυλ, γιατί είναι άπόκρηες και δεν τούς φαίνεται περίεργο...

- Πäs μου λίγο για τη ζωή σου; Γιατί δεν παντρεύεσαι; Για την οίκογενειά σου;

Ράντυ: Η οίκογενειά μου κουλούρα, έπαιξε μεγάλο ρόλο στη ζωή μου γιατί οι γονείς μου άνεπτυξαν τη φαντασία. Ο έσωτερικός μου κόσμος είναι σαν ένα παραμύθι. Ζούσα πάντα σ'ένα κόσμο παραμυθένιο. Οι άνθρωποι πού πέρασαν και μπήκαν μέσα στη ζωή μου ήταν σά σε θέατρο. Εγώ είμαι ένας άτυχημένος άνθρωπος. Είμαι πολύ τυχερή, δεν άντιμετώπισα ποτέ πρόβλημα με τούς άντρες. Άν και οι άντρες στη ζωή μου είναι πολύ λίγοι.

- Υπάρχει κάποιο μουσικό της εύτυχίας σου;

Ράντυ: Ναί... Η ζωή είναι ένα παιχνίδι...

(στό σπίτι της, άρχές Φλεβάριου 1982)

Ο Τράκλ το 1914, μιά απ' τις τελευταίες φωτογραφίες του ποιητή. (27 χρονών).-

ΓΚΕΟΡΓΚ ΤΡΑΚΛ:

-ΔΕΝ ΕΧΩ ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑ να φερω κοντά μου την κολαση...

ΔΕΝ ΕΧΩ ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑ
ΝΑ ΦΕΡΩ ΚΟΝΤΑ ΜΟΥ ΤΗΝ ΚΟΛΑΣΗ

-Δέν έχω κανένα τέτοιο δικαίωμα...
Θά πεί κάποτε σέ μιά συνομιλία του, ο Γκεόργκ Τράκλ.
Είναι μια προσπάθεια πού γίνεται μόνιμα κι' εξακολουθητικά στή ζωή του Τράκλ... Λές και όλα γίνονται έσκεμένα απ' τόν ίδιο γιά νά δ'δηγηθεί στό κέντρο του κύκλου πού απαιτείται να μοιάζει νά είναι σύντομος.

* Μέ τήν κήρυξη του πολέμου, ο Τράκλ βρέθηκε στό μέτωπο, στήν πρώτη γραμμή, σάν φαρμακοποιός. Η αγριότητα του πολέμου και ο βάρβαρος χαρακτήρας αυτής της άδικης συγκρούσης, βρήκαν τόν ποιητή χωρίς κανένα κουράγιο. Σέ μιά "άποστολή" στή Γαλικία, ο Γκεόργκ, ζει τό μακελαίο της μάχης απ' τήν έσωτερική του πλευρά. Πρόκειται γιά μιά θανατηφόρα μάχη, πού έμεινε στήν ιστορία: τήν "Μάχη του Γκρίντεκ". Χιλιάδες σφάγμένοι πολεμιστές σ' ένα έλάχιστο χώρο έδάφους. Αναγκάζεται νά περιποιηθεί μέ τά ίδια του τά χέρια, και μέ τίς γνώσεις ενός φαρμακοποιού, έννενηντα βαρειά τραυματισμένους στρατιώτες. Απανωτά του πεθαίνουν όλοι. Ανάμεσα στήν κόλαση από όβιδες πού σκάνε στά πέριξ, ένω αυτός προσπαθεί νά σώσει ότι έχει άπομείνει απ' τά ανθρώπινα σώματα, ράβοντας στά σακατεμένα κορμιά χέρια και μέλη...

* Τέλος, μέσα από μιά φρίκη και μή άντέχοντας και κουρασμένος απ' τό θέαμα των βγαλίων μένων ματιών και χυμένων μυαλών, ένω οι κραυγές πόνου και φρίκης σιγοντάρουν τραγικά τίς έκρήξεις και τούς πυροβολισμούς, ανάμεσα μέσα σ' ένα χάος άπανθρωπιάς -όπου υπάρχει ο δαίδαλος της κόλασης και της φρίκης- ο Τράκλ στηρίζει τό πιστόλι στόν κρόταφό του. Τόν προφταίνουν οι φίλοι του και όλλοι τραυματισφορείς και σχεδόν μέ βία του παίρνουν τό όπλο και έτσι δέν προφταίνει νά αυτοπυροβοληθεί...

-Δέν είχε λοιπόν τό δικαίωμα νά φέρει πιο κοντά του τήν κόλαση... κι' όμως αυτό ήταν κάτι πού τό είχε προβλέψει. Έπτά χρόνια πρίν...

* Ο Γκεόργκ Τράκλ γεννήθηκε στό Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας στις 3 του Φλεβάρη του 1887 και πέθανε "δηλητηριασμένος" από κοκαΐνη, σέ μιά νευρολογική κλινική της Κρακοβίας, τή νύχτα 3 πρós 4 Νοέμβρη του 1914. Έζησε 27 χρόνια και κάτι μήνες, μέσα σ' ένα κλίμα άνακατατάξεων.

* Από καταγωγή Σλάβικη, μέ προγόνους Ούγγρους γεννημένος μέσα σέ μιά πόλη μπαρόκ, πήρε τίς επιδράσεις του, απ' αυτήν.

Στό μεγαλοαστικό σπίτι του, συνυπάρχουν, τό

έργοστάσιο του σιδήρου του πατέρα του και οι διάφορες ώριμες παραλλαγές πού γίνονται σ' αυτό τό έμπορικό κλίμα πού διακατέχει τόν πατέρα του, και πού όφείλονται στήν καλογουσιτιά της μητέρας του, Μαρίας Τράκλ. Κυρίως ο Γκεόργκ Τράκλ, θά βιώσει τήν άτμόσφαιρα του σπιτιού του και τήν ψυχική του ίσορροπία στόν περίφημο κήπο του σπιτιού, καθώς ήταν ο δεύτερο γιός απ' τά έξη παιδιά, κι' απ' τόν δεύτερο γάμο του πατέρα του Τόμπιας Τράκλ.

* Ο πατέρας του είχε τή μανία νά γίνει έπιστήμονας και μάλιστα φαρμακοποιός, κι' έτσι μεγάλωσε μ' αυτήν τήν ιδέα τόν Γκεόργκ, πιστεύοντας ότι μέ τήν φαρμακολογία μαθαίνει κανείς Έλληνικά, Λατινικά και μαθηματικά. Ο Γκεόργκ άποφοιτά τό "Ανθρωπιστικό Γυμνάσιο του Σάλτσμπουργκ τό 1905 και τό 1908 δίνει έξετάσεις γιά φαρμακοποιός, και μετά από ένα κύκλο τετραετών σπουδών, άποφοιτά τό 1911, απ' τή Βιέννη, ως διπλοματούχος φαρμακοποιός.

Στόν κήπο του σπιτιού του ο Γκεόργκ, θά βιώσει τό "παιχνίδι της άθωότητας", κ' από τίς έπιστολές της έποχής εκείνης, της οικογένειάς του, φαίνεται ή προσκόλλησή του, στους γονείς του.

* Η μεγαλύτερή του όμως προσκόλληση, ψυχική και συναισθηματική, είναι πρós τήν άδελφή του Μαργκαρέτε-Γκρέτς, μιά προικισμένη γυναίκα -ίσως και ή μόνη- πού τόν καταλάβαινε, και πού λέγεται ότι "έκεί" στόν κήπο του σπιτιού του, μέ αυτήν ο Γκεόργκ "έπαιξε κι' έχασε" τό παιχνίδι της Άθωότητας του.

Πάντως απ' τήν έποχή πού έφυγε απ' τή Βιέννη γιά σπουδές, μέχρι πού τόν ξαναβρίσκουμε μαζί της στό Βερολίνο, τόν Μάρτη του 1914, -δέκα μήνες πρίν τήν προσωπική του τραγωδία- κι' αυτοκτονία-όπου ή Μαργκαρέτε, βαρειά άρρωστη σέ νοσοκομείο, πνέει τά λοίσθια. Αυτή-λοιπόν-ή άδελφή του, πού του στάθηκε σάν ή προσωποποίηση του καλού άγγέλου, τό πρότυπο της άδελφικής άγάπης, της μητρικής άφοσίωσης, και της χαμένης προεφηβικής άθωότητας, πέθανε στήν άγκαλιά του στό 29 της χρόνια, άφήνοντας τόν κατάπληχτο, ακόμα μιά φορά, γιά τήν σχέση της ζωής και του θανάτου.

Τήν έκλαψε μέ πολλή σπαραγμό, γιατί γι' αυτόν ήταν ή μόνη ύπαρκτή γέφυρά του, πού ένωνε τίς άξίες του έρωτα, της όμορφιάς και της καλωσύνης, μέ τήν γυναικεία ύπόσταση και τό γυναικείο φύλο.

* Ο ρομαντικός και χτυπημένος ποιητής συνέθεσε μιά σειρά ποιήματα, μοναδικά, γιά τή λεπτή τους άπελπισία και τό έξευγενισμένο παράπονο. ένω ταυτόχρονα έμπεριέχουν μιά μαγική συνομιλία του ποιητή μέ τό άνώτερο αυτό πού ο Γκεόργκ όνόμαζε: "ο θεός μου".

Έκεί πού θά πās, είναι φθινόπωρο,
και είναι βράδυ...

Γαλάζιο άγρίμι κάτω απ' τά δέντρα,
κι' άνακράζει...

Μικρή λιμνούλα έρημική στό δειλινό...

Έλαφρά ήχει τό φτερούγισμα

των πουλιών

Η μελαγχολία στών ματιών σου

τίς κάμαρες

καθρεφτίζει τούς ήχους

απ' τό φτωχικό σου χαμόγελο.

Ο θεός κύρτωσε τό κορμί σου

Παιδί της Μεγάλης Παρασκευής

Τ' άστέρια στή νύχτα

τό τόξο του μετώπου σου γυρεύουν...

(σέ μετάφραση Δημ. Ιατρούπου)

* Απ' εκεί και πέρα, μέ τό σκούνημα πού αίσθάνθηκε ο ποιητής μέ τόν θάνατο της άδελφής του δέν του δόθηκαν, παρά έλάχιστες εύκαιρίες, νά εύτυχήσει, μέχρι τό δικό του τέλος.

Κι' ένα πρωί του Μάρτη του 1914, ο Γκεόργκ Τράκλ παρουσιάζεται στό Γραφείο Έπιστροφής, ως έθελοντής, ένω άρχίζει ο Πρώτο Παγκόμιος Πόλεμος.

ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΣΗΜΕΝΙΑ ΜΑΣΚΑ
ΕΛΛΟΧΕΥΕΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

* Η πόλη του Σάλτσμπουργκ, σάν μιά πόλη Μπαρόκ, τόν έπηρέασε χωρίς όμως νά διεισδύσει μέσα του. Τήν άρνείται και τήν θαυμάζει, κι' αυτό φαίνεται απ' τό παρακάτω τετράστιχο πού τό γράψε πολύ νέος:

Ω, τρέλλα της μεγαλούπολης
Στόν μαύρο τοίχο άκούμπούν
Ζαρωμένα δέντρα άτροφικά

Χειμωνιάτικη νύχτα

Χιονίζει... "Υστερα απ' τὰ μεσάνυχτα αφήνεσαι πλωμένος απ' τὸ πορφύρινο κρασί τοῦ σκοτεινοῦ κύκλου τῶν ἀνθρώπων, τὴν κόκκινη φλόγα τῆς ἀγέλης των!

"Ω! τὰ σκοτάδια! Μαύρη παγωνιά, ἡ γῆς εἶναι σκληρή, πικρή ποὺ εἶναι τοῦ ἀγέρα ἡ γεύση. Τ' ἀστέρια τὰ δικά σου συγκλίνουν σὲ ἄσχημα σημάδια...

Μὲ πετρωμένα βῆματα συντρίβεις πάνω στὸ λιθόστρωτο, μὲ δλοστρόγ-γυλα μάτια, σὰν ἓνας στρατιώτης ποὺ ἐφορμᾷ σ' ἓνα μαῦρο χαράκω-μα... Ἀθάντι!

Πικρὸ χιόνι καὶ φεγγάρι! "Ενας κόκκινος λύκος στραγγαλίζει ἓναν ἄγ-γελο. Κροταλίζουν τὰ πόδια σου σὰ γαλάζιος πάγος ὅτι ποὺ δραςκε-λίζεις, κι' ἓνα χαμόγελο γιομάτο πένθος καὶ μεγαλοφροσύνη, πέτρω-σε τὸ πρόσωπό σου, καὶ τὸ μέτωπό σου ἡδονικά κιτρινίζει στὴ λα-γνεία τῆς παγωνιάς!

Εἶτε πάλι, κύπτει σιωπηλὰ πάνω στὸν ὕπνο ἑνὸς φρουροῦ βλεπάτορα ποὺ πλαγιάζει σὲ μιὰ ξύλινη καλύβα...

Παγωνιά καὶ καπνός! "Εν' ἄσπρο πουκάμισο απ' ἀστέρια βάζει φωτιά στοὺς φορτωμένους ὤμους, κι' οἱ γῦπες τοῦ Παντοκράτορα κρεου-γούν τὴ μετάλλινη καρδιά σου!

"Αχ! ὁ πέτρινος γήλοφος! Ἡ σιωπὴ ἀναλοιώνει, ξεχασμένο πιά τὸ πα-γωμένο κορμὶ πέρα στ' ἀσημένιο χιόνι...

Μαῦρος εἶναι ὁ ὕπνος. Τὸ αὐτὶ ἀκολουθεῖ, ὦρα πολλή τὴν κλωστή τῶν ἀστεριῶν πάνω στὸν πάγο...

Μὲ τὸ ξημέρωμα χτυποῦν οἱ καμπάνες στὸ χωριό.

"Απ' τὴν ἀνατολικὴ πύλη μπαίνει μέσα στ' ἀσῆμι ἡ τριανταφύλλινη μέρα...

Ἀπόδοση: Ἰατρόπουλος

Ὁ Γκεόργκ Τράκλ, τὸ 1908. (21 χρονῶν)

Καὶ κάτω απ' τὴν ἀσημένια μάσκα ἔλλοχευε τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ.

Ἡ αἴσθησις τοῦ μπαρόκ στὸν Τράκλ εἶναι εἴτε εἰρωνική εἴτε παραφθοραμένη, εἶναι σὰν μιὰ βαρεῖα ἀντίδραση, ποὺ τὴν ἀποκρούει σὰν ἐπίδραση, στὸ συναισθηματισμὸ τοῦ, ποὺ παραμένει περισσότερο προσωπικός, παρὰ απ' τίς ἐπι-δράσεις τῆς πόλης.

"Τραγουδοῦν" περιγραφές τῆς "Ὀμορφῆς Πόλης" (ποιήμα) ἢ τοῦ "Μικροῦ Κονσέρτου (ἄλλο ποιή-μα), ποὺ δὲν ἀπέχουν πολὺ απ' τὰ βελούδινα στολίδια καὶ ἀπὸ τὸ βαρὺ δομικὸ ὕλικό -μέταλλα καὶ πέτρα- ποὺ θὰ δεῖ στίς ἄλλες, ἀκόμα μεγαλύτερες πόλεις, ὅπως λ.χ. στὴν Βιέννη.

Γράφει σὲ κάποιο γράμμα:

- * Τί ν' ἀπογίνεται τὸ μπαρόκ τῆς πόλης καὶ
- * καὶ ὁ περίγυρος. Νὰ ἡ πόλη καὶ κάθε πόλη,
- * εἶναι σύμβολο μιᾶς ζωῆς ποὺ εἶναι ἀδύ-νατο νὰ ζήσουμε...

- Κ ἄ θ ε π ὅ λ η ε ἵ ν α ι σ ύ μ β ο -
λ ο μ ι ᾶ ς ζ ω ῆ ς π ο ὺ ε ἵ ν α ι
ἀ δ ὕ ν α τ ο ν ἄ ζ ῆ σ ο υ μ ε ...

Πόλη λοιπὸν ἀρνημένη. Ἀμέσως ὁ ποιητὴς θωρακίζεται ἐνάντια στὸ ἴδιο τὸ γεγονὸς τῆς γέννησής του, ἐνάντια στίς συνθήκες ποὺ θὰ τὸ προσδιόριζαν, τίς εἰκόνες ποὺ θὰ περιέκλειναν αὐτὸ τὸ γεγονὸς τῆς γέννησής του, ἐνάντια στίς συνθήκες ποὺ θὰ τὸ προσ-διόριζαν, τίς εἰκόνες ποὺ θὰ περι-

παρουσί-

ας τοῦ στὸν κόσμο. Κι' αὐτὸ φαίνεται απ' τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Τράκλ ἔχει ἀσχοληθεῖ λεπτομερεϊακὰ μὲ τὴν πόλη. Μὲ τὸ θέμα: Σύγχρονη, μεγάλη πόλη, ποὺ τὴν θεωρεῖ τερατώδη κι' ἀποκαλυπτική, ποὺ τὴν θεωρεῖ λέπρα-κάρκινος ποὺ αὐξάνει ἀναρχικά ἓνα συγκεκριμένο εἶδος πολιτισμοῦ. Πάρ' ὅλα αὐτὰ -ἀκόμα καὶ σ' αὐτό- ὁ Τράκλ δὲν ἀνήκει στὴ γενιά του. Δὲν ἐπικαλεῖται τὴν πόλη μέσα ἀπὸ ἓναν "ἔρωτα", ποὺ μπορεῖ νὰ τὸν ξεγελάσει, ὅπως γίνεται μὲ τοὺς ἐκ-φραστὲς τῆς "μπέλ-ἐπόκ". Δὲν τὴν ἀντιμετω-πίζει σάθῆμα σὰ δεδομένο, δὲν τὴν περιγρά-φει, δὲν τὴν ὑμνεῖ ἀλλὰ οὔτε τὴν ὑποβιβάζει - ἡ πόλη τὸν κλείνει μέσα της κι' αὐτὸς - τὴν ἀρνιέται ἀπόλυτα, μ' ἓνα μῖσος πρὶο βαθύ απ' ὅτι στὴν ποιητικὴ ἀπάρνηση τοῦ πολιτισμοῦ...

"ΤΑ ΒΟΥΝΑ: ΣΚΟΤΗ, ΣΙΩΠΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΙΟΝΙ"...

Ἐπάρχουν βέβαια καὶ τὰ περίχωρα τοῦ Σαλ-τσμπουργκ, ποὺ ἡ ὁμορφιά τους εἶναι τὰ

τοπία τῶν Ἀλπεων καὶ τὸ βουνό Ἰνσμπουργκ. Στοιχεῖα κοινὰ ποὺ ὑπάρχουν σ' ὁλόκληρη τὴν ποίηση τοῦ Τράκλ, ποὺ ν' ἀπορεῖ κανεὶς πῶς τὰ εἶδε. Ἀπ' τὰ γράμματα τοῦ ποιητῆ φαίνε-ται μὲ ποιὸ τρόπο "ὀργανώνει" τὴ θέαση τῆς φύσης καὶ τῆς εἰκόνας στὴν ποιήσῃ του. Ἀργά, ὑπάρχει ἓνα μῖσος καὶ μιὰ ἀηδία ποὺ μεταμορφώνουν τὰ πάντα σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ λάβα, ὅπου γιὰ παράδειγμα ὁ στίχος στὸ ποιήμα "Γέννηση":

Τὰ βουνά: Σκότη, σιωπὴ καὶ τὸ χιόνι...

Τὸ βουνό δὲν εἶναι παρὰ ὁ ἐξωτερικὸς διὰ-κοσμος τῆς ποίησης (ὅπως ἄλλωστε καὶ ἡ πόλη σὲ ἄλλες συνθέσεις): "Ενα κουτί γεμάτο συν-θέσεις ἀπὸ εἰκόνες, εἶναι ἡ ἴδια ἡ οὐσία τῆς ὄρασης, καὶ μάλιστα ἡ πιὸ ἀναγκαῖα μορφή μιᾶς "γέννησης":

- * -θᾶμαι πάντα, ὡς τὸ τέλος, ἓνας φτωχός
- * Κάσπαρ Χάουζερ...

Γράφει κάπου σὲ κάποιο γράμμα τοῦ απ' τὸ Ἰνσμπουργκ ὁ Τράκλ καὶ ὁ Κάσπαρ Χάουζερ εἶναι ὁ ποιῆμα ποὺ τοῦ ἀφιέρωσε ὁ Τράκλ "αὐτὸ ποὺ δὲν γεννήθηκε ...". Ἰσως τελικὰ νὰ εἶναι μιὰ ἔμφυτη ἐπιχείρηση μιᾶς αὐτο-βιογραφίας. Ὁ Κάσπαρ εἶναι μιὰ "ἀθῶα τροφή" τῆς φαντασίας κι' ἀποχτᾷ κάποιο χαρακτήρα, προφητικὸ, ὡς ἓνα σημεῖο, "Ὅτι απ' τὸ παρόν καὶ τὴν παρουσία διαλύε-ται, γεννιέται στὸ μέλλον, μέσα, ἀπὸ μιὰ, κατὰ βάση, ποιητικὴ διαδικασία, ποὺ πιὸ θαυμάσια απ' ὅλους περιγράφει ὁ Κάρλ Γιούνγκ: "-Τὸ ὑποσυνειδητό... ἐπεξεργάζεται συνεχῶς τὰ ὕλικά του καὶ συμψύσεις του γιὰ νὰ καθ' ὀρίσει τὸ μέλλον. Δημιουργεῖ ὀριακοὺς συν-δυασμοὺς ὅπως κάνει καὶ τὸ συνειδητό, ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀνώτερο λεπτὸ σὲ φιλοδοξία απ' τοὺς συνειδητοὺς συνδυασμοὺς." ("Ψυχολογία τοῦ Ἀσυνειδητοῦ").

ΚΑΘΕ ΠΡΩΤΗ ΞΕΣΚΕΠΑΣΤΑΝ ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΟΥ
Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΜΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ...

Ἐκεῖνο ποὺ ἐπαιξε ρόλο, σίγουρα, στὴ ζωὴ τοῦ Γκεόργκ Τράκλ, ἦταν ἡ μακρόχρονη θητεία του σὰν ἐθελοντὴς-στρατιωτικὸς φαρμακοποιός απ' τὸ 1910-1911. Σὲ μιὰ κοινωνία σὰν τὴν στρατιωτικὴ, ὁ μ ὁ ν ο ς Τράκλ, κλείστηκε ἀκόμα περισσότερο στὸν ἑαυτό του. Ἔτσι ἀρ-χισε νὰ συχνάζει στὰ δωμάτια μιᾶς "ἀριστο-κρατικῆς πληγωμένης κοινωνίας"... Πάντως, μετὰ τὴν ἐθελοντικὴ του θητεία προ-σπάθησε κάπου νὰ στεργιώσει. Μιὰ στὸ Ἰνσ-μπουργκ, μιὰ στὴ Βιέννη, ἄλλοτε στὸ Σάλτσ-μπουργκ σὰν φαρμακοποιός ἢ σὰν ὑπάλληλος

τῆς Καγγελαρίας ἢ σὰν βοηθὸς στρατιωτικῶν γιατρῶν, προσπάθησε νὰ τακτοποιηθεῖ καὶ ὀρ-γανωμένος κάπως νὰ ὑπάρξει ἢ καὶ νὰ συνυπάρ-ξει μέσα στὸν κόσμο τῆς ἐποχῆς· αὐτὸν τὸν κόσμο ποὺ δὲν παρὰδέχονταν...

Ἡ ἰδιομορφία του, (ὁμοφυλόφιλος μὲ σοβαρὴ ἐνοχές), ἡ ἑλλειψη προσαρμογῆς του, ἡ σχεδὸν ἀναρχικὴ του διάθεση ἀπέναντι στὰ πράγματα καὶ τίς καταστάσεις δὲν τοῦ ἔδιναν τὸ κου-ράγιο νὰ σταθεῖ κάπου...

Ἐγκατέλειψε μιὰ "καλὴ" θέση στὸ Ὑπουργεῖο Ἐργασίας, μετὰ ἀπὸ ὃ ὁ ὥρες δουλειᾶς σ' αὐτὴν. Τὸν περισσότερο χρόνο τῆς δουλειᾶς ποὺ ἔκανε τὸν εἶχε στὸ Τυρόλο ὅπου κατέληξε τὸ 1912, σχεδὸν κυνηγημένος απ' τὴν πίεση τῆς προσωπικῆς του ἀπελπισίας· γιὰ τὴν τάση αὐτῆς τῆς φυγῆς ποὺ εἶχε...

Ἐκεῖ ἀρχίζει νὰ κάνει συστηματικότερη χρῆση ναρκωτικῶν. Κυρίως παίρνει ἡελλο-κτόνα καὶ κοκαΐνα...

Ἀφορμὴ νὰ πάει στὸ Τυρόλο, στάθηκε ἡ γνω-ριμία του μ' ἓναν σωστὸ λόγιο τῆς ἐποχῆς ἐ-κείνης, τὸν Λούτβιχ Φόν Φίκερ. Ὁ τελευταῖος ἀναγνώρισε στὸν Τράκλ μιὰ φωνὴ ἀπελπισίας καὶ καθόλου ἓναν "ψευτορομαντικὸ" ποιητῆ.

"Εναν ποιητῆ χωρὶς καθόλου ψευτορομαντισ-μοὺς καὶ μιᾶς μεγάλης ἔχτασης εὐαισθησία. Ὁ Φίκερ δημοσιεύει σχεδὸν ὅλα τὰ ποιήματά του στὸ ἐποχιακὸ λογοτεχνικὸ περιοδικό :

"BRENNER".

Ὁ Τράκλ ἀκόμα, μπόρεσε νὰ βρεῖ στὸ σπίτι τοῦ Φίκερ, στὸ Ἰνσμπουργκ ἓνα σίγουρο καὶ μόνιμο φιλικὸ κατάλυμα, καὶ μιὰ ἀληθινὴ

φιλία καὶ ἀγάπη. Ἐκεῖ, γνωρίστηκε μὲ τοὺς ἐλάχιστους ἀνθρώ-πους, ποὺ μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι γνώρισε στὴ ζωὴ του: τὸν Ὁσκαρ Κόκότσκα τὸν ζωγρά-φο ποὺ κατοικοῦσε μόνιμα στὴ Βιέννη, τὸν Χά-ινριχ ἓναν λόγιο φιλοσοφοῦντα τῆς ἐποχῆς του, τὸν Χάϊκερ καὶ τὸν Ράϊκ δυὸ ποιητὲς ποὺ μέναν στὸ Ἰνσμπουργκ καὶ τὸν Λάσκερ-Σύλλερ απ' τὸν Βερολῖνο, ὅταν πῆγε, γιὰ τὴν ἀρρώστεια τῆς ἀδελφῆς του.

Τότε, σὲ μεγάλη διάδοση, ἀνάμεσα στοὺς κύκ-λους τῆς καλλιτεχνικοῦ κόσμου, ἦταν τὸ χλωροφόρμιο. Καταφεύγει κι' αὐτὸ στὸ πάθος τῶν εἰσπνοῶν τοῦ χλωροφόρμιου καὶ σχεδὸν πάντα βυθισμένος στὴν μέθη αὐτοῦ τοῦ περι-εργου ναρκωτικοῦ, ἔβλεπε ἀκόμα τὰ γεγονότα πιὸ μακρύτερα απ' τὴν πραγματικὴ τους ἀπό-σταση.

Τ' ἀδέλφια του μαρτυροῦν ὅτι τὸ πάθος τοῦ χλωροφόρμιου τὸ ἀπέκτησε ἀπὸ ἓναν φίλο του φαρμακοποιὸ κι' ὅταν ἦταν φοιτητῆς, ἀκόμα,

συχνά τον ανακάλυπταν ξαπλωμένον και χαμένον πάνω σε διάφορα ντιβάνια... Άλλωστε, μιὰ φίλη του, και μέλος μιὰς λογοτεχνικής ομάδας που λέγονταν "Απόλλων", τον συνάντησε μιὰ μέρα μισοπαγωμένο πάνω το λόγο του προστίου Καπίταινερμπεργκ, όπου ο Τράκλ έκανε πολλούς περιπάτους όταν έπινε. Μὲ τὸ χλωροφόρμιο, έλεγε στους φίλους του, "γερμίζω ἀπὸ ἐνθουσιασμό, μέ τὴν ἰδέα ὅτι μπορῶ νὰ βρῶ κάποιον ἐξ αἰσίου θάνατο, πού... ὁραματίζομαι..."

Φαντάζονταν τὸν ἑαυτὸ του Κυανοπώγονα, δολοφόνο, αὐτόχειρα και συνάμα θύτη και θύμα μέσα σ' αὐτὴν τὴν μέθη τῆς ὄνειρικής αὐτῆς νάρκωσης.

Σ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴ ἔγραψε τὸ ποιῆμα "Λὸν Ζουάν", ὅπου ἡ μέθη χαρακτηρίζει τὸν ἥρωα σὲ μιὰ ἐποχὴ τόσο περιέργη πού μοιάζει μέ θάνατο πού δὲν ἔρχεται, πού ὅμως ὅλες οἱ παραφωνίες και συγχωριές μιὰς τέτοιας ζωῆς ἔχουν τὸν ἴδιο στόχο: τὸ τέλος τοῦ θανάτου. Γιὰ κάποιον ὅμως λόγο, ἄγνωστο, σὸ τέλος τοῦ 1907 σταματᾷ τελείως τὸ χλωροφόρμιο, γιὰ τὸ ξαναρχίζει στὰ τέλη τοῦ 1911, ἀφοῦ κάνει τὴν ἀρχὴ μέ Μπελλα-Ντόννα και Κοκκαίνα.

Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΑΡΧΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΧΑΝΕΤΑΙ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ.

Τὸ μέλλον, όταν εἶσαι γιὸς μικροαστοῦ προετοιμάζεται μ' ἕναν ὀρισμένο τρόπο, μόνο πού πρέπει νὰ δουλέψεις γι' αὐτὸ ἢ γιὰ νὰ δουλέψεις ἐνάντια σ' αὐτό.

Πρῶτα σὸ Λύκαιο, πού οἱ Γερμανοὶ και οἱ Αὐστριακοὶ ἀστοὶ τὸ ἀποκαλοῦν μέ τὸ περιέργο ἑλληνοβλατινικό ὄνομά του: "Γυμνάσιον" (=Γυμνάσιο) και πού οἱ "κλασσικοὶ" δὲν φαίνεται νὰ εἶπαν και πολλά πράγματα σὸν νεαρό Γκεόργκ (κι' ἐδῶ πού τὰ λέμε καλύτερα) και πού ἡ μετέπειτα ποίησή του δὲ θά τοῦς ἀφείλει τίποτα, ὅπου τὸ δράμα τοῦ Χαίντερλιν, γύρω στὰ 1900, εἶναι χειροπιαστό. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οὔτε στὰ Γερμανικά εἶχε ἰδιαίτερη κλίση ὁ Τράκλ... ἀλλὰ γιατί νᾶχει; Χωρὶς ἀμφιβολία ἀφουγκράζονταν ἤχους μιὰς ἄλλης γλώσσας πού τὸν εἶχε κατακτήσει... ἢ ἀκόμα ὑπῆρχε μέσα του ἕνα κενὸ πού ἔπρεπε νὰ γεμίσει. Ἄλλωστε ἡ γλώσσα πού ἐκφράζει μιὰν ἐτοιμοθάνατη κουλτούρα εἶναι πολὺ εὐκολο νὰ πεθάνει και μέσα στὴ ψυχὴ τοῦ ποιητῆ ἐκείνου πού ἡ ποίησή του θ' ἀποτελέσει -σὲ μεγάλο ποσοστὸ- ὁ ἢ ξ ἢ μέ τὴν πλαστή κουλτούρα τῆς ἐποχῆς του.

Τὸν Γερμανικό πολιτισμὸ τοῦ καιροῦ του μάλλον τὸν ἀποδέχονταν ὁ Τράκλ, ξέροντας ταυτόχρονα ποιές ἦταν οἱ ἐμπειρίες τῆς ποιητικῆς δουλειᾶς τῶν ἐξπρεσιονιστῶν ἐκφραστῶν.

"Ὅταν τέλειωσε τὸν κύκλο τῶν 4ετῶν σπουδῶν του, ὁ Τράκλ, στὴ Βιέννη και βῆκε ἀπὸ ἐκεῖ, διπλωματοῦχος φαρμακοποιὸς τὸ 1910, ἦταν λίγο ἥσυχος, λίγο ἀποτραβηγμένος ἀπ' τὶς συντροφιές, ἀρκετὰ ὄνειροπλός μὰ... και λίγο "βαρὺς":...

Ἀγαποῦσε ν' ἀπαγγέλει στους συμφοιτητές του Βερλαίν κι' εἶχε ἐπηρεαστεῖ ἀπ' τὸν Γαλλικό Συμβολισμό κι' ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸν Μπωντλαίρ. Τὸ ἔργο τοῦ Ρεμπώ, ἔπαιξε στὴν περίπτωσή του Τράκλ ἕναν ἐντελῶς ξεχωριστὸ και πρωτότυπα καθοριστικὸ ρόλο, πού φαίνεται και μετὰ ἀπ' τὸ 1908 στὰ ποιήματά του.

Ὁ Γερμανόφωνος ποιητής, γνώρισε τὴν ποίηση τοῦ Ρεμπώ στὰ 1907 ἀπ' τὶς μεταφράσεις τοῦ Κ.Λ. Ἀμμερς, πού εἶναι γνωστὸ ὅτι δὲν στάθηκε ἰδιαίτερα πιστὸς σὸ πρωτότυπο τῶν κειμένων τοῦ Ρεμπώ, ἀπ' τὴν μεταφορὰ τῶν νοημάτων ἀπ' τὴ Γαλλικὴ στὴ Γερμανικὴ, κι' ἀπέδωσε κακὰ Κι "ἐλεύθερα" τὸ πνεῦμα τοῦ Γάλλου ποιητῆ.

Ἔτσι ὁ Τράκλ ξεπέρασε -και φυσικά χωρὶς κόπὸν νὰ τὸ γνωρίζει- μέ πολλὴ ἀνεση τὶς ἐπικίνδυνες γιὰ τοὺς νέους ποιητές στιχομυθίες, δηλαδή μιὰ μουσικότητα ὅσους τῶν στίχων, πού ταλαιπωροῦν βερμπαλορηχτικὰ κάθε νέο ἐκφραστή, στὰ πρῶτα χρόνια δημιουργίας, ἀφομοιώνοντας μονάχα τὶς ὑπάρχουσες ἠθικές και φιλοσοφικές ρίζες μιὰς εἰκονοπλαστικῆς και ἐξπρεσιονιστικῆς φαντασίας πού διακατεῖχε τὸν Ρεμπώ, πού σίγουρα βγαῖναν και μέσα ἀπ' τὴν μέτρια μετάφραση-ἀπόδοσή τοῦ Ἀμμερς.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν μπόρεσε, νὰ διαμορφώσει ἕναν ἀνεπανάληπτο τρόπο ποιητικῆς ὁμολογίας, πού καταξίωσε ἐντελῶς προσωπικά τὶς ὁποι-

ες μιμικές ἐπιδράσεις πού μπορεῖ νὰ εἶχε ἀπ' τὸν Ἀρθούρο Ρεμπώ, πού στάθηκε ὁ πιὸ μεγάλος ἐκμαυλιστὴς τῶν νέων ποιητῶν στὰ πρῶτα 40 χρόνια τοῦ αἰῶνα μας, ἀλλὰ και ὁ πιὸ δυνατὸς τῆς παγκόσμιας νεώτερης ποίησης, πού και μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ὅπου θάλεγε κανεὶς ὅτι οἱ "ἀξίες" μετατέθηκαν, οἱ "κούφια" Ἀμερικάνικη γενιά τῶν ἐκκολαπτόμενων τότε μητινίκων, τὸν ἀνακήρυξε σὰν ἐκφραστικό-ἰδεολογικό πρότυπο.

Ἀπ' τὴν πλευρὰ τῆς ρουτινιάρικης καθημερινότητας φάνηκε ὅτι δίχως καμμιὰ φαινομενικὴ ἀντίδραση, ἀκολούθησε τὸ δρόμο πού "διᾶλεξε" γι' αὐτὸν ὁ πατέρας του, ἀλλὰ ἀπ' τὴν ποιότητα και τὴν θεματολογία τῶν πρώτων γραπτῶν του φαίνεται πόσο ἐναντιώνονταν μέσα του γιὰ τὶς θεωρεῖες περὶ "Ἀκαδημαϊκῆς Μόρφωσης", πού εἶχε ὁ γέρο-Τόμπιας Τράκλ, μπαμπᾶς και πάτερ-φαμίλιας.

Ἐκεῖνα τὰ κλειστά και ἀντιδραστικά χρόνια μετὰξὺ 19 και 22 χρόνων, ἔπαιξαν γιὰ τὸν Γκεόργκ τὸ ρόλο τοῦ καταλύτη τῶν ὁποιονδήποτε ἀδυναμιῶν πού εἶχε ἐναντὶ τῶν πατρικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ και τῆς διαμόρφωσης τῶν νέων ιδεῶν του, γιατί ἀπὸ ἐκεῖ και πέρα "ἀνδρώθηκε" (ὀρθώθηκε καλύτερα) ἡ ἐπαναστατικὴ του ἐκλογή, στή: χρῆση ναρκωτικῶν, ἡ ὀργισμένη του καταθλιπτικὴ τάση γιὰ μιὰ ὑποκειμενικὴ και ἐσο-εκφραστικὴ ποίηση-διάθεση πού τὸν ὁλοκλήρωσε στὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς του, μέχρι τὸν ἀμφισβητούμενο -ὡς "φυσικό"- ἢ κι' ἀπὸ "ἀτύχημα" θάνατό του, πού σχεδὸν ὅλοι ξέρουν ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ αὐτοκτονία, κυρίως γιατί δὲν ἐντεχε στὴν ἰδέα ὅτι βρισκονταν σὲ ψυχιατρικὴ κλινικὴ, και δὲ συγχωροῦσε σὸν ἑαυτὸ του ὅτι ἀπέτυχε στὴν, μέ περιστροφή-ἀπόπειρα αὐτοκτονίας του και στὴν μεταφορὰ του "δεμένου" και μέ "συνοδεία" ἀξιωματικό, σὸν τόπο τῆς κλινικῆς, τὴν Κρακοβία.

Οἱ ἐρμηνείες γιὰ τὸ θάνατό του εἶναι ἀκόμα και σήμερα διάφορες... Θέρεται σὰν τύχη μα, μιὰ πού ὁ ὀργανισμὸς του δὲν ἐντέδρασε στὴν ξαφνικὰ "μεγάλῃ δόσῃ" κοκκαίνας.

Ἐνα χρόνο μετὰ τὸ θάνατό του ὁ πιστὸς του φίλος Φίκερ μετέφερε τὸ λείψανο τοῦ ποιητῆ, σὸ "Ἰνσμπουργκ" ὅπου και παρέμεινε ὀριστικά, φροντίζοντας γιὰ τὴν διάσωση και προώθηση τοῦ ἔργου του.

Δὲν ξέρω σήμερα, ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ εἴκοσι και πλέον χρόνια, τὸ σπιτι ὅπου γεννήθηκε σὸ Σάλτσμπουργκ ὁ ποιητής, ἔγινε μουσεῖο, ὅπου ἐκτὸς ἀπ' τ' ἀντικείμενα τοῦ ποιητῆ γίνονταν μιὰ προσπάθεια κάπως ἐπιστημονικώτερης ἐρευνας γιὰ τὸ ἔργο και τὰ ἀτέλειωτα χειρόγραφα-γράμματα και ἄλλα γταπτά τοῦ ποιητῆ πού εἶχαν ἐκεῖ συγκεντρωθεῖ.

ΕἶΝΑ ΑΝΟΡΓΑΝΟΤΟ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΤΟΥ ΟΜΟΣ ΣΕ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ.

Ποιὸς θέλει τελικὰ νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Τράκλ; Ρώτησε, ὁ Ρίλκε τὸν Φόν Φίκερ όταν ὁ τελευταῖος τοῦ πῆγε, στὰ 1915, τὰ ποιήματά του, και τοῦ διέβασε και μερικὰ ἀπ' τὴ συλλογὴ "Ο ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝ ΣΤ' ΟΝΕΙΡΟ" πού ἐντωμεταξὺ εἶχε ἐκδοθεῖ ἕνα χρόνο πρὶν ἀπ' τὸ θάνατό του, και ξαναεκδόθηκε, τὸ 1915, ὅπου και κυκλοφόρησε σ' ὅλη τὴ Γερμανία.

Αὐτὴν τὴν ἐρώτηση τοῦ Ρίλκε μπορεῖ νὰ τὴν κάνει ὁ καθένας γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει καλύτερα τὴν "Τρακλικὴ" ποίηση.

Εἰδικὰ σὸ ἔργο "Ο Σεμπάστιαν στ' ὄνειρο", εἶναι ἡ μαρτυρία μιὰς τέτοιας προσπάθειας αὐτοερμηνείας και ἐντοπισμοῦ τοῦ ἐγὼ του.

Ὁ "Σεμπάστιαν", εἶναι ἕνα τριλογικὸ (αὐτοβιογραφικὸ) ποιῆμα και σύγχρονα μιὰ ἀπολογία τῆς ζωῆς τοῦ Γκεόργκ Τράκλ, ὅπου ταυτίζει -ὡς ἕνα σημεῖο- τὸν ἑαυτὸ του με τοὺς νεαροὺς μάρτυρες τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, κι' εἰδικώτερα τὸν Ἅγιο Σεβαστιανό, ἕναν ἀπ' τοὺς νεώτερους σὲ ἡλικία μάρτυρες τῆς πρώτο-χριστιανοσύνης. Ὁ Σεβαστιανὸς προσπαθοῦσε ν' ἀνασηκώσει πάνω του, ὁλόκληρο τὸ βάρος τῆς ἀποκάλυψης και τοῦ καταπονημένου ψυχικοῦ ἰσοδύναμου τῆς ἐποχῆς.

Μέσα σὸ ποιῆμα, ὁ Τράκλ, κάτω ἀπ' τὰ λόγια τοῦ Σεβαστιανοῦ, θὰ πεῖ σὸ μικρὸ ἀ ν ὀ ρ ι "Εἰς, πού ταυτίζεται διπλά, ἀκόμα και μέ τὴν παιδικὴ του ἡλικία:

Τὸ κορμίσου εἶναι ἕνας ὑάκινθος
πού μέσα του βυθίζει τὰ κέρνα
δάκτυλά του

ἕνας καλόγηρος
μιὰ μαύρη σπηλιά, εἶν' ἡ σιωπὴ μας

Αὐτὴ ἡ ἀπεγνωσμένη προσπάθεια ἐνός ὁμοιοπαθητικοῦ ἐξαγνισμού, ἀπέχει πάρα πολὺ ἀπὸ τὸ ἀντικαταστήσει ἕναν ὕμνο γιὰ τὸν Ἅγιο Σεβαστιανό.

Μ' αὐτὸ πού λέμε: "ποιητικὴ ἀδεία" και σὸ ὄνομα τοῦ Σεβαστιανοῦ ταυτίζει τὸ παιδικὸ του κι' ὁμορφο κορμὶ, πού τόσο ἀσυλλόγιστα τὸ ἔδινε, τὸ χάριζε σδεδόν, σὸν "φαρμακοποιὸ" συγκάτοικό του, μιὰ κι' οἱ δυὸ κάτω ἀπ' τὴν ἐπίδραση τοῦ χλωροφόρμιου, ἀναζητοῦσαν ψυχικές, πνευματικές ἀλλὰ και "σωματικές" διευρύνσεις...

Νά, γιατί μέ τόση ἐπιμονή, θελεῖ τὴν ταύτιση μ' ἕναν νεομάρτυρα, γιὰ ν' ἀνεβάσει τὸ χαμένο ἠθικὸ του ἐπίπεδο, όταν πιά ξεκάθαρα και ἀπὸ μακριά, και μετὰ ἀπὸ πέντε χρόνια, μετὰ ἀπὸ κείνες τὶς "τολμηρές" συγκρατικές ἀποφασίζει νὰ γράψει τὸν "Σεμπάστιαν στ' ὄνειρο", και λέει:

Ὅμως ἐσὺ πῆγαινες μέ βήματα μαλακά
μέσα στὴ νύχτα πού κρέμεται

ὁλοπόρφου σταφύλι
κι' ἐσὺ ὁδηγεῖς τὰ χέρια

ῥωαίότερα μεσ' τὸ γαλάζιο.

Ἐδῶ φαίνεται ὅτι ὁ πόνος τοῦ ὑπῆρξε ἡ αἰτία τῶν ἐμπειριῶν του και ὁ πυθμένος μιὰς ἀσταμάτητης ἐρευνας, γιατί ἔχει τὸ δικαίωμα αὐτὸς ὁ τοξικομανὴς νὰ ἀπαιτήσει ἀπὸ ἐμᾶς νὰ τὸν δικαιώσουμε αἰσθητικά, ἀφοῦ τὸ ἐσώτερο βάθος τῆς ψυχῆς του και τῆς ὑπαρξῆς του καθορίστηκαν ἀπ' τὴν ἀγωνία και τὸ μηδέν πού κάθε πρωὶ ξεσκέπαζε μπροστὰ του ὁ καθρέπτης μιὰς κοινωνίας, πού γιὰ δῆθεν "πατριωτικούς λόγους" στέλνει τὰ παιδιὰ της, και τὰ παιδιὰ ὅλου τοῦ κόσμου σ' ἕνα παγκόσμιο μακελειό...

Αὐτὸ πού γιὰ ἄλλους ποιητές-κυρίως τῆς ἐποχῆς του- εἶναι τὸ αἶτημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ λόγου και τῆς δομῆς τῶν ἐννοιολογικῶν περιεχομένων, σὸν Τράκλ φαίνεται νὰ μὴν παίζει κανέναν ρόλο και μὴν τὸν ἀσχολεῖ διόλου. Φαίνεται μιὰ ἑλλειψη πραγματισμοῦ και μιὰ ἑλλειψη ἐγκεφαλικῆς ἐπεξεργασίας. Ὑπάρχουν βέβαι ἔχνη -πάνω στὰ χειρογράφα του- τεχνικῆς ἐπεξεργασίας, ὅμως εἶναι πολὺ λίγα γιὰ νὰ δικαιολογήσουν μιὰ ἐπισταμένη θεώρηση ἢ ἐπέμβαση στὴ σύλληψη κι' ἀπόδοση τοῦ ποιήματος.

Βέβαια, ἔχοντας μπροστὰ μας ἕναν μεγάλο ποιητὴ μέ αὐτο-ὀργανωμένη ποιητικὴ ἐκφραση, πού λόγω τῆς στόφας του, αὐτὴ ἡ ἐκφραση ταυτίζεται και στηρίζεται περισσότερο σὸ αὐθόρμητο, παρά στὴν "ἐν δυνάμει" ποιητικὴ πρόθεση τοῦ ἴδιου τοῦ Τράκλ.

Γίνεται μιὰ προσπάθεια νὰ κατωχυρώσει ἠθικά τὶς ὑπαρξιακές του ἀμφιβολίες, κι' ἔτσι ἀναδεικνύεται σὰν "φύσει" ποιητής.

Ὅπου μάλιστα τὰ ποιήματα εἶναι διορθωμένο και ξαναγραμμένο τρεῖς και πέντε φορές μέ διάφορες παραλλαγές, αὐτὸ δὲν ἀποσκοπεῖ στὴν

Wolfgang Iser: Am Anfang

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Am Anfang war das Wort, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;
das Wort, das die Welt schuf, das die Welt schuf;

Χειρόγραφο τοῦ Τράκλ

Am Anfang

τεχνολογική επεξεργασία της γλώσσας ή του στίχου, αλλά μοιάζει σαν μία συνέπεια του διαρκούς μεταβαλλόμενου εσωτερικού χώρου του ποιητή και της εξακολουθητικά άλλο-τριωμένης φαντασίας του.

Η ίδια αντίνομία, είναι αυτή της αντανάκλασης της ταλαίπωρης ζωής του. Λύτρωση συνάμα αλλά και εξαγνισμός και αγχώδες μαρτύριο.

ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΗ ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΛΟΤΗΤΑΣ
Ο ΤΡΑΚΛ,
ΑΥΤΟ-ΑΝΑΙΡΕΙΤΑΙ ΚΙ' ΑΠΟΜΟΝΩΝΕΤΑΙ.

Υπνος, θάνατος, φριχτά φτερά
της νύχτας χτυπούν στο κεφάλι μου
Η χρυσή εικόνα του ανθρώπου
Μέσα στο παγωμένο κύμα της θάλασσας
Τήν αιωνιότητα. Στά βράχια που τρουιάζουν
διαλύεται μελανασμένο το κορμί
και σκοτεινή σκηνή θρηνεί
πάνω απ' τη θάλασσα,
Αδελφή με τη βάρδια
Βαριά απ' τις θύελλες
κοίττα να... ή βάρκα,
μέ τη βαριά της αγωνία
κατ' απ' τ' άστρα...

Εκλείσει το πρόσωπό της ή νύχτα.

Η φύση, όπως του προσφέρεται στον Τράκλ,
είναι διφορούμενη. Είναι άκριβως ο ποιητής
αυτής της φύσης. Κι' αν ο αναγνώστης δεν τό
καταλάβει απ' την πρώτη στιγμή, τότε η ποίη-
ση του Τράκλ, του είναι αδιάφορη.

Όχι όμως και η ζωή του ποιητή.
Μέσα στα γραφτά του δεν διακρίνεται τόσο
καθαρά ή ζωή του ποιητή αλλά ένα μόνο
διφορούμενο φιλτράρισμα.
Για τον Τράκλ, η φύση είναι ο άνθρωπος.
Τό πάν ή τό τίποτα.

Ο Τράκλ είναι αυτά τα δύο που υποφέρουν
συγχρόνως. Τό παραπάνω ποιήμα, με τον τίτλο
"ΠΑΡΑΠΟΝΟ", τό δείχνει καλά.

Ο θάνατος παραμονεύει έτοιμος να σέ
πάρε με την βάρκα, αλλά... κάτω απ' τ'
άστρα. Ο πόνος είναι κοντά, τον συνδέει με
την ύπαρξη, που τον τσακίζει, απ' εκεί προ-
έχεται και ή άσκητική του διαμόρφωση που
τόσο έντονα διακρίνεται στις φωτογραφίες
του, είναι ένας ε ί λ ι κ ρ ι ν ή ς
β έ β η λ ο ς, που κλαίει κάτω απ' τη
μάσκα του.
Είναι κάτι σαν "ιερός εϊρωνας".

Ο Τράκλ μπορεί να μην έχει οργανώσει σέ
λατρευτικό σήστημα τον πόνο, τον έχει όμως
αναγάγει σέ θρησκεία. Υπακούει στο ένστικ-
τό του για να χαθεί για πάντα, χωρίς να
έχει σημασία τό μέσο.

Ο πόνος μπορεί να τον εξαγνίσει, για μία
στιγμή, μόνο. Αλλά δεν μπορεί να τον
σώσει.

Μονάχα μία στιγμή. Όμως ή αιωνιότητα ανή-
κει στην Κόλαση, όπου ο θεός εμφανίζεται
μέσα σέ μία στιγμιαία ανατριχίλα κι' εξαπα-
νίζεται για πάντα.

Αν κρίνει απ' τό γεγονός ότι ο Τράκλ έγρα-
ψε απ' τό 1903, και μόνο τό 1913 άφήνει τον
έαυτό του έλεύθερο για να έκδοθούν τά ποιή-
ματά του, αυτό δείχνει ότι νοιώθει τον άνα-
γνώστη σαν "έχθρο". Κάποιον που μπορεί να
αναγνωρίσει την προσβολή που δείχνει ο
ίδιος προς τη ζωή, όπου έχει μία φιδίσια
γλώσσα με υπολοσυλο δηλητήριο και τό εξακον-
τίζει σ' όποιον δεν έχει τό "άντίδοτο" της
ωριμότητας.

Γιατί, έδω που τά λέμε, ή πρώτη δεκαετία
του αιώνα μας δεν ήταν σαν την δεύτερη.
Εάν τά ποιήματά του, είχαν έκδοθεί στην
πρώτη δεκαετία του 900, τότε κανείς δε θα
πέιστευε στον Τράκλ, γιατί ένας όλόκληρος
συλλογιστικός κόσμος του Τράκλ "διακρίνει"
την πτώση. Ότι φαίνεται να πέφτει μοιάζει
σαν άληθινό και άξιο, έτσι που να τό κάνει
σύμβολο και να του τρέφει τό δραμά του.
Θά μπορούσε κανείς να χαρακτηρίσει κανείς
τον Τράκλ, "παρακμιακό", μ' ένα σύμπαν απο-
κομμένο απ' τις άρχικές του όρμες και την
παιδική του ηλικία φ υ σ ι κ ά στραμμένη
προς τά εκεί, απ' τά έμπόδια.
Τά ποιήματά του καταφορίζουν προς τό
θάνατο, δεν σταματούν παρά μόνο όταν αυτή
ή κίνηση άναπτυχτεί άρκετά -προς τά κάτω-.
Κι' εκεί βρίσκει κάποιος την μοναδική αντι-
στροφή.

Μόνο στο "μέτωπο" όπου ήταν ή "σφαγή" τέλεια
σαν την Κ ό λ α σ η, μόνο τότε, έπιχειρεί
να αντιστραφεί. Νά σταματήσει αυτόν τον κατή-

φορο προς τό θάνατο.

Ήταν όμως άργά.

Και γι' αυτό στήριξε, με τό κουρασμένο του
χέρι, τό περιστροφή στον κρόταφό του, για να
όλοκληρωθεί, μέσα στον κατηφορό του.
Τόν σταμάτησαν. Όχι όμως για πολύ.
Φαίνεται έδω καθαρά, ότι προτίμησε, μ ό -
ν ο ς του τη "μόνιμη" φυγή, με κοκαίνα.
Επιβαλώνει την αντιστροφή του, με μία μονα-
δική και τελεσίδικη πράξη, που όσο βρίσκονται
στη δίνη της κατηφόρας, δεν ήταν δυνατό να
πραγματοποιήσει.

Στό ποιήμα του "ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ & ΟΛΕΘΡΟΣ" φαίνε-
ται αυτή ή εύγλωττία της όριστικής πτώσης,
-ιδιαίτερα στις τελευταίες γραμμές, μία
εύγλωττία ενός... στραγγαλισμένου.

Μία απ' τις λειτουργίες, στην ποίηση του Τράκλ
Τράκλ είναι πώς δημιουργεί τη σιωπή, όχι
μόνο στά "περιθώρια" αλλά και στους ίδιους
του τους στίχους. Υπάρχει μία δυσπόσιτη
διαφάνεια, που μόνο όταν την ανακαλύψεις
μπορείς να έρμηνεύσεις όλόκληρη την ποίησή
τους ακόμα και τη ζωή του. Δεν είναι ή άληθι-
νή "λογοτεχνική" γοητεία και ούτε είναι έξ-
πρεσιονιστής. Αλλά δεν είναι και ο καθαρός
"συμβολισμός" που διέπει την ποίησή του.

Είναι μία σειρά ενός άλλου που δίνει την
ύπαρξη π ο ί η ς στο έργο του Τράκλ.
Μία "φόρμα" που θά μπορούσε να είναι τό
αντίθετο απ' αυτό που συνηθίζεται να λέγεται
είναι μία "άσώτητα της κοινοτυπίας".
Μία υπόκοσμη μουσική υπάρχει στους στίχους
του σαν εκείνη που ύπήρχε και στους πίνακες
του Ένσορ και του Μούνχ, που απέδωσαν τά
καλύτερά τους έργα εκείνη την ίδια εποχή.
Η έξαρση είναι τό αντίθετο των φράσεων -
-σαν αυτή που ακολουθεί και που είναι τό
"κελιδί" και τό επιφώνημά του:

Ό οι ώρες της άμετρος έκστασης,
τά βράδια στις δχθες
του πράσινου ποταμού τά κυνήνια.

Ο ρυθμός -έν κατεβαίνει μονάχα, αλλά και
χάνεται μέσα του, όπως στην τελική φράση
του "ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ & ΟΛΕΘΡΟΣ" κάτι που μοιάζει
σαν να αυτοκαταστρέφει τό ίδιο τό ποιήμα,
σαν κάτι που δεν θέλει να ύπάρχει σαν ώραζε
...που δεν μπορεί πιά να ύπάρχει:

...Και ή γη ξέρασε τό πτώμα ενός παιδιού
μία σεληνιακή ύπαρξη
που άγνιζε άργά απ' τη σκιά μου
ένα άγνό βράδυ, τά μπράτσα σπασμένα
πέτρα με την πέτρα μέσα στο χάος,
χιόνι σέ νιφάδες...

Ο κόσμος, για τον Τράκλ, είναι όλα τά εύκολα
τά φευγαλέα και τά συνεχώς κινούμενα, είναι
ή ουσία του όνειρου και του παραλήρηματος.
Κι' όχι τό ίδιο τό όνειρο και τό παραλήρημα.
Και τό π ν ε υ μ α; Αν βέβαια τούτη ή λέξη
έχει κάποιο νόημα μέσα στη γενική ταλάντευ-
ση και δεν είναι μόνο παρά μία κ ι ν η σ η
μέσα στις πολλές κινήσεις του κόσμου.
Μέσα στην τέτοια κοινή ιδιότητα που χαρακτη-
ρίζει τό πνεύμα και την ύλη, ή ύπαρξη κατα-
ντά άδύνατο να βρεθεί, κανένα σταμάτημα
δεν μπορεί πιά να γίνει.

Ο Τράκλ συνεχώς περπατά.
Είναι ο ίδιος τό μονοπάτι και τά πόδια.
Με τά ποιήματά του έτοιμάζει τον δρόμο,
αυτόν που προχωρά και μέσα του.
Όλα τούτα δεν σημαίνουν πώς τίποτα δεν
είναι καθορισμένο μέσα στον πλάνητα κόσμο
του. Αντίθετα ο Τράκλ έχει τά θέματα του,
τά σύμβολά του, τις λέξεις του, λέξεις που
προτιμά από άλλες λέξεις, φιγούρες εικόνων
που τον κατατρέχουν πάντα.
Δεν είναι όμως καθοριστικά στοιχεία. Δεν
είναι ένα "σταθερό" δράμα που τον οδηγεί,
είναι μία "έπιφάνια" γλώσσας.
Η άμφισημία του διαφέρει πολύ από την
φ υ σ ι κ ή δοτικότητα που πάντα ύπάρχει δ-
ταν έπιχειρείς να τά πεις όλα.
Μία λέξη μπορεί να έχει τη συγκεκριμένη
σημασία που της έπιβάλλει ή ύφή της, κι' όμως
στό ποιήμα του Τράκλ, δεν παρουσιάζεται παρά
μόνο για να γλυστρήσει απ' αυτήν την σημασί-
α και ν' άχρηστευσει την ύφή της και να πια-
στεί σ' ένα άλλο -άπρόβλεπτο- δίχτυ σημασι-
ών.

...ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΑΦΟΣ

Ο θάνατος του Τράκλ, σέ τόσο νέα ηλικία, 27
χρονών, δεν μπόρεσε ν' άφήσει στο έργο του
μία τελείωση και μία όλόκληρωμένη μορφή
-σαν έργο και όχι -άν ένα-ένα ποιήμα
χωριστά.

Ο Γκεόργκ Τράκλ, τό 1910. (23 χρονών)

Ζυγώνει ο θάνατος

"Ω! τό βράδυ που παίρνουν τά παιδικά τά χρόνια
τό δρόμο για τά σκοτεινά χωριά!

Η μικρή λίμνη κάτω απ' τις λιτές, γεμίζει
με τους μολυσμένους στεναγμούς της μελαγχολίας...

"Ω! τό δάσος που άνάλαφρα κατεβάζει τά καφετιά
τά μάτια του, άφου απ' τά ρημαγμένα κοκκαλιάρικα
χέρια, ή πορφύρα ρίχνει χάμω τις μεθυσμένες μέρες της.

"Ω! τό πλησίον του θανάτου!
Άσε μας να προσευχηθούμε! Αυτή τη νύχτα λοιώσανε
τά δροσερά φιλιά, κι' απ' τό λιθάρι,
τά φτενά χέρια και πόδια των έρωτευμένων, κιτρίνισαν

"Όμως θά ήταν τελείως λάθος εάν έλεγε
κανείς πως πέθανε τόσο νέος ώστε να δια-
τηρήσει αυτό τό "άνοιγμα" στο μή-τελειωμένο
άπειρο.

Η σκέψη αυτή και μόν, είναι πολύ σκληρή.
Αλλά μήπως και ή αδυναμία της μή όλο-
κλήρωσης, δεν είναι μία θανατερή σκέψη;
Είναι σκανδαλώδες ότι ο Τράκλ πέθανε στον
πόλεμο. Μοιάζει να είναι ο πρώτος -έκείνη
την εποχή- που ε ί δ ο π ο ι ή θ η κ ε
για τό σκάνδαλο, όταν μέσα του ταύτισε την
πονητική του έκφραση και την έκφρασή του
με την ίδια του τη ζωή και τη ζωή του έξ-
ίσου με την ιδέα του θανάτου, παρόμοια και
έναντια ή για στην άλλη από την ά ν α -
ζ ή τ η των αναλωνιών.

Από τά ποιήματά του φαίνεται πως ο Τράκλ
ήξερε ότι ο θάνατος ήταν κάπου εκεί κοντά. Κι
κι' αυτό δεν είναι σήμα λόγου, γιατί έχουμε
μερικούς στίχους του, του 1911, όπως:

Και τό διάστημα γίνεται τάφος.

Δέν είναι μεταφορικά τάφος. Τό δωμάτιο του
Τράκλ, είναι τ ά φ ο ς .
Τάφος καθ' έαυτός.

Η ρίζα της ταυτότητας του δωματίου βρίσκε-
ται σ' ένα νεανικό του ποιήμα που όνομάζεται
"ΦΡΙΚΗ", όπου μεταξύ του τελευταίου στίχου,
τό θέμα των δωματίων προετοιμάζει τό θέμα
του θανάτου. Ένός θανάτου βίαιου με την
μεσολάβηση ενός δολοφόνου:

Μέ είδα να περνά άδεια δωμάτια

.....
(προσέξτε τό "μέ", όπου βάζει τον έαυτό
του στο μέρος του θεατή)

Και για να περάσουμε σ' ένα άλλο του θέμα,
που αναδιπλώνεται ή ίδια του έκφραση:

Από τό κενό που ξεγελάει
ένός καθρέφτη
Υψώνεται άργά και σαν μέσα σέ κώμα
Αράχνης φρίκης ένα πρόσωπο: ο Καίν.
Ο δολοφόνος, λοιπόν, είναι ο Καίν, αλλά

...καλύτερα μιας ωρας ελευθερη ζωη(γιωργο) παρα σαραντα χρονια σκλαβια και φυλακη(δαγλα)

εχω πονοκεφαλο δεν μπορω
μου τη δινει

χρονια εχουμε αυτο το βιολι
που θα παει.

στη Κατερινα.

Το πηρα αποφαση.
Στην οδυνη των γαλλων αντεξουσιαστων
στους γυμνιστες της τσεχοσλαβιας
στους επι ματαιω
και στους τεθνεοτας -- δεσποινις,
θ' ανατιναχτω
πανου απο συνθηματα και παιδια
νεκροφιλος τελος παντων,αλλα
παιρνοντας μαζι μου
τους βοηθους εξορυξης χρυσου
κι' εναν τουλαχιστον πολιτικο μηχανικο.

Ισως ετσι γινουν αυριο οι δρομοι
ενα ερωτικο ποδι.

ΑΛΚΟΟΛ:

Αλλαξε διευθυνση
κι' εκλεισε τα καινουργια πουκαμισα στη ντουλαπα.

ΑΝΟΙΞΗ:

Σκοτεινιαζει στα δεντρα
και περνανε γρηγορα μηχανακια.
Ειναι η γη.
Ειναι φωτορεπορτερ ριγμενοι στα πηγαδια
και τα σαρκοβορα τασακια των αντλιωρων.
Ειναι πουλια με πατεριτσες
και το θροῦσμα των νυχτικων.
Ειναι που ξημερωνει
καθως το φιλι και το νερο.
Ειναι ο ηλιος -- ερχεται.
Ησυχαστε.

ΤΟΤΕ.

Οταν βρεχει
οι μνημες κρυωνουνε,φοβουνται
αναστεναζω οταν βρεχει
παιρνω συνεχεια το τραινο
οταν βρεχει
μπαινω συνεχεια στα ταξι
κλαιω, γινομαι χιλλια κοματια
ειμαι δικος σας
φιλοι μου.

ΠΟΝΟΣ.

Ενοχοποιω τη μοναξια μου
βγαινω με γκομενες.
ΤΗ ΦΥΛΑΚΙΖΩ.

4η ωρα πρωινη
σ' ενα υπογειο της πλατειας Βαθης
ξυπνησα απο εφιαλτη.
Απανωτες εκρηξεις οπως
οι εργατες αναβαν το πρωτο τους τσιγαρο
σωριαζαν στο εδαφος αστυνομικους σταθμους
και γηπεδα και
ταμιες ολων των τραπεζων καιγανε ομαδικα
μανικα τα τριμμενα χαρτονομισματα
και τα πιτσιρικια κυνηγουσαν μ' απειλες και βρισιες
τους γονεις τους.
Στα λερωμενα παραθυρα τους οι πουτανες
κουναγαν το μαντηλακι στη πρωτη αμαξοστοιχια
που φουλαρισμενη απο λεπρους τραβαγε για το μετωπο.
Και τα πραγματα σιγα-- σιγα καθαριζαν:
ο εφιαλτης ξαναρχισε να παιρνει το χρωμα του
και να γινεται ενα ζωντανο ονειρο.
Μονο που εγω κι' ουτε κανεις αλλος
μπορεσαμε να -ανακοιμηθουμε.

Μη γνωριζοντας τη λεπτομερη εξελιξη των γεγονοτων
θα περιοριστω στο θρυματισμα των συνεντευξεων
και την ακριβη επανασυγκολληση των λεω(ν)φορειων.
Μιλουσε προεκλογικως
με σκισμενο σωβρακο και κιτρινη γραβατα
κι' απο παντου τα κρεατα του χυνονταν
οπλισμενα με κατσαβιδια και ενεσεις
ν' ανοιξουν τα δικαστηρια
και να κερδισουν.
Το βραδυ θα κυβερνησει τη γυναικα του
οι τοιχοι θαναι τεσσεροι
και το σκυλι θα ουρλιαζει.
Νυν φευγεις μακρια
χωρις να κοιταξεις δεξια κι' αριστερα
οπου ολα ειναι ραδιενεργα.
Το παιδι ακολουθησε.
Αυτος ο μπαμπας και ο "ελευθερος" μαστος
κυλουσε στη ροη του υπογειου βοθρου
πλαῖ στους ποντικους
κρατωντας μια γλαστρα στο χερι.

Περασα κι' απ' τα ισαλα
τις γενικές
την ξυλεια των σιλο. Με βημα αργο
περασα απ' τις πολυχρωμες κοπελλιες
της οδου Φαρισαιων.
Μ' αρβυλες κι' αρχαικες πυτζαμες
τη γειτο νια με τους ανθρωπους πουβοσκαν ηδονικα
τη μποχα του κοσμου
περασα. Και τη νυχτα
σε λυπημενη παρεα μαραγκων
με πορτοκαλια κι' ωραια τραγουδια
αποκοιμηθηκα. Χωνοντας στη μπασκετα τα ονειρανμου
υπο ηχους βαριας καμπανας
την εχτη πρωϊνη ωρα.
Και στις εφτα φευγαμε για τη Λατακεια.

Οι μερες χαρακωνουν τη θλιψη μου
κεραμικα
στις τομογραφίες της καρδιας μου.
Χωρις ταυτοτητα στα παρκα
καπνιζοντας μαριχουανα
ξαπλωνω και κυταζω ψηλα.
Η μητερα απ' την ακρογιαλια
με καλει.
Την ακουω και σφυριζω
την βλεπω στο βυθο
μανιταρι του ονειρου
με τα φουστανια μπλεγμενα στα βραχια.
αρχζω ν-α σκαβω.
Ξεχωνοντας συνεχεια
το οιδιποδειο το συμπλεγμα μου.
Η μητερα γυρναει σπιτι μ' αλλα παθη.
Στις αναθυμιασεις του πυρπολημενου μου μυαλου
και τα προβληματα
ολα ειναι αδιαβατα.
Συνεχιζω.

Εγω οταν
εποστρεφω
ειμαι
τιποτα.

Ειχε μια μοναξια,
"Λ' αυτο το παιδι".
θα πουν.
(πιστευοντας, πως ετσι καθαρισανε...).

Οι φιλοι μας στριμωχτηκαν σε
μελαγχολικα καφενεια και ιδεολογιες
(δικαιολογιες φτηνων νταβαδων)
και λαμε γιλεκα με φιογκο στη πλατη.
Ξημερωθηκαν σκνιπα σε
μονοτονους ερωτες και βιτρινες που δεν ειπαν να
κι' αρχισαν τα κλαμματα σπασουν
σα παιδια που τα γυρισαν σπιτι.
Δειραν τ' αφεντικα στην αγορα του Ρεντη
και τους τσουβαλιασαν στο τριτο υπογειο
και τωρα κοιμουνται μ' ανοιχτα ολα τα φωτα
και βριζουν οποιο δουνε μπροστα τους.
Πεταξαν απ' το παραθυρο
τα νυχτικα και τις κασσετες, τα περιοδικα
τα μπουκαλια με τ' αλκοολ, τις αφισσες,
τα ρουχα τους, τα σκουπιδια,
τις γκομενες που στα ορθια τους πηραν
πισ' απο τοιχους με φεμινιστικα συνθηματα
και μεινανε γυμνοι με μια λαμα απεναντι τους
να καθαρισουνε με τη ζωη και το θανατο.
Βρυαδιαζοντας γατζωνονται σε
ξεκοιλιασμενα μουσικα οργανα
κι' οπως μετα τους λυπημενους πατσαδες
της οδου Αθηνas
ξαπλωνουν στο ρημαδι τους να παρουν μια ανασα,
αναβοντας ενα τσιγαρακι,
κυταζουν συνεχεια το κλεμμενο τους διαβατηριο
και φευγουν...
βλεποντας στα συνεφα ν' απλωνονται...
οι πρωτες τους αγαπες, οι απεργιες,
τα ονειρα στο γυμνασιο, τα μπουζουκια,
τα ξενοχτια που αλλαξαν μεσα τους τον κοσμο
ο ζυλο και τα φιλια που μαζεψαν προσεχτικα
τοσα χρονια. Πεταγονται απ' κρεβατι,
αρπαζουν ενα ψαλιδι και βγαλινουν στο δρομο,
αγκαλιαζουν οποιον βρουν μπροστα τους
και σκορπιζουν παντου τα διαπιστευτηρια τους.
Κοκκινα, κοκκινα και ζεστα.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΣ.

Εκεινο το βραδυ
ηθελε να μεινει με την Αννα.

Μ' ενα φλυτζανακι του καφε
μετα σεισμον
εις δωμα του τριτου οροφου
η Κασσανδρα ωσαν νευρωτικη πεταλουδιτσα
(παρεξ μονη)
μπαινει και βγαίνει.
(εικονα μετα απο μονταζ.
:ο Αθανασιος αγιος και ενδυματολογος
αναλυει σε σκοπια της πλατειας
εθνικης αντιστασεως τα κατακαθια
και κραυγαζει:
Γιγαντα Κιγκ-- Κογκ
διακορευσε τη μονακριβη παρθενα μας
Μαρθα Βουρτση
να πλημυρισει ξανα ο Ιλλισος
και να χυθουν αγριεμμενα σκυλια οι νοτες
να πνιξουν καθε ποντο αναστολης
κι' υστερα ας χσθουν στα βρωμικα σοκακια του Κολωνου
ΜΠΑΙΝΕΙ Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ.
Ο στρατος φευγει.
Οι κανουργιες μπορες θαναι σιγουρα πιο τρυφερες
και καθως λενε και κανουν
σταση ηρεμιας θαναι.
ΠΛΕΝΟΥΝ ΤΟ ΦΛΥΤΖΑΝΑΚΙ.

Ειμαι η τεραστια κοιλια
που θα σπασει
κατου απ' τ' οργισμενο δορυ
των
σκορπιζοντας παντου μωρα
της λεηλασιας και του θανατου.
Ειμαι ο προσφυγας κι' η κρεμασμενη ανασα
στο καινουργιο κοστούμι του Λωτρεαμον.
Ειμαι η νυχτα κι' οι δολοφονημενες σκιες εξω
απ' τα καφενεια.
Ειμαι το περηφανο - 1
στη διασταυρωση του κενου
και το στηθος της Σοφιας Λόρεν
στο τασακι του θεου.
Ειμαι το ναρκωτικο και η γυρω φωτια που
διωχνω τα τσακαλια. Ει
μαι η εξοδος
κι' εγω.

Η αμεσοτητα του κενοταφιου
σκληρη γης που
χωρισε την ευτυχια
Ειναι η μεγαλη καλλιτεχνης Σαρα Μπερναρ
ανοιγοντας το κρανιο μου, στ' αντιστροφο
π' αρχιζει.
Ειναι ολη η σκηνη:
κερι που τελειωνει
πλαϊ στη κεφαλη του Ερμου
ψυθιριζοντας:
μη μοναν οψιν νιψον ανομηματα....

Η ΜΕΡΑ ΤΩΝ ΦΩΤΑΓΩΓΩΝ ΠΟΥ Θ' ΑΡΝΗΘΟΥΝ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ
ΘΑ ΣΠΑΣΟΥΝ ΤΑ ΓΥΑΛΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ Θ' ΑΡΧΙΣΟΥΝ ΝΑ ΤΡΕΧΟΥΝ
ΣΤΟΝ ΟΡΓΑΣΜΟ ΠΟΥ Η ΦΡΙΚΗ ΛΥΩΝΕΙ ΤΑ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ
ΚΙ' Η ΩΜΟΡΦΙΑ ΣΤΡΙΜΩΧΝΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΟΥΡΕΣ ΤΩΝ
ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ
ΧΩΡΙΣ ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΞΟΔΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑ ΦΩΤΙΑ
ΚΑΙ ΡΟΥΧΑ ΕΡΩΤΑ
ΛΕΩ ΣΚΟΤΕΙΝΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΠΩΣ ΕΡΧΕΤΑΙ
Η ΜΕΡΑ ΠΩΣ ΗΡΘΕ
ΠΩΣ ΘΑ ΚΟΨΟΥΜΕ ΤΙΣ ΦΛΕΒΕΣ
ΚΑΙ ΘΑ ΠΕΤΑΧΤΕΙ ΝΑ ΠΝΙΞΕΙ ΤΟ ΠΑΝ.
ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΛΕΩ
ΜΗ ΜΑΣ ΒΡΕΙ ΞΕΜΕΘΥΣΤΟΥΣ ΚΙ' ΑΟΠΛΟΥΣ
ΜΗ ΜΑΣ ΒΡΕΙ ΛΟΓΙΚΟΥΣ.

Γιωργος Δαγλας
Πλατρειθια
ΙΘΑΚΗ.....

το ΗΥΚΟΦΩΣ

ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Άρχικά είχα προγραμματίσει μία ομιλία για την Κινέζικη Ιατρική -τη παλιά και τη νέα- για τον τελετουργικό χαρακτήρα ορισμένων ιατρικών πρακτικών και την ιατρικοποίηση μερικών τελετουργιών, λ.χ. της περιτομής. Διερωτήθηκα όμως, αν αυτά τα προβλήματα είναι πραγματικά σπουδαία στον κόσμο που ζούμε, και έσχισα το χειρόγραφο.

Όλοι γνωρίζετε το λεγόμενο σύνδρομο ΧΥΥ: Κατά διαστήματα γεννιέται ένα άρσενικό παιδί μ' ένα επίπλεον χρωμόσωμα Υ. Τελευταία υποθέτουν, ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν δώθεν μία τάση βιαιοπραγίας. Για την απόδειξη της υπόθεσης προτάθηκε στην ιατρική σχολή του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ ένα σχέδιο έρευνας. Προβλήθηκε να αναλυνται τα χρωμοσώματα όλων των παιδιών που γεννιούνται στη Γυναικολογική Κλινική της βοστώνης, και να διαπιστώνονται οι φορείς του επί πλέον Υ. Οι γονείς των τελευταίων θάπρεπε να παρατηρούν προσεκτικά τα παιδιά για ένα μεγάλο διάστημα, για να έξευρεθεί, αν και πότε αναπτύσσεται βιαιοπραγία.

Το σχέδιο καταπολεμήθηκε από μία ομάδα γιατρών που διατύπωσε ένδυασμούς για άνοητική έπιρροή πάνω στη ζωή των παιδιών και τη σχέση προς τους γονείς. Η διαμάχη διευρύνθηκε, όπως δείχνουν και οι επιστολές αναγνωστών του επιστημονικού περιοδικού "ΕΠΙΣΤΗΜΗ". Στο ίδιο περιοδικό δημοσιεύθηκε επιστολή υπαλλήλου του "Εθνικού Οργανισμού Υγείας", όπου εκφράζεται η γνώμη, ότι όλος ο θόρυβος γύρω από ΧΥΥ είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου εργασίας της ιατρικής έρευνας: πλάνουν ένα πολύ σπάνιο, ειδικό και περιορισμένου ενδιαφέροντος πρόβλημα, με μυστικοπάθεια, αντί να στραφούν προς πραγματικά σπουδαία έρωτήματα, δηλ. προς το σύνδρομο ΧΥ, -μέ άλλα λόγια τη φύση των ανδρών- από το οποίο πάσχει ή μισή ανθρωπότητα, και όπου έχουμε στ' αλήθεια αρκετές αποδείξεις για μία στενή σχέση μεταξύ ανδρών και πολέμου ή άλλων μορφών βιαιοπραγίας.

Στο συνέδριο αυτό μέ διακατείχε ένα περίεργο συναίσθημα, καθώς άκουγα τις ομιλίες με θέμα "ΤΑ ΘΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ", στις οποίες δεν εκφράστηκε, μου φαίνεται, το σημαντικότερο πρόβλημά μας: "Μιλούμε για τα θρία της ιατρικής σ' ένα κόσμο, που απειλείται από το θάνατο και μάλιστα σύντομα. Γιατί λέω "απειλείται από το θάνατο;" Γιατί καμιά κοινωνία στην ιστορία του ανθρώπου δεν καλλιέρονσε τόσο προχωρημένα την τεχνολογία του... θανατώνειν και... καταστρέφειν όσο η Δυτική κοινωνία κάτω απ' τις εύλογίες του Χριστιανισμού. Γιατί σοκαρίστηκε η Δυτική κοινωνία τόσο, όταν οι Ινδοί άποκτησαν την ατομική βόμβα, για άρετά μικρή ατομική βόμβα; Το σόκ δεν προκλήθηκε από το γεγονός της βόμβας, -έμεεις έχουμε τόσες και πολύ μεγαλύτερες- αλλά γιατί κατασκευάστηκε σέ έσφαλμένο τόπο "τόπο, σέ "έσφαλμένο" τύπο χώρας: μία χώρα του Τρίτου Κόσμου δεν είναι έπιθυμητή στον κύκλο των ιδιοκτητών ατομικής βόμβας. Σήμερα είναι στο χέρι μας να σβύσουμε όλόκληρη την ανθρωπότητα και σχεδόν τη συνολική ζωή στον κόσμο -τά αποθηκευμένα πυρηνικά όπλα των Η.Π.Α. και της Σοβιετικής Ένωσης έφθασαν πρό πολλού την έκρηκτική δύναμη δέκα μέ δεκαπέντε τόννων TNT (τρινιτοτολουόλη), για κάθε άνδρα, κάθε γυναίκα, και κάθε παιδί αυτού του πλανήτη. Θά νόμιζε κανείς, ότι "θάνει πιά" -οί δύο χώρες όμως βρίσκονται σέ μία τεράστια κλιμάκωση. Οί Η.Π.Α. -ή χώρα μου- παράγουν τρία ύδρογονικά έκρηκτικά σώματα τη μέρα... πρέπει να βλάνουμε τα θρία και τον έξανθρωπισμό της ιατρικής μέ φόντο τις τρεις ύδρογονοβόμβες τη μέρα.

Η πυρηνική δύναμη -αυτό τό όμορφο παιχνιδάκι- μάς έγινε μία φοβερή και θανάσιμη απειλή. Ο μικρότερος κίνδυνος είναι η δυνατότητα ενός μεγάλου άτυχήματος στον αντιδραστήρα, που φοβίζει πολλούς ανθρώπους. Ένας ακόμα μεγαλύτερος κίνδυνος είναι, ότι κάθε αντιδραστήρας παράγει σαν άπορριμμα πλουτόνιο 239, ή δηλητηριωδέστατη ίσως ουσία που γνωρίσαμε ποτέ. Ένα χιλιοστόγραμμο στην είσπνοή προκαλεί τό θάνατο σέ λίγες ώρες. Και αυτή η ουσία τυχαίνει να είναι τό καταλληλότερο ύλικό για την παρασκευή πυρηνικών βομβών. Δυό κιλά πλουτόνιο 239 φτάνουν να σκαρώσεις μία βόμβα, ποσότητα δηλαδή, που μπορεί να μεταφερθεί σέ πλαστική σακκούλα από τό εργαστήριό στο σπίτι, σέ τα ψώνια απ' τό μανάβη. Μία βόμβα σαν εκείνη που ίσοπέδωσε τη Χιροσίμα και θανάτωσε 100.000 ανθρώπους χρειάζεται 6-7 κιλά, ποσότητα που επίσης χωράει σέ μία τσάντα για ψώνια. Κάθε χρόνο παράγουμε έρκετο ύλικό για τουλάχιστο 20 βόμβες σαν εκείνη της Χιροσίμα, και ό καθένας του κλάδου ξέρει, ότι τα μέτρα ασφαλείας είναι άνεπαρκή και ότι συνυπολογίζουν πάντα μία άπώλεια ύλικού, που θ' άρκοισε χωρίς άλλο για την κατασκευή βομβών.

Μία τρίτη απειλή άποτελεί τελικά τό γεγονός, ότι κανείς, πραγματικά κανείς, σήμερα δεν ξέρει πού νάποθηκευτεί τό σύνολο των άπορριμάτων που θέτει σέ κίνδυνο τη ζωή στον πλανήτη μας για μισό έκατομμύριο χρόνια, μέχρι να πάψει τό ύλικό να είναι ένεργό.

Ολόκληρος ο ανθρωπίνος πολιτισμός έχει ηλικία ίσως δέκα χιλιάδων έτών. Συσσωρεύουμε και άποθηκεύουμε έπικίνδυνο ύλικό περίπου εκεί που παράγεται.

Ποιός μπορεί να φανταστεί ένα τόπο, όπου αυτό τό ύλικό μπορεί μέ κάποια πιθανότητα να είναι άσφαλισμένο για 20, 50 ή 100.000 χρόνια; Τόσο μεγάλα είναι τα προβλήματα.

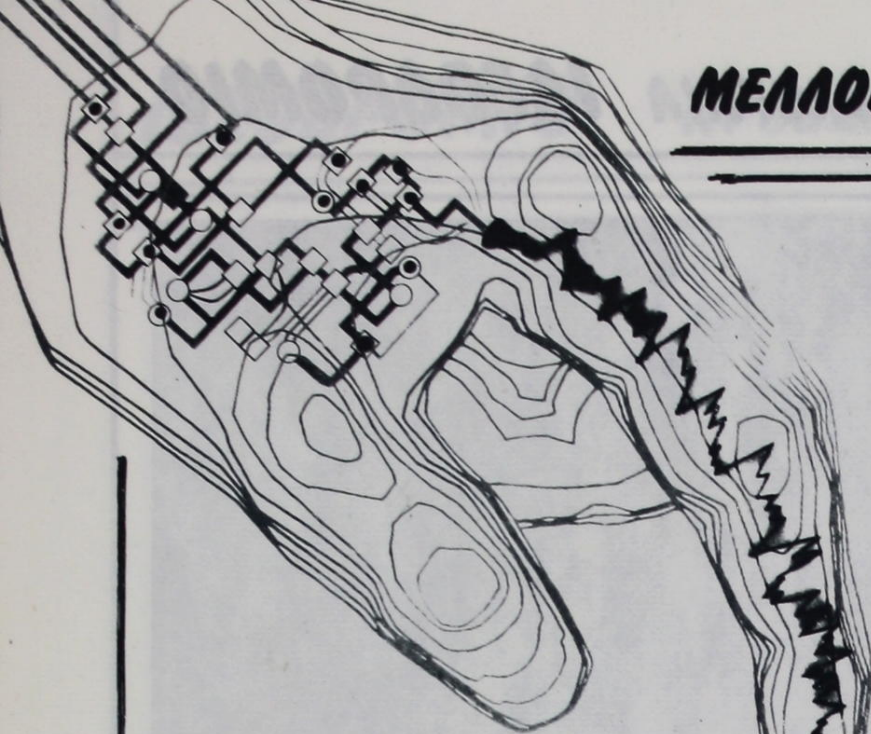
Υπάρχουν κι άλλες μορφές βιομηχανικής φθοράς του περιβάλλοντος. Η μόνη δυνατότητα παραγωγής του όξυγόνου του άέρα μας είναι η φωτοσύνθεση των φυτών. Η μεγάλη έκπληξη είναι, ότι 80 έως 90%

αυτής της φυτικής φωτοσύνθεσης δεν λαμβάνει χώρα στη στεριά παρά στο ψηλότερο στρώμα της θάλασσας. Είδικοί διαπίστωσαν ήδη πρό τριετίας, ότι η ρύπανση πετρελαιοειδών στα ψηλότερα στρώματα των ωκεανών ξεπερνούν σέ όγκο τους φωτοσυνθετικούς οργανισμούς. Κανείς άνθρωπος δε μπορεί να πει, πώς θά έξελιχτεί αυτή η κατάσταση. Δεν έγινε λόγος στο συνέδριο αυτό για ένα άλλο δυσάρεστο πρόβλημα, τα εργατικά άτυχήματα. Ονομάζουμε τ' αυτόκίνητο "μεγάλο φονιά" Ο τόπος εργασίας στις Η.Π.Α. είναι τουλάχιστον έξ' ίσου έπικίνδυνος. Σημειώνουμε κάθε χρόνο 20.000 νεκρούς και 2,2 έκατομμύρια άνάπηρους λόγω βιομηχανικών άτυχημάτων. Οί στατιστικές παρασιωπούν όμως τον άργό θάνατο, τους μαύρους πνεύμονες, τους φαιούς πνεύμονες, λόγω είσπνοής βαμβακιού, καννάβεως κ.λ.π. των καρκίνο ούρανίσκου και άλλες ασθένειες, που επίσης δεν αναφέρονται στις έπίσημες στατιστικές γιατί οι βιομήχανοι δεν έπιτρέπουν. Ο λόγος είναι απλός: Κάθε προσπάθεια διασφάλισης της υγείας των εργαζομένων μελών τα έξοδα παραγωγής. Στις Η.Π.Α. άσχολούνται μέ τέτοια προβλήματα πράγματι μόνο γιατροί -υπάλληλοι των βιομηχανιών.

Ολόκληρη η ανθρωπότητα πάσχει από μία σειρά έκτάκτως άπειλητικών φαινομένων, που οδηγούνται περίπου συγχρόνως στην κορύφωσή τους. Ανήκω στους έπιστήμονες που άμφιβάλλουν αν τό ανθρώπινο γένος ξεπεράσει πολύ τό έτος 2.000. Δεν μένει λοιπόν πολός καιρός. Μία άλλη συμφορά προελαύνει. Η ζωή στην έπιφάνεια της γής είναι δυνατή χάρις σ' ένα λεπτό στρώμα όζοντος στην άτμόσφαιρα, που βρίσκεται πάνω απ' τό όξυγόνο. Αυτό και μόνο μάς χωρίζει από τη θανάσιμη άκτινοβολία του διαστήματος, μία άκτινοβολία θραχέων κυμάτων, που όχι μόνο την όρατή ζωή μας έξασφάνίζει, αλλά και τη ζωή των πρωτεϊνών και γενικά των δομικών στοιχείων της ζωής. Σήμερα ξέρουμε ότι τα άέρια των Σπρέυ, θβάνουν στην άτμόσφαιρα και μέ μία άλυσιδωτή αντίδραση καταστρέφουν τό όζον. Αν σταματήσουμε τώρα τη χρησιμοποίηση συσκευών Σπρέυ, θάχουμε καταστρέψει πιθανώς τό 10% του στρώματος όζοντος. Αν συνεχίσουμε τη χρησιμοποίησή τους, θά τό καταστρέψουμε έντελώς. Τό ένδιαφέρον έδώ είναι τό έξης: Οί είσπρέξεις των έπιχειρηματιών από την κατανάλωση των Σπρέυ κινούνται στα τρία δισεκατομμύρια δολάρια τό χρόνο... Από τη μία 3 δις των έπιχειρηματιών, από την άλλη η ζωή μας. Ποιό χαρτί παίζεται; Ποιός θά κερδίσει;

Ένα άλλο πρόβλημα: Ο Υπερπληθυσμός. Έάν στις βιομηχανικές κοινωνίες έπιβαλλόταν ως τό έτος 2000 ή τακτική δύο παιδιών ανά ζευγάρι - και στις υπανάπτυχτες κοινωνίες τό ίδιο, ως τό έτος 2050, τότε ο παγκόσμιος πληθυσμός θάφθανε, 70 χρόνια άργότερα, δηλαδή τό 2120, τά 13 δισεκατομμύρια. Η τακτική των δύο παιδιών, δύσκολο να έπιτευχθεί, θά μάς αντάμοιβε μέ 13 δισεκατομμύρια. Σ' αυτό τό σημείο άπαιτούνται δυό λόγια πάνω στο πρόβλημα της πείνας. Κάθε τόσο διαβάζουμε, πόσο έσφαλε ο φουκαράς Μάλθους και τί άφέλεια είναι να πιστεύουμε μαζί του, ότι η γή δεν θά μπορέσει να θρέψει τον παγκόσμιο πληθυσμό. Τελευταία άκούστηκε αυτό σέ σχέση μέ την περιβόητη Πράσινη Έπανάσταση. Ξεχάστηκε ότι η Πράσινη Έπανάσταση έχει έπικίνδυνες άντιφάσεις. Τό τρελλότερο απ' όλα τα τρελλά στοιχεία, που συνιστούν την "έπανάσταση" αυτή, είναι πώς χρησιμοποιώμε

καύσιμες ύλες παλαιότερων εποχών φωτοσύνθεσης, για να προωθήσουμε τη φωτοσύνθεση του παρόντος. Μ' άλλα λόγια η Επανάσταση βασίζεται σε τεράστιες ποσότητες τεχνητών λιπών, συνθετικών λοιμοκτόνων και άλλων προϊόντων παλαιότερων εποχών, κυρίως πετρελαίου και κάρβουνου. Λειτουργούσε στο πετρέλαιο και το κάρβουνο ήταν φθηνά. Σήμερα αυτά είναι πιο ακριβά και η Πράσινη Επανάσταση κήρυξε ωτέχρηση.

Οι Δυτικοί πιστεύουν, ότι για την πείνα και τη λιμοκτονία πταίνε οι κάτοικοι των φτωχών χωρών. Κατηγορούν λοιπόν τα θύματα. Όμως η γέννηση πολλών παιδιών είναι για αυτούς μια στρατηγική κατά της φτώχειας. Χρειάζονται ίσως 10 παιδιά, ώστε να επιζήσουν ένα-δύο, που θα θρέψουν τους γονείς στα γηρατειά τους και θα τους κηδεύουν όταν εκείνοι πεθάνουν. Υπάρχει μόνο μία διέξοδος: να τους δοθεί μία σιγουριά, ότι θα επιζήσουν όλα τα παιδιά τους κι εκείνοι σίγουρα και πρόθυμα θα περιοριστούν σε λίγα παιδιά...

Όμως δεν είναι ο υπερπληθυσμός του τρίτου κόσμου η μόνη αιτία επιδείνωσης του προβλήματος της πείνας. Στα τελευταία 10 χρόνια προστέθηκε ένα νέο στοιχείο, η αύξηση της ζήτησης του κρέατος. Σε μικρό διάστημα διπλασιάστηκε και τριπλασιάστηκε η ζήτηση κρέατος στις λεγόμενες ανεπτυγμένες χώρες. Για την παραγωγή ενός κιλού κρέατος χρειάζονται περίπου 8 κιλά δημητριακών: τα γουρούνια και μοσχάρια καταροχθίζουν τεράστιες ποσότητες δημητριακών, με τα οποία θα μπορούσαν να τραφούν εκατοντάδες χιλιάδες πειναλέοι γεωργοί κ.λ.π. Η αλλαγή μορφής δεν αυξάνει την ποιότητα, αλλά το κόστος.

Συμβαίνει κάτι ακόμα. Είναι γνωστό ότι η ανθρώπινη μυϊκή δύναμη-αντικαθίσταται ολοένα και περισσότερο από τις μηχανές. Όλοένα και νότερα χρησιμοποιούνται μηχανές και στη γεωργία, η οποία εξελίσσεται σε γεωργοβιομηχανία. Στις Η.Π.Α. παράγονται 51% των λαχανικών, 85% των εσπεριδοειδών, 97% των πουλερικών και 100% ζάχαρη από τις ίδιες τις φάρμες που κατασκευάζουν τα αεροπλάνα μας, ελέγχουν το πετρέλαιο και άλλα καύσιμα, έχουν στα χέρια τους τις μεταφορές... -αυτό λέγεται διαφοροποίηση. Αυτή η γεωργοβιομηχανία παίρνει παντού στον κόσμο σιγά-σιγά τη θέση της παραδοσιακής γεωργίας. Είναι μία άλλη αποψη της πράσινης "επανάστασης". Οι άνθρωποι διώχνονται από τα χωράφια τους, για να γίνουν φθηνοί εργάτες ή ένεργοι. Η ανεργία αυξάνεται στον κόσμο. Επικίνδυνη είναι η αντίληψη σ' όρισμένων κύκλων, πως υπάρχουν πάντα "παρσπανίσιοι". Αυτοί δεν είναι πια παραδοσιακά περιτιοί, το σύστημα της λεγόμενης ελεύθερης αγοράς δεν τους χρειάζεται. Θα προτιμούσε την απουσία τους. Ο Ρόμπερτ ΜακΝάμαρα, πρώην διευθυντής της Φόρντ, πρώην υπουργός Στρατιωτικών, ωστόσο ο Τζόνσον, τότε, τον προβίβασε σε Πρόεδρο της Διεθνούς Τράπεζας, ονόμασε το 1975, τους ανθρώπους αυτούς, στην επίσημη έκθεση προς τη Διεθνή Τράπεζα, "Μάρτζιναλ μάν", ανθρώπους στο περιθώριο της κοινωνίας και τους υπολόγισε τότε, το 1970, σε πεντακάσια εκατομύρια, το διπλό πληθυσμό δηλαδή των Η.Π.Α. και υπολόγισε ακόμα ότι το 1980 θ' ανέλθουν σ' ένα δισεκατομύριο, το 1990 σε δύο δισεκατομύρια, όσο ο μισός πληθυσμός σήμερα. Τι πρέπει να κάνουμε; Άνθρωποι σαν και σ' αυτούς που με διαβάσετε και με άκουτε θά πείτε: -Χρειάζεται περισσότερη έρευνα και μελέτη...

Οι άνθρωποι πεινούν, λοιπόν ένα μεγάλο σχέδιο έρευνας πάνω στο πρόβλημα της πείνας. Ο κόσμος, το περιβάλλον, η ζωή στον πλανήτη καταστρέφονται: Λοιπόν ένα ινστιτούτο κοσμοχαλασίας: Κι αυτό είναι ένας τρόπος ζωής, σε βάρος άλλων. Είμαι κι εγώ έρευνήτης κι έχω να λέω. Η έρευνα είναι καλή δουλειά. Η έρευνα είναι αναγκαία. Και η γνώση είναι αναγκαία, κάθε γνώση. Αποτελούν προόδο και ανήκουν στις ευγενέστερες επιδιώξεις. ΑΛΛΑ: η έρευνα δεν επιτρέπεται να γίνει πανίδα και δικαιολογία για αναβολή πράξεων. Αυτό ακριβώς συμβαίνει σήμερα π.χ. με τα Σπρέυ. Η στάση αυτή παρατηρείται σ' όλους τους τομείς. Μας λένε: μ' ας λείπουν ακόμα μερικά στοιχεία. Πόσο μυωπικό. Ποτέ δεν έχουμε όλα τα στοιχεία, οί καταστάσεις αλλάζουν. Ξέρουμε αρκετά, ώστε να καταπιαστούμε με τα κεντρικά προβλήματα, που απειλούν την ανθρωπότητα. Ξέρουμε αρκετά ώστε επιτέλους να δράσουμε. Λέν ζούμε σε κρίση πληροφοριών, παρά σε πολιτική κρίση. Τό ξεχνούμε εύκολα αυτό και ζούμε μέρα τη μέρα με το μύθο, πως δεν έχει κανείς τις σωστές πληροφορίες, για να δράση αποτελεσματικά. Σήμερα δεν ισχύει αυτό. Τα προβλήματα, που ανέφερα, και άλλα, που δεν ανέφερα, λύνονται με τις δεδομένες πληροφορίες. Για κανένα όμως από αυτά δεν υπάρχει λύση, όσο επιζητεί το σύστημα της μεγιστοποίησης του κέρδους που τα αναπαράγει.

Μία κοινωνία που ονομάζεται κοινωνία ελεύθερης αγοράς, που θέτει πάν' απ' όλα το κέρδος και την ανισότητα - κανένα μέλλον για αυτούς.

Αν θά υπάρχουν μετά από 10, 15, 29 ή και 25 χρόνια, είναι πολύ αμφίβολο. Θάθελα να τους τό διασφαλίσω, όμως δε μπορώ. Με τέτοιες σκέψεις δε μπορεί να ζει κανείς κάθε μέρα, τις άπωθει και προσπαθεί να ζει χωρίς να υπήρχαν τα δεδομένα. Στο φόντο όμως κυριαρχεί συνέχεια αυτή η πλήρης ανασφάλεια για το μέλλον της ζωής στη γη... Ιατρική βοήθεια δεν αρκεί για να γιατρέψει αυτόν τον πόθο. Είμαι πεπεισμένος, ότι χρειαζόμαστε μία αναδιοργάνωση της κοινωνίας. Μία βαθειά αναδιοργάνωση, μία μεταστροφή.

Αυτά σημαίνουν επανάσταση. Θα σκεφθείτε άμέσως τη Ρία.

Ηλπιζα μέχρι τελευταία, χάνω όμως τώρα την ελπίδα, ότι μία δημοκρατική χώρα, όπως δήθεν οι Η.Π.Α., θα έκανε ψηφομορία για την επαναστατική αναδιοργάνωση. Όμως δεν θα γίνει.

Για την αναδιοργάνωση της κοινωνίας μας, όπως την φαντάζομαι, δεν είναι ανάγκη να πηγαίνουμε στο φεγγάρι. Αρκεί ένα ταξίδι στην Κίνα: Στην Κίνα βλέπεις κανείς πράγματα που για έναν μεσοαστό που ανατράφηκε στις κοινωνίες μας, είναι αρκετά εκπληκτικά. Χθες είπα ένας καθηγητής, σ' αυτό το συνέδριο, πως το πρόβλημα είναι το υπερβολικό νέγεθος των εθνών.

Η Κίνα είναι μία χώρα 800 εκατομμυρίων κατοίκων και πού από χόδν σε χρόνο αυξάνεται και κανένας κινέζος δεν πεινάει. Αυτή η πληροφορία δεν προέρχεται απ' τους Κινέζους ή από μένα, αλλά από μία επιτροπή 20 αμερικάνων εμπειρογνομώνων γεωργίας που επισκέφτηκαν την Κίνα πριν από μερικούς μήνες. Διηγήθηκαν, ότι η Κίνα είναι καλό εφοδιασμένη με τρόφιμα, και στο τέλος είπαν και κάτι πραγματικά ωραίο: Οι Κινέζοι... παράγουν αρκετά τρόφιμα, αλλά δεν διαθέτουν εμπειρογνομώνες επί της γεωργίας. Αν δεν αρχίσουν να εκπαιδεύουν τέτοιους, δεν θα πάνε καλά...

Ακόμα κάτι και για υπηρεσία Υγείας στην Κίνα. Υπάρχει μεγάλη έλλειψη γιατρών Δυτικού τύπου, όμως είναι πάντα κάποιος διαθέσιμος που θα περιθάλψει έναν ασθενή. Πρώτα ο λεγόμενος "Ξυπόλυτος γιατρός" που έχει σήμερα για σύμβολό του ένα χονδρό βιβλίο. Μετεκπαιδεύεται κατά διαστήματα κι είναι περήφανος για το ρόλο του. Ο ασθενής μεταβιβάζεται, κατά περίπτωση, στον αντίστοιχο ειδικό. Όπως είπα, υπάρχει πάντα κάποιος στη διάθεση του ασθενούς, προθυμος και πρόσχαρος. Ο λόγος: Η ιατρική στην Κίνα είναι δωρεάν. Λειτουργεί χωρίς χρέμα, απ' τον "Ξυπόλυτο" γιατρό, μέχρι τον σωστό ειδικό.

Είμαι πεπεισμένος, ότι η σωστή λύση του προβλήματος σχετικά με τα όρια της ιατρικής, όπως την περιέγραψε ο Ίβαν Ίλιτς, βρίσκεται στο πολιτικό πεδίο. Μόνο τότε θα υπάρξει λύση, όταν τα κοινά αρχίσουν ν' αντιμετωπίζονται απ' όλους τους ανθρώπους, που θα θελήσουν να ξανσάρουν στα χέρια τους τη ζωή.

Αυτό που με κάμαρι λενε "ελεύθερο κόσμο" - και κυρίως το καυμάτι του που λέγεται Τρίτος Κόσμος - κυβερνιέται στην πλειοψηφία του από στρατιωτικές δικτατορίες. Μ' απασχόλησε η έκφραση "Ελεύθερος Κόσμος", όπου σαν Αμερικάνος βρήκα τη σημασία του: ο ελεύθερος κόσμος αποτελείται από εκείνα τα έθνη, που παίρνουν τα όπλα τους ελεύθερα από την Αμερική...

Δεν ξέρω πως τό αισθάνεθε έσείς στην Ελβετία, πάντως στην Αμερική είναι η κυβέρνηση σκληρός άλλων κυρίων. Φοβάμαι, πως ο ελεύθερος κόσμος μας δεν κυβερνιέται από αυτούς που βλέπουμε, αλλά από πράχτορες για λογαριασμό των: "Τζένεραλ Μότορς", "Εξον", "Τσαϊνζ Μανχάτταν", "ITT", Ντάτς, Σέλλ....

Αυτή τη στιγμή δεν έχουμε στην Αμερική πολιτική στραμμένη στην κατεύθυνση, που θά ήταν αναγκαία για τους ανθρώπους. Αυτό δεν είναι σύμπτωση. Αγοράζουμε και πουλούμε τους υποψήφιους για τα πολιτικά αξιώματα ακριβώς όπως την οδοντόπαστα και τό σαπούνι - οί ίδιοι άνθρωποι πληρώνουν. Μπορεί ν' αναί διασκεδαστικό για σ'ας, ότι η ψηλότερη προσφορά για προεκλογικό αγώνα τό 1972 προήλθε από την αμερικανική "Ιατρική Έταιρία". Η ίδια εταιρία ξόδεψε τό 1972, 750.000 δολάρια - όχι βέβαια για την επίτευξη μεταρρυθμίσεων στον τομέα της υγείας - αλλά κατά λέξη για τη βελτίωση του "Ιματζ" για διαφήμιση.

Δεν είναι σύμπτωση, ότι έχουμε αυτήν την πολιτική. Τήν χειρίζονται οί ίδιοι Μαντζερς, που έχουν στα χέρια τους τις μεγάλες "δουλειές". Στο Κ Γγκρέσσο παρατηρήθηκε πριν έναμυς χρόνο, ότι δαπανούμε επτά δισεκατομύρια τό χρόνο για "επαγρυπνήσεις". Έχ πεισθεί, ότι, αν αύριο θά θέλατε να ξεκινήσετε μία πολιτική αλλαγής, θά γλυστροί ρούσαν στις γραμμές σας απ' την πρώτη στιγμή κυβερνητικοί πράχτορες. Η τεχνική είναι διαδεδομένη. Κάθε φοιτητής ξέρει: όταν σε μία συγκέντρωση πεταχτεί κάποιος φωνάζοντας "να σπάσουμε κανένα τζάμ", αυτός δουλεύει για τό "Εφ-Μπι-Αλ".

Σαν κατακλείδα, μιστεύω, ότι σήμερα έχουμε ν' αντιμετωπίσουμε μία κοινωνία όπου μία μικροσκοπική Ελίτ έχει στα χέρια της πλούτο και δύναμη, φυσικά και κυβερνητική εξουσία.

Από την άλλη έχουμε μία τεράστια απρόσωπη μάζα εργατών, μικρογεωργών κ.λ.π., των οποίων τα παθήματα αυξάνονται συνέχεια: Ανεργία και πληθορισμός τους πνίγουν ολοένα άσφυκτικότερα.

Ενδιάμεσα κινούνται άνθρωποι σαν κι έμ'ας: Γιατροί, Λικηγόροι, Καθηγητές, Αξιωματικοί, Υπάλληλοι. Μεσοαστοί με την αποστολή, στην ύπηρεσία της εξουσιάζουσας Ελίτ, να "φυλάνε" τη μάζα χωρίς πρόσωπο των πάντα συσκοτισμένων, καταληστεμένων και μόνιμα περιφρονημένων "Ας μή τους υπηρετούμε πιά."

"Ας αλλάξουμε πορεία."

"Έχουμε την έκλογή. "Ας αποφασίσουμε να υπηρετούμε τον άνθρωπο."

GEORGE WALD

Ο Τζεόρτζ Βάλντ, τιμήθηκε με τό Βραβείο Νόμπελ για τη βιολογία τό 1967. Τό κείμενο αυτό αποτελεί τήν διάλεξη του στο Νταβός της Ελβετίας, που διοργανώνει κάθε τούα χρόνο ο Διεθνής Ιατρικός Σύλλογος. Νταβός 1976.

Μετάφραση απ' τ' αγγλικά, με την επιμέλεια της σύνταξης.

Στην μητριαρχική κοινωνία της αρχαίας Ταϊτής δεν υπήρχαν σεξουαλικοί περιορισμοί και γυναικεία ψυχρότητα. Ο έρωτας ήταν μία ένσωματωμένη ανοιχτή έκδήλωση της ταϊτινής κουλτούρας. Οι γυναίκες διδάσκονταν από πολύ μικρή ηλικία έναν χορό που έμοιαζε με το χορό της κοιλιάς. Αυτός ο χορός έπρεπε κατ' αρχή να διεγείρει το σεξουαλικό ένστικτο της γυναίκας, αλλά συγχρόνως να προκαλέσει και τον άντρα.

Ο χορός της κοιλιάς

Αυτό που μου φαίνεται ιδιαίτερα ενδιαφέρον σ' αυτήν την περίπτωση έρωτικής συμπεριφοράς, είναι ότι οι Ταϊτινές γυναίκες ανατρέφονταν με την πίστη ότι χόρευαν για να δυναμώσουν το δικό τους έρωτικό αίσθημα.

Δέν ανατρέφονταν έτσι, ώστε να περιμένουν τη διέγερση του άντρα για να ξυπνήσουν οι αισθήσεις στο δικό τους κορμί. Οι γυναίκες στον δικό μας πολιτισμό δεν μεθαίνουν τίς πραγματικές τους δυνατότητες, πού θα τις βοηθούσαν να αισθανθούν το κορμί τους πραγματικά και αισθησιακά. Μας μαθαίνουν πώς θα δείχνουμε αισθησιακές με Make-up, φορέματα, κομμώσεις, κινήσεις και επιτηδευμένη συμπεριφορά. Όλοι μαζί οι εξωτερικοί μηχανισμοί αποσκοπούν στο να βάλουν τίς γυναίκες στο άφύσικο, άσσο, άτριχο, αδύναμο καλούπι του «χαϊδεμένου κοριτσιού», θεωρώντας ότι αυτό το κορίτσι βρίσκουν οι άντρες «σέξυ». Κανένα από αυτά τα τελετουργικά δεν βοηθάει τη γυναίκα

Για την Ταϊτινή δεν υπήρχαν προκαταρκτικά έρωτικά παιχνίδια, όπως έμεις τα ξέρουμε. Όταν μία γυναίκα ήθελε έναν άντρα, χόρευε μπροστά του. Αν ο άντρας δεν έρεθιζόταν αρκετά, τότε καθόταν συνήθως ο ένας απέναντι στον άλλο και άρχιζαν να αγγίζονται απαλά με τίς άκρες των δαχτύλων. Αυτό το αγγιγμα ήταν το προκαταρκτικό παιχνίδι. Βαθμιαία το αγγιγμα γινόταν πιο δυνατό κι όσο πιο πολύ έρεθιζονταν, άρχιζαν να πιάνονται με τα χέρια. Και τότε παραδίνονταν στον έρωτα.

Οι γυναίκες ήταν έρωτικά οι επιτιθέμενες, γιατί αυτές πλησίαζαν πρώτες τους άντρες. Οι γενετήσιοι ρόλοι ήταν ακριβώς αντεστραμμένοι, σε σχέση με το δικό μας πολιτισμό. Οι γυναίκες πάντα παιδεύανε τους άντρες για να φτάσουν στην έρωτική πράξη. Οι Ταϊτινοί ενδιαφέρονταν λιγότερο για τον έρωτα και προτιμούσαν να ασχολούνται με τίς ψαρόβαρκες τους ή να φλυαρούν μεταξύ τους.

να αισθανθεί πιο πολύ και πιο καλά τον προορισμό της σαν άτομο.

Οι περισσότερες γυναίκες έχουν πολλές δυσκολίες, είναι χαμένες και αδέξιες. Η γυναίκα πρέπει να περιμένει την αντρική αναγνώριση σαν ανταμοιβή για τίς προσπάθειές της και την επιβεβαίωση ότι είναι σέξυ.

Μέχρι πρίν μερικά χρόνια ζούσα κι εγώ ή ίδια μέσα σ' αυτά τα πλαίσια. Ακόμη και σήμερα πιάνω τον εαυτό μου, μερικές φορές, να παίζει το ρόλο της «κουκλίτσας». Τότε συνειδητοποιώ ξαφνικά τη διαφορά μεταξύ του τί κάνω και του τί αισθάνομαι, μεταξύ του προσώπου που είμαι και του ρόλου που παίζω. Πρόσεξε καμιά φορά, τί στοιχεία επιδεικνύουν οι γυναίκες πού γνωρίζεις. Σου δίνουν την εντύπωση ότι προσπαθούν να σου ξανοιχτούν ή ότι προσπαθούν να δημιουργήσουν μία εικόνα γυναίκας πού περιμένουν οι άλλοι απ' αυτές; Ξέρεις πολλές γυναίκες πού αισθάνονται τόσο έρωτικά, όσο δείχνουν;

Χορός της κοιλιάς για σένα

Κάποια έθιμα από άλλους πολιτισμούς μπορούν να μας βοηθήσουν εδώ. Μία φίλη μου, η Barbara Klemans, είναι μασσέζ, δασκάλα κίνησης και χορεύτρια της κοιλιάς. Έχει διοργανώσει τμήματα χορού της κοιλιάς με σκοπό οι γυναίκες να μάθουν να χορεύουν για τον εαυτό τους. Συζήτησα μαζί της για την ιστορία του χορού της κοιλιάς και για ασκήσεις πού χρησιμοποιεί στα τμήματά της. Μου διηγήθηκε, πώς αποφάσισε να διδάξει χορό της κοιλιάς.

Barbara: Έχω εξετάσει πολλά είδη λαϊκών χορών, αφροαϊτινούς, ταϊτινούς, χαβανέζικους και τον χορό Bara Nat Yam από τη νότια Ινδία. Κατέληξα στο συμπέρασμα ότι ο χορός της κοιλιάς είναι ή πιο θηλυκή από αυτές τίς μορφές έκφρασης. Ο χορός της κοιλιάς, ή Beledi, είναι μία παλιά ανατολική μορφή τέχνης, και ανέκαθεν χορεύεται από γυναίκες. Χορευόταν αρχικά από την ανάγκη να έμψυχωθεί ή γυναίκα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και όχι τόσο πολύ για να προκαλέσει τους άντρες. Οι γυναίκες μιάς φυλής συγκεντρωνόντουσαν και μιμούνταν τον ρυθμό, τον πόνο, και τίς κυματοειδείς κινήσεις της κοιλιάς της γυναίκας πού γεννάει: Στην ανατολή, στην αρχή δεν έπρεπε να χορεύουν οι γυναίκες μπροστά στο κοινό ή σε ξένους. Στόν 2ο Παγκόσμιο πόλεμο, ο χορός της κοιλιάς έγινε γνωστός από τους νέους.

Εγώ ή ίδια χρησιμοποιώ τον χορό της κοιλιάς στίς γυναικείες μου ομάδες, σαν ένα είδος κινησιοθεραπείας. Θά έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε μία άλλη λέξη. Δεν μου αρέσει ή λέξη «θεραπεία», γιατί ακούγεται σαν να επρόκειτο να απομακρύνει κάποια αρρώστεια. Έχω την εντύπωση ότι ή κουλτούρα μας δεν έχει αφήσει καθόλου χώρο για μερικές μορφές έκφρασης. Το σώμα μας μπορεί να κινηθεί με πολλούς τρόπους, αλλά μερικές κινήσεις δεν τίς κάνουμε, επειδή κοινωνικά δεν εγκρίνεται, ή στην κουλτούρα μας δεν διδάσκεται.

Πολλά στοιχεία από την προσωπικότητά μας, τον αυθορμητισμό μας και την δημιουργικότητά μας μπλοκάρουν από αυτές τίς συγκρατημένες αντιδράσεις. Μπορεί κανείς να αποδεσμευτεί απ' όλα αυτά και ν' αρχίσει να κινείται με έναν νέο τρόπο, ώστε να ελευθερώσει το σώμα του από περιοριστικούς τρόπους συμπεριφοράς.

Εγώ: Γιατί έχεις οργανώσει αυτά τα τμήματα ειδικά

για γυναίκες;

Barbara: Ο χορός της κοιλιάς είναι ένας έντελως γυναικείος χορός. Δεν είναι κάτι απλά χαριτωμένο ή φεμινιστικό ή παθητικό. Είναι απλά γυναικείο. Έχει σχέση με τη δημιουργία και με τη γέννα. Είναι μία έκφραση πάθους και ενέργειας, από υπερηφάνεια για την πλήρωση του γυναικείου κορμιού.

Όταν ο δάσκαλός μου είδε για πρώτη φορά την κοιλιά μου, μου είπε ότι θά θύμωνε αν άδυνατιζα. Μου είπε «Πρόσεξε καλά. Αυτή ή κοιλιά μου αρέσει. Είσαι τόσο ωραία όταν κουνάς την κοιλιά σου και τους γοφούς σου. Θά τρέλαινες όλους τους βεδουίνους». Έτσι, για πρώτη φορά πήρα μία θετική επιβεβαίωση για την σωματική μου κατασκευή. Για τον χορό της κοιλιάς χρειάζεται απλώς μία κοιλιά. Για τον Shimmy (αμερικάνικο χορό τζάζ) πρέπει να έχεις κρέας, για να μπορείς να τό κουνάς. Πολλές γυναίκες χάνουν τη ζωή τους με την ιδέα ότι πρέπει να μετατρέψουν τό σχήμα του κορμιού τους σε επίπεδο. Στο χορό της κοιλιάς αντίθετα γιορτάζεται ή φυσική θηλυκότητα. Τονίζω ξανά και ξανά ότι για να κατανοήσεις τίς αισθήσεις σου στη λεκάνη και στο κάτω μέρος του σώματός σου πρέπει να υποκινηθείς από τό ίδιο σου τό σώμα. Με τό χορό της κοιλιάς στέκεσαι γερά στο πάτωμα και έχεις για κέντρο τον εαυτό σου. Όλες οι κινήσεις γίνονται σε σταθερή θέση με λυγισμένα γόνατα και σε επαφή με τό πάτωμα.

Οι κινήσεις πρέπει να προέρχονται από την μέση σου και να εξαπλώνονται στο υπόλοιπο σώμα σου. Μαθαίνεις να αισθάνεσαι ότι και οι ίδιες οι κινήσεις του χεριού σου προέρχονται από τη μέση σου.

Ο χορός της κοιλιάς είναι ένας αυτοσχεδιαστικός χορός. Υπάρχουν βέβαια θεμελιώδεις κινήσεις για να μάθει κανείς, αλλά αργότερα ή χορεύτρια συνδυάζει αυτές τίς κινήσεις όπως θέλει για να εκφραστεί. Στίς αρχαίες φυλές αναπτύχθηκε ο χορός μέσα από ένα τελετουργικό γέννησης. Όταν συγκεντρώνονταν οι ιθαγενείς συνήθως προχωρούσε στη μέση κάποια γυναίκα κι άρχιζε να χορεύει όταν ένωθε να μπαίνει μέσα της ή μουσική.

Γινόταν ένα κομμάτι της μουσικής, μουσική από τύμπανα, φλάουτα και έγχορδα. Οι κινήσεις των γοφών της, τα κροταλίσματα των δαχτύλων της και ο ήχος των νομισμάτων πού ήταν ραμένα στο φόρεμά της, την συνόδευαν στο χορό της. Η γυναίκα αυτή και οι μουσικοί επικοινωνούσαν ρυθμικά μέσω του χορού σε αρμονία με τον γενικό ρυθμό.

Γι' αυτό τό λόγο, είναι αυτοσχεδιασμός ο χορός της κοιλιάς. Πρέπει να βγαίνει σαν απάντηση από μέσα σου.

Εγώ: Οι περισσότεροι δυτικοί χοροί και κινήσεις είναι τελείως διαφορετικοί. Σ' αυτούς ο τρόπος συμπεριφοράς καθορίζεται εξωτερικά και ή χορεύτρια διδάσκεται πώς θά τιμωρήσει τό σώμα της και σφίγγεται: «ρούφα την κοιλιά σου. Τέντωσε τούς μύς σου». Έδώ συμβαίνει κάτι τελείως διαφορετικό από την απελευθέρωση και τό άνοιγμα στον αυθορμητισμό.

Barbara: Γι' αυτό σκέφτομαι ότι ο χορός της κοιλιάς είναι γενικά ο καταλληλότερος χορός για όλες τίς γυναίκες, ένας χορός πού μπορούν να τον χορέψουν για τον εαυτό τους, είτε τον εκτελέσουν μπροστά σε άλλους είτε όχι. Στα μαθήματά μου συγκεντρώνονται γυναίκες για να τονώσουμε την γυναικεία μας ενέργεια, όπως ακριβώς στίς φυλές πού ζούν κοντά στη φύση. Η απολύτρωση από τό σφίξιμο στη λεκάνη είναι ένα φανταστικό συναίσθημα. Προφανώς μία αμερικανίδα κινεί τούς γοφούς της δυνατό στον έρωτα. Τότε νιώθει μία απελευθέρωση σ' αυτή την περιοχή του σώματος, όμως εδώ ή γυναίκα πρέπει συνεχώς να αντιδρά και να εξαρτάται από κάποιον άλλο. Και προφανώς κινείται με έναν προγραμματισμένο τρόπο.

Θά ήθελα να τονίσω ότι σε κάθε κίνηση είναι σημαντικό να αισθάνεσαι την λεκάνη σου για σένα την ίδια και ότι ή ενέργεια αφήνεται να κυλήσει στο κάτω μέρος του σώματος, για να μπορείς να κινείσαι από την μέση σου.

Εγώ: Και με τη μουσική τί γίνεται;

Barbara: Τό σπουδαίο είναι να διαλέξεις ένα κομμάτι πού θά σ' αρέσει, πού θά τό νιώθεις πραγματικά. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις οποιαδήποτε μουσική. Εγώ χρησιμοποιώ τζάζ και ρόκ, μουσική σιτάρ, οτιδήποτε αισθησιακό. Μπορείς επίσης να αγοράσεις αμερικάνικους δίσκους με χορούς της κοιλιάς. Αλλά καλύτερα πάρε ελληνική ή αραβική μουσική, μουσική από την ανατολή. Άκουσέ την. Δοκίμασέ την να δεις αν σ' αρέσει.

Τά παραδοσιακά όργανα είναι τό Ud, ένα δωδεκάχορδο όργανο· τό Dobakek, τό αραβικό τύμπανο· τό kanun ή βιολί· τό Ray ή φλάουτο· τό Zil ή Fakaschat ή τούρκικες καστανιέτες και κύμβαλα για δάχτυλα.

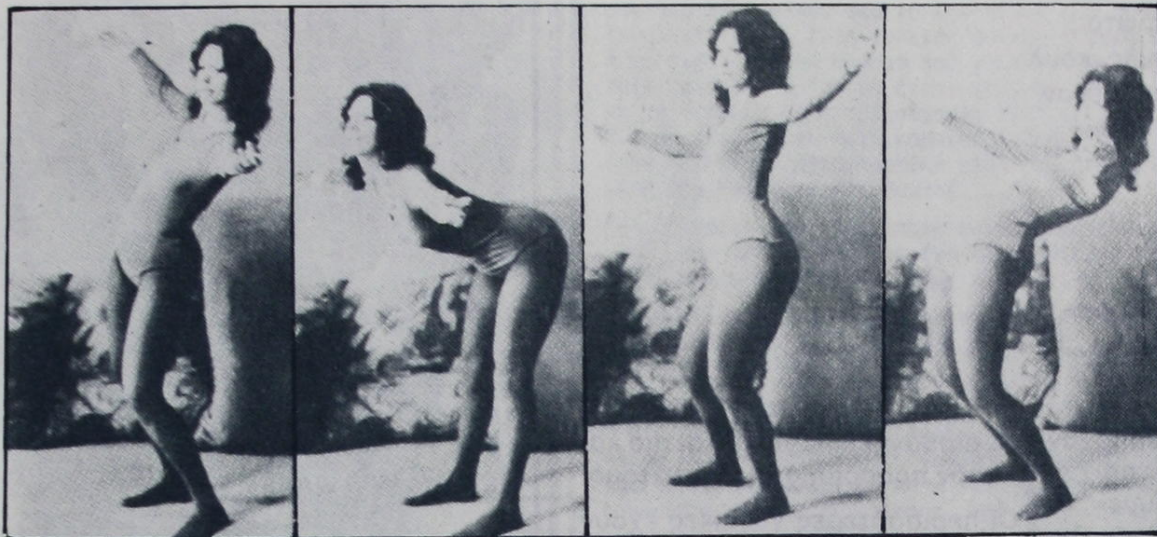
Τό ανεβοκατέβασμα της λεκάνης

Στά μαθήματα κάνουμε ασκήσεις προθέρμανσης, με τίς οποίες τεντώνουμε και χαλαρώνουμε τό σώμα μας. Κάνω μία πολύ πλούσια άσκηση ή οποία χαλαρώνει την ένταση στην λεκάνη.

Ξάπλωσε σ' ένα χαλί στο πάτωμα, με λυγισμένα γόνα-

τα. Σήκωσε τη λεκάνη σου, πάνω και κάτω. Κάνε όλη την απαραίτητη δουλειά για την άσκηση με τούς μύς της κοι-

λιάς σου. 'Η λεκάνη θά πρέπει νά είναι χαλαρή. 'Ανασηκώσου, αφήνοντας τά πόδια νά σπρώχνουν πρὸς τά πάνω τό σώμα. Τό στήθος, καθώς καί οἱ ὠμοί πρέπει νά εἶναι χαλαρό.

Ἡ σπονδυλική στήλη

Στήν ἴδια θέση μπορεῖς νά κάνεις μιά ἀσκηση, γιά νά βελτιώσεις τήν εὐλυγισία καί τήν ρυθμική κίνηση στή σπονδυλική σου στήλη. Κράτησε τό κεφάλι, τούς ὤμους καί τά πόδια στό πάτωμα καί σήκωσε τό σώμα σέ τόξο. Μέ τό σήκωμα πρὸς τά πάνω θά πρέπει νά σηκωθεί πρῶτα ἡ λεκάνη.

Στήν ἐπιστροφή ἀκουμπᾶς στό πάτωμα μέ μιά κίνηση ἀπό τόν αὐχενικό σπόνδυλο μέχρι τόν κόκυγα. 'Η λεκάνη κατεβαίνει τελευταία. 'Εκτέλεσε πολύ ἀργά αὐτή τήν ἀσκηση σάν νά νιώθεις κάθε σπόνδυλο ξεχωριστά.

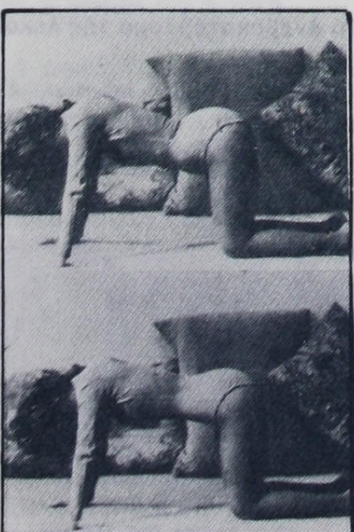
Ὅταν ξανασηκώσεις τήν λεκάνη γιά νά ἀρχίσεις, κύλισέ τήν πρὸς τά πάνω, σπρώχνοντας μέ τά πόδια καί κούνησε κυκλικά τή λεκάνη σου πρὸς τά ἔμπρῳς. Ὑψωσε καί τήν ὑπόλοιπη σπονδυλική στήλη καί προσπάθησε νά αἰστανθεῖς κάθε σπόνδυλο ξεχωριστά. Αὐτή εἶναι ἡ βασική κίνηση γιά τόν χορό τῆς κοιλιᾶς. Προσπάθησε νά τό κάνεις καί ὀρθια.

Ἡ αἰωρούμενη λεκάνη

Τήν ἐπόμενη φορά, ἀφοῦ σηκώσεις τήν λεκάνη σου ἀπό τό πάτωμα, μείνε γιά λίγο σ' αὐτή τή θέση καί κούνησε περιστροφικά τήν λεκάνη σου στόν ἀέρα. Καθώς κουνᾶς τήν λεκάνη σου σέ κύκλους καί τήν μετακινεῖς ἀπό τήν μιά πλευρά στήν ἄλλη θά πρέπει τά πόδια νά εἶναι χαλαρά. Ρίξε τό βάρος σου στούς ὤμους καί στά πόδια ὥστε νά ἔχεις τήν αἴσθηση ὅτι αἰωρεῖται ἡ λεκάνη σου. Κλείσε τά μάτια σου καί ἐναρμονίσου μέ τίς κινήσεις πού θά 'θελε νά κάνει ἡ λεκάνη σου. Πρόσεξε πῶς αἰσθάνεσαι μέ τίς κινήσεις. Προφανῶς ἐπιτρέπεις στήν λεκάνη σου νά κινηθεῖ ἔτσι μόνο ὅταν κάνεις ἔρωτα. Πῶς αἰσθάνεσαι ὅταν οἱ φίλοι σου κοιτάζουνε τούς γοφούς σου; Προσπάθησε νά ἀφεθεῖς σ' αὐτές τίς κινήσεις μέ εὐχαρίστηση.

Ἡ κρεμασμένη κοιλιᾶ

Μπορεῖς νά κάνεις ἀσκήσεις ἀναπνοῆς στήριγμένη στά γόνατα καί στά χέρια. Ἡ σπονδυλική στήλη εἶναι ἴσια. Προσπάθησε νά χαλαρώσεις ὅλους τούς μῦς τῆς κοιλιᾶς καί τῆς λεκάνης, καί τοῦ ἐπάνω μέρους τοῦ σώματος. Χαλάρωσε τήν κοιλιᾶ σου στή βαρύτητα. Πῶς αἰσθάνεσαι ἀφήνοντας τήν κοιλιᾶ σου νά κρέμεται; Σ' αὐτή τήν θέση ἀνάπνεε βαθιά μέ τήν κοιλιᾶ. Χαλάρωνε τήν κοιλιᾶ σου ὅλο καί περισσότερο.

Οἱ ἑλξεις τῆς κοιλιᾶς

Αὐτή εἶναι μιά ἀναπνευστική ἀσκηση ἀπό τή γιόγκα πού βοηθάει στή μεγαλύτερη συνεργασία τῶν μυῶν τῆς κοιλιᾶς. Στάσου μέ πολύ ἀνοιχτά πόδια γερά στό πάτωμα. Τά γόνατα εἶναι λυγισμένα. Ἀκούμπα τίς παλάμες σου στό γόνατα καί ἀφήσε τό βάρος τοῦ ἐπάνω μέρους τοῦ σώματός σου στά χέρια σου. Τώρα πάρε εἰσπνοή καί τράβηξε τήν κοιλιᾶ σου μέσα καί ἐπάνω πρὸς τά πλευρά σου, ὅσο μπορεῖς. Βγάλε τόν ἀέρα καί χαλάρωσε τούς μῦς ὥστε νά ξαναβγεῖ ἡ κοιλιᾶ σου πάλι. Ἐπανάλαβε αὐτή τήν ἀσκηση πολλές φορές καί ἀργά.

Τά 4 σημεῖα τῆς περιστροφῆς τῆς λεκάνης.

Αὐτή ἡ ἀσκηση εἶναι μιά βασική κίνηση τοῦ χοροῦ τῆς κοιλιᾶς. Στάσου μέ ἀνοιχτά τά πόδια καί λυγισμένα γόνατα. Ἀνοιξε τά χέρια σου στήν ἑκταση χαλαρά. Στήν ἀρχή κινήσου τετραγωνικά.

Ὅταν συνηθίσεις τήν κίνηση μπορεῖς νά τήν κάνεις συνεχόμενη καί κυκλική.

Βάλε 4 σημεῖα γύρω ἀπό σένα, ἕνα σέ κάθε πλευρά, ἕνα ἔμπρῳς καί ἕνα πίσω - βόρεια, νότια, ἀνατολικά, δυτικά. Κούνησε τούς γοφούς σου κάθε φορά σ' ἕνα ἄλλο σημεῖο. Τό ἐπάνω μέρος τοῦ σώματος πρέπει νά γέρνει ἐλαφρά πρὸς τήν ἀντίθετη κατεύθυνση τῆς λεκάνης. (Ὅταν κλίνεις τούς γοφούς σου πρὸς τά ἀριστερά, τότε γέρνει τό ἐπάνω μέρος τοῦ σώματος πρὸς τά δεξιά). Συγκεντρώσου στήν λεκάνη σου. Δώσε ὥθηση στήν κίνηση ἀπό τά πόδια καί τούς μηρούς σου.

Τό Shimmy

Στάσου στήν βασική θέση: πόδια ἀνοιχτά, στερεωμένα καλὰ στό πάτωμα, γόνατα λυγισμένα. Ἀπλώσε τά χέρια σου στά πλάγια ἡ κράτησέ τα ἐλαφρά δεμένα πάνω ἀπό τό κεφάλι σου, οὕτως ὥστε οἱ παλάμες νά δείχνουν πρὸς τό ἔξω καί οἱ καρποί νά κινούνται.

Ἡ κίνηση τοῦ χοροῦ στό Shimmy ἐρχεται ὁλόκληρη ἀπό τά πόδια καί τούς μηρούς. Μετάθεσε τήν πίεση ἀπό τό ἕνα πόδι στό ἄλλο. Ἡ μιά κίνηση σάν ἐμβολο, χωρίς νά σηκώνεις τά πόδια. Ἡ πλάτη σου, οἱ γοφοί καί ἡ κοιλιᾶ πρέπει νά χαλαρώνουν, ὥστε νά μποροῦν νά δονοῦνται. Κούνησε τή λεκάνη σου ἐλαφρά μπρός καί πίσω μέχρι νά βρεῖς τήν θέση, στήν ὁποία ἡ λεκάνη σου θά μπορεῖ νά χαλαρώσει. Τά πέλματα στέκονται γερά στό πάτωμα καί δέν ἀνασηκώνονται. Τό λύγισμα τῶν γονάτων καί ἡ ἀλλαγή τῆς πίεσης στά πόδια πρέπει νά γίνεται μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε ἡ περιοχή τῶν γοφῶν καί τῆς κοιλιᾶς νά κάνει μιά ρευστα κυματοειδή κίνηση (Shimmy).

Ὅταν μπορεῖς νά κάνεις αὐτή τήν κίνηση ἔτσι, προσπάθησε νά τήν κάνεις καί περπατώντας. Κάνε σιγανά βήματα μέσα στό δωμάτιο ἐνῶ θά κινεῖσαι στό ρυθμό τοῦ Shimmy βάζοντας μπροστά τό πόδι. Μπορεῖς νά πατάς μέ ὅλο τό πέλμα ἢ ὅταν ὁ ρυθμός εἶναι γρηγορότερος, στά δάχτυλα.

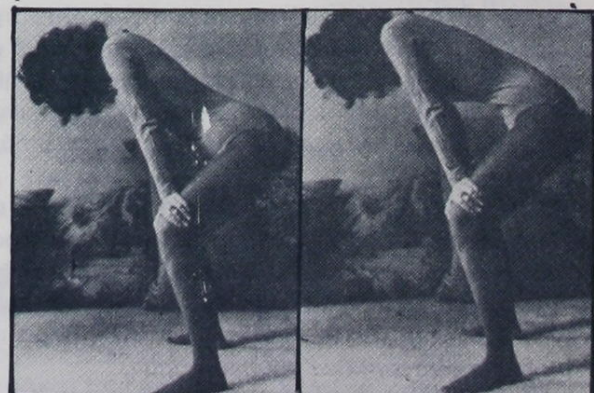
Τό βασικό βῆμα τῶν γοφῶν

Αὐτό εἶναι τό βασικό βῆμα τοῦ χοροῦ τῆς κοιλιᾶς. Μετάθεσε τό βάρος στόν ἀριστερό μηρό καί στό ἀριστερό πόδι. Βγάλε μπροστά τό δεξιό πόδι καί ρίξε τό γοφό πρὸς τά πάνω, πρὸς τά ἔμπρῳς καί λίγο πρὸς τά ἀριστερά. Μετάθεσε τό βάρος σου στό δεξιό πόδι καί φέρε τό ἀριστερό πόδι μέ τόν ἴδιο τρόπο μπροστά. Κάνε τό ἴδιο μέχρις ὅτου διασχίσεις ὅλο τό δωμάτιο.

Ἀσκήσεις γιά τίς παλάμες καί τά χέρια

Εἶναι χρήσιμες μερικές ἀπλές ἀσκήσεις γιά νά χαλαρώσουν οἱ παλάμες καί τά χέρια. Ἀρχισε μέ τά δάχτυλα κινώντας ὁλόκληρο τό χέρι. Μετά κούνησε τούς καρπούς, τούς ἀγκῶνες καί τούς ὤμους. Τέντωνε καί χαλάρωνε διαδοχικά κάθε μέρος τοῦ χεριοῦ καί τῆς παλάμης ἀργά καί προσεκτικά.

Μετακίνησε τώρα χέρια καί παλάμες μέ κυματοειδή κίνηση ἀντί νά τά διπλώσεις. Ἀκολούθησε τό περίγραμμα τοῦ σώματός σου μέ τά χέρια σου.

**Ἄνοιχτό γράμμα πρὸς τὸ δελτίο ἔντυπης πληροφόρησης τῶν Ναζι
ἢ ἰδεοδρόμιο καὶ πρὸς τὸ «ραϊχικό» συντάκτη τοῦ Γκαίμπελς ἢ Β. Κοτρώνη**

Τὰ ἐπιχειρήματα Κοτρώνη» ἢ τὸ ἀνεύθυνον δημοσιογραφικὸ
ψέμα στὴν περίπτωση τοῦ **ΙΔΕΟΔΡΟΜΙΟΥ**, σχετικὰ μὲ τὸ βιβλίο
«Ὁ Συσταρὺντὴς Ὁργανοενέργειας».

Στο τεύχος 20 του «Γεωδρόμιου» ο Βαγγέλης Κοτρώνης θεώρησε καλό να ασχοληθεί «καυστικά» με το διεθνές «Ο Συνσπλωρευτής Οργανοενέργειας, ή επιστημονική και ιατρική του χρήση». Αράδιασε λοιπόν μια σειρά από επιχειρήματα που έχουν γεύση από διαφημιστικά σλόγκαν και αντινοβολούν απίθανες προσότητες ψέματος:

1) «Στὸ ὁδίσιο δὲν ὑπάρχει κανένα κείμενο τοῦ Ράιχ».

α.) Το αγγλικό περιοδικό «Αντερκάρνεντ» στη δι-
δουλαστική του τεύχους Οκτώβρης - Νοέμβρης 1978, πα-
ρουσιάζει την ανατύπωση του διδίου του Ράιχ «Ο Συσσωρευτής
Οργανογένεσης, ή επιστημονική και ιατρική του χρήση».

β) Στο βιβλίο του Νταϊνρίντ Μπαντάντλα: «Βίλχελμ Ράιχ, «Η εξέλιξη του έργου του» (κι όχι «οι εξελίξεις πάνω στο έργο του» όπως μεταφράσε λάθος τὸ «Ιδεοδρόμο») στη σελίδα 386 τῆς αὐληρόδετης ἀγγλικῆς ἐκδόσεως, σὺν ἀριθμὸ 24 τῆς διδλιογραφίας τῶν βιβλίων ποὺ ἔγραψε ὁ Ράιχ διαβάζουμε: «Ὁ Συσσωρεύς: Ὁργανοενέργειαι, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ ἰατρικὴ του χρή-ση».

δ) Ὁ Ἐλτογούρθ Μπαϊνκερ, Πρόεδρος τοῦ Ὀργανομικοῦ Κολλέγιου τῆς Νέας Ὑόρκης, θεωροῦμενος ὅτι πρὶς ὀρθόδοξος ραϊ-
χικός ὀργανομιστής καὶ ὄχι ὅπως λάθος μεταφράστηκε στὸ «1-
θεοδρόμο» 27-28 «ἄρρωστα ὀρθόδοξος» καὶ Νο 1 μαθητῆς
τοῦ Ράιχ, στὸ βιβλίο του «Ἀνθρώπος σὲ παγίδα», τὸ μοναδικὸ
ὀργανομικὸ βιβλίο μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ράιχ, βλέπουμε στὴν ἐπι-
λογέμενη βιβλιογραφία. Ὁ Συνσωρευτὴς Ὀργανοἐνέργειας, ἡ ἐ-
πιστημονικὴ καὶ ἱστορικὴ του γρήση» Βίλχελμ Ράιχ.

ε) Κάποιος στο Λονδίνο θα μπορούσε να τηλεφωνήσει στο 402.9475 να επικοινωνήσει με τον Κέν Χόλμ διαυθυντή του Τσώρτσιλ Σέντερ για ν' αγοράσει σε φωτοτυπίες το έν λόγω ανύπαρκτο βιβλίο.

Ἐπίσης ἐπειδή μπορεί νά μὴ γίνεταί τὸ τελευταῖο, κάνουμε
δῶρα στὸ «Ἰσοδρόμιο» ἂν θελήσει τίς φωτοτυπίες τοῦ βιβλίου μὰ
κι ἔστω νά πάμε στὸ Λονδίνο γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ, αἱ μιλήσουμε
στὸ Μπραντέλα γιὰ τὴν κατασκευή τοῦ ὀργονοσυσσωρευτῆ καὶ νά
συζητήσουμε μὲ τὸν Κέν Χόλμ. Αὐτὰ πρὶν τρία χρόνια.

2) Η διδασκαλία μπήκε για λόγους έντυπωσης.

~~Εξοφρεν γὰρ ἀπορία ἂν σκεπτέαι καὶ ὅτι ἡ βιβλιογραφία~~
~~ὅπως ἡ ἀποσιμωμένη τῆς ἐντύπωσης σὺν~~

~~... γι' ἐμπνευστικὰς
... ραβδούμε, βγάζουμε καὶ Ράγ που θά~~

Ὁ «ἀρθρογράφος» ξένος μὲ τέτοιες ζωντανές λειτουργίες καὶ παγιδευμένος στὸ πόστο του νὰ γράφει κακὰ σχόλια γιὰ δημόσια κατανάλωση (ἀλήθεια σὲ τί διαφέρει ἀπὸ τὸν Παρασκηνίου τῶν Νέων ἢ ἀπὸ τοὺς ἀρθρογράφους τῆς Ἀπογευματινῆς — ποὺ τονίζουν μὲ φανερά εἰρωνικὸ τόνο ὅτι ὁ Ράιχ εἶπε, πῶς ὅλη ἡ ζωὴ εἶναι ἓνας ὄργασμος — παρουσιάζοντας ἓνα ἄλλο διδύμο τοῦ Ράιχ, τὰ «Χειρόγραφα Βιοφυσικῆς» λέει εἰρωνικὰ ὅτι ἀσχολεῖται: «— μὰ μὲ τί ἄλλο — μὲ τὸν ὄργασμό!») δὲν μπόρεσε νὰ ἀντιληφτεῖ τὴ ζωντανὴ αὐτὴ προσπάθεια καὶ ἔπαιξε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά τὸ ρόλο τοῦ ἀγκαστοῦ κάκτου λέγοντας μέσα στὸ ἄλλο: «μᾶθαμε ὅτι τὴ γυναῖκα τοῦ ἐκδόστη τὴ λένε Ἄννα — μήπως σ' αὐτὸ ὀφείλεται ἡ προσπάθεια τῆς ἐκδόσεως» (ἐννοώντας ὅτι ἡ πρώτη γυναῖκα τοῦ Ράιχ εἶχε τὸ ἴδιο ὄνομα).

Δέν είχαμε καμιά ὁρεξή νά ἀσχοληθοῦμε ἀπαντώντας ἀνοιχτά. Ἀπλῶς ὁ Παῦλος Ἀσλάνης τοὺς ἔστειλε ἀπὸ τὸ Λονδίνο τὴς φωτοτυπίας ποὺ ἀποδείκνυν ὅτι τὸ διελίσι ἦταν ὁ τίτλος τοῦ Ράιχ. Τότε βέβαια στή θέσῃ ποὺ βρέθηκε τὸ «ἐπιτελεῖο» τοῦ περιοδικοῦ, ἀναγκάστηκε νά χρησιμοποιήσῃ ἄλλη δύναμη, τῆς θέσῃς του καὶ νά καταφύγῃ στὸ συνειδητὸ δημοσιογραφικὸ ψέμα γράφοντας ὅτι ἐπιβεβαιώθηκαν τὰ ὅσα εἶπε στὸ προηγούμενο ἄρθρο του σχετικὰ μὲ τὸ διελίσι «Ὁ Συσσωρευτὴς Ὁργανοενέργειας». Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι αὐτοὶ μπορεῖ, ἀπὸ τοὺς στέλνανε ἕνα ~~καὶνούργιο~~ ~~καρόκιμα~~ νά συνέχισαν σὲ πύλ. «γκράν - γκινιὸν»

...αυτά φέματα, και μα-
...στέφουν πέστε τους ακόμα μεγαλύτερα»...

Τελειώνοντας θά θέλαμε νά τονίσουμε, ὅτι μέ κανένα τρόπο δέν θά θέλαμε νά θεωρηθοῦμε ραϊχιστές (μέ τήν ιδεολογική ἐννοια τοῦ ὅρου πού δέν συνδέεται μέ καμιά πρακτική), πιπιλώντας ἕνα ιδεολογικό ἢ ἐμπορικό γλυφιτζούρι, πῶς ἀποκαλύψαμε τή βρώμα τοῦ «Ίδεοδρόμιου», πῶς δέν ἔχουμε σκοπό νά μπλεχτοῦμε σέ ἀτέλειωτες ἀγκυλωτές ἀνταπαντήσεις μέ δλακώδη ὑπονοούμενα στυλ «Ίδεοδρόμιου» καί ὅτι τὸ κείμενο αὐτὸ δέν γράφτηκε γιὰ «διασκέδαση ἢ ἐκτόνωση». Ὅποιος τὸ «χάρηκε» νομίζοντας ὅτι ἐξυπηρετεῖ κάποιο τέτοιο σκοπό, θά θέλαμε πολὺ νὰ μὴ τὸ διδάσκει καθόλου. Τὸ μόνο πού κάναμε ἦταν νὰ ξεκαθαρίσουμε τὴ θέση μας. Κατὰ τὰ ἔθλια, ἀφήνουμε μέ χαρὰ στοὺς κλέκτους τὸ δικαίωμα νὰ συνεγνοοῦνται μεταξύ τους.

CLXC

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΒΙΟΕΝΕΡΓΕΙΑ", ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕ^{πρ}ΧΡΟΝ¹⁶ΑΤΕΣ ΤΗΣ

Το παραπάνω απόσπασμα από μια "πυσκήρυξη" που κυκλοφόρησαν οι εκδόσεις "ΒΙΒΛΕΝΡΕΓΓΛΑ" και οι συνεργάτες της" όταν έγγυ βρισκόμουν στη φυλακή, την άνοιξη του 1980.

«Η άλληθρία είναι ότι τούς φύλαγα, όχι για να καλύψω τόν τότε "συνεργάτη" του περιοδικού Βγενέλη Κοτρώνη, που τό είδε -μέσω έμου- και δέν είχε τήν εύθιξία να δώσει μέσα άπ'τό περιοδικό έστως και μιá στοιχειώδη άπάντηση, αλλά κυρίως για να σās δείξω -τήν κ α τ á λ λ η λ η στιγμή- πώς αντιμετώπιζαν τό Ίδεοδρόμιο και τόν έκδότη του* διάφορες, ομάδες, πρώην άναρχικοί, πρώην άριστοιςτές, τήν ί δ ι α έποχή πού έκδότης του, ήταν προσφυλακισμένος...

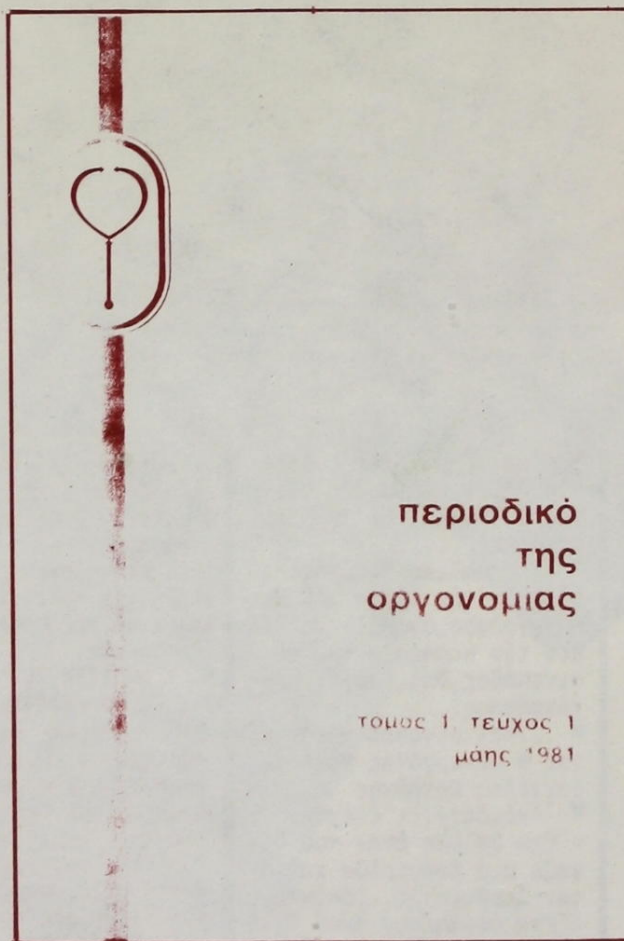
Ἄλλ' ἄς ἔρθουμε στὸ θέμα, ποὺ εἶναι π ᾶ ν τ α
τὸ πρόβλημα τῆς ἀποστασιοποίησης καὶ στὴν περί-
πτωσή μας, μιᾶς ἀποστασιοποίησης ἀπ' τὰ κείμενα
τοῦ Βίλχελμ Ράιχ.

«Όπως είναι γνωστό τόν Ράιχ τόν πολέμησαν καί τόν πολεμοῦν ἀκόμα ὥστε νά τόν ἀπομακρύνουν ἀπό τά λαϊκά στρώματα, γιατί εἶναι ἀπό τοὺς μ ο ν α δ ι κ ο ῦ ς π οὗ δίνει πραγματικές λύσεις σέ ὅλα τά προβλήματα πού ἔχουν συσσωρευτεῖ στό κεφάλι -στό σῶμα καί στήν ψυχή- τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.

"Όσο κανείς προσπαθεί να εκλαϊκεύσει τα κείμενά του, να πλησιάσει στις έγγραφές του, για να μπορέσουν όλο και περισσότεροι άνθρωποι να τον κατανοήσουν, τόσο το περιοδικό της δονομίας που ούσιαστικά το αποτελούν οι ίδιοι φορείς των εκδόσεων "Βιοενέργεια", έχει σαν αποστολή να κάνει το αντίθετο.

Στήν "Ελλάδα πάσχουμε από έπιστημονικομανία και από τάσεις έπιστημονολογίας, αλλά τό θέμα στό έργο του Βίλχελμ Ράιχ, ήταν καί εἶναι νά μπορέσουν ὅλο καί περισσότεροι ἄνθρωποι νά τόν πλησιάσουν, μέ ἀναγνωρίζει γύρω ἀπ'τό έργο του καί τήν ἀντιπρασιτική ζωή του, τούς ἀγώνες τους, γι'αὐτό πού πίστευε. Ἀκόμα καί σέ κείνα τά έργα πού σέ κάποιον μή εἰδικό Ράιχιστή, θά ἦταν "δύσκολα", αὐτά, θά έπρεπε νά παρουσιάζονται μέ κάποιο ἀπλοϊκότερο τρόπο, κι' ὅχι ἀφ' ὕψους. Οἱ προθέσεις του "Ιδεοδρόμους Νο 27+28, τοῦ ἀφιερώματος στόν Ράιχ, πού κυρίως ἡ ὕλη του ἀποτελεῖται ἀπ'τό Γαλλικό ΣΕΠΟΛ, ἦταν ἀκριβῶς νά μήν ἀποστασιοποιηθοῦμε ἀπ'τήν έργασία τοῦ Ράιχ, αλλά καί νά μήν ἀποστασιοποιήσουμε τούς νέους ἢ τούς "κοινούς" καί μή μυημένους ἀναγνώστες, πού τό 1979, ἦταν μάλλον προσκολλημένοι στό έργο του Ράιχ ἀπό μῶδα, παρά ἀπό "ψυχική ἀνάγκη".

Σε αντίθεση απ'ότι έχει προσφέρει το Ίδρυοδρόμιο πάνω στη πληροφόρηση για τη ζωή και το έργο του Ράιχ οι τραμπουκοφαστῆρες -ἐπιστημονολόγοι του κερατά- τό μόνο που είχαν ως τότε προσφέρει ἦταν ἓνα βιβλιαράκι μέ τίτλο: "Ο ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΟΓΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, για ἐπιστημονική καί ἱατρική χρήση...

Σήμερα έρχονται καί πάλι μ' ένα άκριβό τεύχος, μ' ε
τό ίδιο σύνδρομο τοῦ ἐπιστημονολόγου, χωρίς νά
μᾶς ἐξηγοῦν ἀπό ποῦ κι ὥς ποῦ ἔχουν φτάσει νά
"μποροῦν" (;) νά μεταφράζουν ἢ νά ἔχουν ἀπόψεις
πάνω σέ τόσο "σοβαρά" κι "ἐπικίνδυνα" θέματα, ὅπως
εἶναι αὐτά τῆς ἐνέργειας OR (Στροβιλιστικά κύμα-
τα, Σωματικές θεραπεῖες, Ὁρμονοθεραπεῖες κ.λ.π.).

καί τὸ "ἀνασφαλές" σημειώμα ὅτι Ἡ ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ βαρύνει τοὺς συγγραφεῖς καὶ ὄχι τὴν ἐκδοτικὴ ὁμάδα... Πολὺ περίεργο, γιατί τότε δὲν καταλαβαίνουμε τὴν ὑπάρξιν τῆς "ὁμάδας" καὶ ἀκόμα τὴν εὐθύνην ποῦ νὰ ἔχουν γιὰ τὰ κείμενά τους π ε ρ α μ ε ν ο ι πλέον ὅπως ὁ ...Ράιχ.

Τὸν "χῶρο" τῆς ὀργανομίας (-sic) τὸν ἤθελλαν πολὺ ἀπὸ πάντα οἱ οἱ λόγῳ "ἐκδότες" τῆς "ἐκδοτικῆς ὁμάδας" ποὺ ἐκδίδει τὸ "ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΟΜΙΑΣ" καὶ τὸν ἤθελαν μάλιστα νὰ τὸν ἔχουν στὸ μυαλὸ τους καὶ στήν τσέπη τους καὶ νὰ τὸν νέμονται χω ρ ί ς ποτέ νὰ μᾶς ποῦν ἂ π ὅ ποῦ προέρχονται καὶ μὲ τί φόντα θέλουν νὰ τὸν κυριεύσουν, μήπως ἀπὸ τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα; ἢ ἀπὸ τὴν κατοχὴ μιᾶς ξένης γλώσσας; Κι' ὅταν λοιπὸν ἐγὼ ἀποφάσισα νὰ ἐκδόσω στίς Ἑκδόσεις ΣΠΗΛΙΩΤΗ τὰ χειρόγραφα ὀργόνης μὲ μετάφραση τῆς Μάγδας Χαλικιᾶ, καὶ μὲ πρόλογόν μου, ἀπ' ὁλόκληρον τὸ βιβλίον περίπου 200 σελίδων β ρ ῆ κ α ν ὁ ὅ ο (2) λάθῃ καὶ ἀντὶ νὰ σπεύσουν νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν -κι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ κάνουν ἂν ἀγαποῦσαν ὅσο λένε τὸ ἔργο τοῦ Ράιχ- βγάλαν τὸν παραπάνω λίβελλο. Ναι, ἀλλὰ ὅ... Ἀρχὸν τοῦ Τρόμοι!.. ποὺ τοὺς παραμόνευε στὴ γωνία, τῶν μηνῶν, ἐρχεται τώρα καὶ τοὺς τὰ λέει, δίνοντας στὴ δημοσιότητα-τὴν κατὰ-λήλῃ στιγμὴ- αὐτὸ πού μερικοὶ ἀπ' τὴν ἐκδοτικὴ ὁμάδα τῆς "Βιοενέργειας", μοῦ ζήτησαν συγγνώμην καὶ μὲ παρακάλεσαν νὰ μὴν τὸ ἀναφέρω ποτέ, γιατί τὸ ἔχαν ἀποσύρει κ.λ.π.κ.λ.π.

Στή σελίδα του "περιοδικού της οργονομίας",126, ο εκδότης Κ.Θεοδωρήμασης και ο Α.Κωνσταντινίδης συν-όπαδο-όμαδο-εκδότης,δ ο μ ο λ ο γ ο ύ ν ο τι "έπειδή μάλλον έχουμε χαρακτηριστεί "ραϊχουστές" υπερβολικά αυστηροί όρθόδοξοι,ραϊχουμπάδες, παρατικοί και άλλα παρόμοια..."έξακοντίζοντας μ'αυτόν τόν τρόπο,τά σχόλια πού γίνονται γύρω τους έδω και χρόνια,σέ βάρος τους,ιδιαίτερα μετά τή "διανομή" της παραπάνω "προκήρυξης" πού εκδόθηκε πρίν τό 1980,άλλα κυκλοφόρησε όταν ένω βολακόμουν έγκλειστος στήν Αίγυπτο:

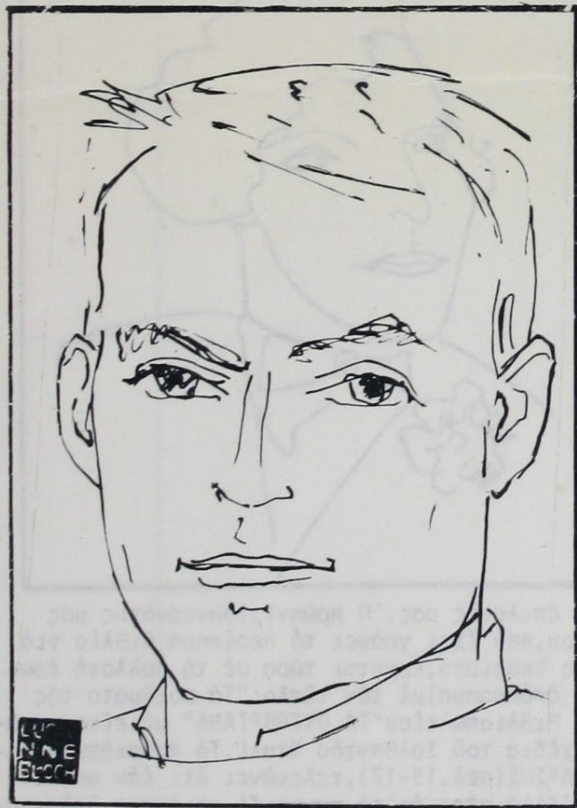
Δέν σας συνιστώ ή όχι ν' άγοράσετε καί νά διαβά-
σετε τό "ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΟΡΓΟΝΟΜΙΑΣ" γιατί αυτό
είναι γούστο σας-καπέλλο σας, άλλα θά έπρεπε
οί άυτόκαλούμενοι "ραΐχιστές" τής έκδοτικής
δύαδας, νά μάς πουν:

π ο ι ό ς τ ο ύ ς ἔ χ ρ ι σ ε τέτοιους, καί μέ
τί φόντα, ἴ σ ω ς μ ό ν ο ἀ π' αὐτά π ού σ υ χ νά λ έ ε ι ὁ
Γ ι ά ν ν η ς Τ σ α ρ ού χ η ς, εἶ μ α ι ὅ τ ι δ η λ ώ ν ω'.

Πάντως εγώ,δέν δήλωσα "ραϊχικός"....
Λεωνίδας Χρηστάκης

Διαβασε για να διαβασεις 2

"Ολγας" Αλεξίου. Τό ποιήμα (σελ. 35) "ΠΟΤΕ ΜΟΥ ΔΕΝ ΕΙΔΑ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΣΟ ΜΟΝΗ", με τόν στίχο: "α στην άλλη πλευρά της κάμαρας έχω φυλακισμένο ένα κορίτσι, χέ είναι φυλακισμένο από μένα, είναι φυλακισμένο απ' την έμμηνη ιδέα της, από ένενήντα έννια χιλιάδες τόσα, θύματα-στιγμές, της καθημερινής μας μάχης/είναι μια σκλαβα από ύδατινα δεσμά, των λιμανιών που ποθήσαμε τα ταξιδεύουμε κάποτε, κι' ωστόσο δεν τό κατορθώσαμε, ούτε άλλωστε στο μέλλον." Ακόμα ο Θωδωρής Βαρβάρης, που είναι 20 χρονών, γεννήθηκε στα Τρίκαλα και ζει στη Θεσσαλονίκη κι' αυτή είναι η πρώτη του συλλογή, γράφει στο βιβλίο: "ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ" στο ποιήμα του: "ΚΑΘΕ ΞΕΝΟΣ ΜΟΙΑΖΕΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΒΙΟΛΙ": "ήταν τότε-θυμάμαι-η νεαρή καθηγήτρια, μια δεικνύμενη αναρχική τρόπουλα, εν αναπτή, μια πηγή, μια πληγή, ένα δάκρυ, που ποτέ δε μάτακύλησε..." Ακούγονται πολλά για τόν Νίκο Ζερβό... ότι ετοιμάζει νέο φιλμ με... σενάριο του Βαγγέλη Κοτρώνη, που γράφει μανιωδώς τώρα σενάρια με αφετηρίες τη ζωή του και στίχους ρόκ τραγουδιών. Τί να πει κανείς ή σεναριογραφία και ή σκηνοθεσία είναι από κείνες τις καβλές που δύσκολα ξεπερνιούνται, κυρίως όταν είσαι μέτοχος σκηνοθέτης και υποθετικός σεναρίστας... Στίς 17 του Μάρτη-δπως είναι γνωστό-καταδικάστηκαν έξη σε ποινές δίχρονες ο καθένας με αστήριχτες κατηγορίες της "Ασφάλειας του Ήρακλειού Κρήτης και ή "ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ" γράφει σε μια προκήρυξη. "Σήμερα με τούς έξη στίς φυλακές για δύο χρόνια, γίνεται φανερό πως ή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ συνεχίζει να εφαρμόζει την δοκιμασμένη μεθοδολογία καταστολής: επιλογή αρχικά των κομματικά ακάλυπτων και άρα περισσότερο εύάλωτων. Έτσι επιβεβαιώνονται οι επιφυλάξεις που κρυφά και φανερά είχε ο δημοκρατικά ευαισθητοποιημένο κόσμος σε ζητήματα ελεύθερης έκφρασης και διακίνησης ιδεών - Συνταγματικά κατοχυρωμένων. Οι καταδίκες στο Ήρακλειο έχουν τόν ίδιο κοινωνικοπολιτικό χαρακτήρα καταστολής κινήσεων και ομάδων κοινωνικής κριτικής όπως σ' όλη τη χώρα (και με την συμπεραση των νοικοκυραίων "κομμουνιστών" του ΚΚΕ) Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Κορυδαλλός κ.λ.π. Κάνουμε έκκληση σ' όλους τούς ελεύθερους ανθρώπους και τούς καλούμε σε ένεργητική συμπάρασταση στους δικασμένους συντρόφους και ζητάμε την άμεση αποφυλάκιση τους. ---ΓΙΑ ΝΑ ΖΟΥΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΣΕ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ---ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ---ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΦΥΛΑΚΗ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ. Μπλούζ. Ποίηση του Μπλούζ. Η ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΜΠΛΟΥΖ: βιβλίο των καλών εκδόσεων ΑΠΟΠΕΙΡΑ, του Σάμουελ Τσάρτερς, με όκτώ ανέκδοτες φωτογραφίες της Άνν Τσάρτερς και με έξωφύλλο του Δημήτρη Αρβανίτη. Στή παράπλευρη είκονα σχέδιο του Σάμουελ Τσάρτερς από τόν Λουσιέν Μπλόχ. Αλλά οι εκδόσεις ΑΠΟΠΕΙΡΑ που έχουν στήν κυκλοφορία τό βιβλίο ΤΖΑΝΚΥ του Γουίλλιαμ Μπάροουζ, έχουν προβλήματα με τόν εκδότη Γ'δυσσέα Χατζόπουλο (ΚΑΚΤΟΣ) για τό βιβλίο του "Αλντους Χάξλεϋ: Οί Πύλες της Ένδρασης, που τό εξέδωσε και ο ΚΑΚΤΟΣ με άλλον τίτλο και που έχει πάρει τά συγγραφικά δικαιώματα αλλά ε'ν α χρόνο μετά απ' την κυκλοφορία του βιβλίου απ' τις εκδόσεις ΑΠΟΠΕΙΡΑ. Τό "έργοτάξιο έξειρετικών αισθημάτων" του Γιώργου Χρονά ξαναβγήκε-κυκλοφορεί τέσσερις φορές τό χρόνο-με θαυμαστή, αλλά λ ί ν η και από λίγη ύλη για πάμπολλα άλλα ένδιαφέροντα θέματα κουλτούρας ζωής και πολιτικής. Τό περιοδικό

ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ

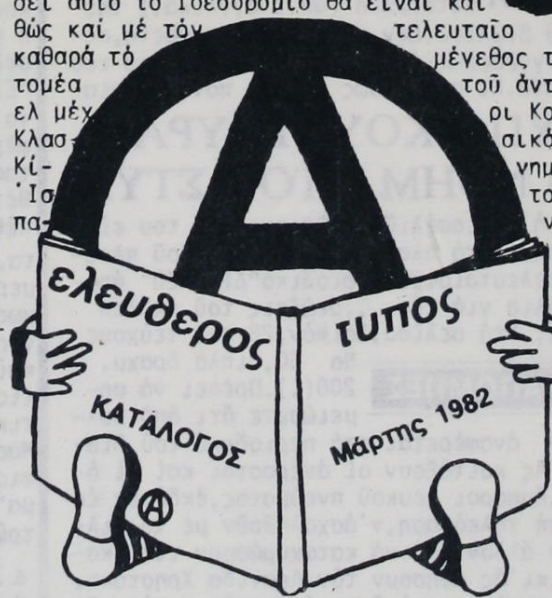
Μοιάζει σά μια θαυμαστή έγκυκλοπαίδεια κουλτούρας με ένα θαυμαστό άρωμα αμφοφυλίας. Η

παρουσίαση των βιβλίων γίνεται με πολλή προσοχή κι' αυθιξία, ενώ τό θέμα: ΤΑ ΧΙΛΙΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΜΑΝ ΡΕΪ. Χρειάζονταν έστω και μια-δύο φωτογραφίες. Πάντως τό τεύχος είναι γεμάτο από μια ποικιλία ύλης, που θυμίζει μια "καλή" έφημερίδα και ή επιλογή των αναδημοσιεύσεων δείχνει την ευαισθησία του Γιώργου Χρονά καθώς και ή μονομανία του για τόν Παζολίνι, τις μοτοσυκλέτες και τούς "έλαφρολαϊκούς" τραγουδιστές, που σχεδόν τόν καβλώνουν... Τά **ΛΑΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ** του Μάριου Μαρκίδη μοιάζει σαν ένα κομμάτι ήμερολόγιο ενός διανοούμενου που θέλει νά ξεφύγει απ' την ναγγάνα της κουλτούρας αναζητώντας την απόλαυση των καθημερινών. Αποτελούνται από έξη διαφορετικά κομμάτια πρόζας, με άφορμές διάφορα "λαϊκά" δημοσιεύματα αλλά και άλλα ψοφοδεή σημειώματα, που τού δίνουν άφορμές νά άνασκευάσει, νά σχολιάσει, δείχνοντας και τό "δόντια" της μόρφωσής του. Πάντως τά ΛΑΪΚΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ υπάρχουν στίς εκδόσεις Αϊγόκερω και για όσους καταλαβαίνουν από σκοπτικό και ύψιστο χιούμορ θά ποέπει νά τά άποκτήσουν. Ένα ώραϊο βιβλίο μετάφρασε ο Γιώργος Καραβασίλης για τόν Αϊγόκερω, τις ΣΚΛΗΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ του Βιλιέ ντε Λ'Ιλ-Αντάμ. Δεν είναι μόνο ή ζωή του, αλλά και ο τρόπος της γραφής του μας δίνει τη μορφή του "χρονογραφήματος" του μεγάλου Παρισιού, της δεύτερης 50ετίας, όπου τά πάθη και τά γεγονότα στάθμισαν σχεδόν τόν πολιτικό μας, κυρίως της Εύρώπης και τού εύρωπαϊκού πνεύματος. Εύχόμαστε νά έκδοθεϊ στά έλληνικά τό θαυμαστό έργο του "Τριμπούλα Μπονομέ" που περι-

γράφει τά "καλά" και τά "δεινά" της ίδιας του της ζωής και των νύρων του συμβάντων. Δυό βιβλία του Άντονέν Άρτώ πάλι στίς εκδόσεις ΑΪΓΟΚΕΡΩ, εκδοτικός όκος που χαρακτηρίστηκε ότι "δέν έκδίδει έθνοφελή βιβλία" (:) και τού μειώθηκε στο έλάχιστο ή "άτέλεια χάρτου". Τόν βρωμιά αυτή την έκανε ο κύριος Άντώνης Λιβάνης σύμβουλος του κ. Άντρέα Παπανδρέου, τόσο στίς εκδόσεις ΑΪΓΟΚΕΡΩ όσο και σε άλλους νωσιτούς, μικρούς και καλούς εκδοτικούς όικους της Αθήνας, ενώ για τόν έαυτό του δηλώνει ότι τυπώνει δεκάδες χιλιάδες βιβλία και παίρνει ο ίδιος άμέτητος τόν νους χαρτί με "άτέλεια χάρτου". Δεν πρόκειται για "κάρκωμα" έναντιόν του κυρίου Άντώνη Λιβάνη, εκδότη των "Νέων Συνόρων" αλλά για δήλωση που έκανε ο ίδιος στή συνέλευση Έκδοτών-Βιβλιοπωλών, λέγοντας ότι "θέλει νά προστατέψει τό κράτος..." Στά "μή έθνοφελή βιβλία" άς κατατάξουμε και αυτά του Άντονέν Άρτώ: Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ και Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΝΥΧΤΑ, τό πρώτο σε μετάφραση του Άλέξη Ζήρα και τό δεύτερο του Στέφανου Εύθυμιάδη. Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΝΥΧΤΑ έχει κάποιο έξαιρετικό ένδιαφέρον γιατί περιέχει όλα τ' άποσπάσματα διαφόρων σκέψεων και άλλων "έπιστολών" που έστειλε ο ίδιος ο Άρτώ άκόμα και στόν... έαυτό του. Δυό απ' αυτά τά κείμενα έχουν πρωτοδημοσιευτεί στά έλληνικά απ' τό Ραντεμα και τό Ίδεοδρόμιο, και μάλιστα τό γράμμα στούς πρυτάνεις των πανεπιστημίων είχε βγει και σε άφισέττα, μέσα στή χούντα στή διάρκεια μιας έκδήλωσης φοιτητικής τό 1973, απ' τό Ραντεμα. Τό πολυσέλιδο -266 σελίδων-μυθιστόρημα και χρόνια έχει γράψει διθυράμβους λέγοντας ότι τό πρόσωπο της ήρωίδας Μαρί ένας διαρκής πειρασμός... αυτό όνα... άντεθνικό ή μή φελές βιβλίο, παγκόσμιας άγνώρισης. Έξ άλλου έκτός τόν Αϊγόκερω που σειρά Λογοτενία: Φανταστικό και Παράξενο, έχει άξιόλογα βιβλία, και ο ΞΕΑΝΤΑΣ κυκλοφόρησε πρόσφατα ένα απ' τά ωραιότερα βιβλία του Λουί Άραγκόν με τόν τίτλο: ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΤΗ ΠΑΡΙΣΙ σε μετάφραση Γιώργου Σπανού, που προσπάθησε με πολύ τίμιο τρόπο νά κρατήσει την πιστότητα της Γαλλικής γλώσσας με τις συνηχήσεις που την χει πλουτίζει ή πρόζα του Άρα-Πολυσέλιδο κι' αυτό τό βιβλίο 216 δων, 250 δραχμών, συνιστάται στά ματα, κάθε φιλοβιβλιανόγνωστη που τις μεγάλες τιμές που έχουν πτά-βιβλία τόν τελευταίο καιρό. Με τό τόν Μάρ του 1968, που έτοιμάζει ο των Έκδόσεων ΕΛΕΥΘΕΡΩΣ ΤΥΠΟΣ και άσσει αυτό τό Ίδεοδρόμιο θά είναι και θώς και με τόν τελευταίο καθαρά τό μέγεθος της δουλειάς που έχει γίνει στόν τομέα του άντιεξουσιαστικού βιβλίου. Από Όργουρι Κον-Μπεντιτ κι' από Χάξλεϋ μέχρι Καμύ σικά κείμενα. Σύγχρονη σκέψη, Γυναικείο νημα, Ξένη λογοτεχνία. Σειρά Όργουελ, τρία και ντοκουμέντα, Κεφάλαιο και Ένάσταση. Ψυχανάλυση-Άντιψυχιατρική, και άλλα στό βιβλιοπωλείο της όδου Ζωοδόχου Πηγής 17, τηλ. 3639980. Σε άλλο κλίμα κινείται και τό βιβλιοπωλείο ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ όπου διαθέτει και τά βιβλία των εκδόσεων ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, με πολύ ώραία έξώφύλλα κι' ένδιαφέροντες συγγραφείς, όπως: Φίλιπ Ρόθ, Μπορίς Βιάν, Ρίτσαρντ Μπράντλεϊγκαν, Ραημόν Καϊνών, Έντγκαρ Άλλαν Πόες, Πήτερ Μπίχσελ, καθώς και τά ποιήματα του Μάγκνους Έντσενομπέργκερ, που όποιος δέν τά έχει διαβάσει, πρέπει νά τά βρει χωρίς χρονοτριβή. Έξ άλλου τόσο σε

ο Ντε Λ'Ιλ-Αντάμ νέος
ο Άντονέν Άρτώ: Ο ΚΑΛΟΓΕΡΟΣ και
Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΝΥΧΤΑ, τό πρώτο σε μετάφραση του Άλέξη Ζήρα και τό δεύτερο του Στέφανου Εύθυμιάδη. Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΝΥΧΤΑ έχει κάποιο έξαιρετικό ένδιαφέρον γιατί περιέχει όλα τ' άποσπάσματα διαφόρων σκέψεων και άλλων "έπιστολών" που έστειλε ο ίδιος ο Άρτώ άκόμα και στόν... έαυτό του. Δυό απ' αυτά τά κείμενα έχουν πρωτοδημοσιευτεί στά έλληνικά απ' τό Ραντεμα και τό Ίδεοδρόμιο, και μάλιστα τό γράμμα στούς πρυτάνεις των πανεπιστημίων είχε βγει και σε άφισέττα, μέσα στή χούντα στή διάρκεια μιας έκδήλωσης φοιτητικής τό 1973, απ' τό Ραντεμα. Τό πολυσέλιδο -266 σελίδων-μυθιστόρημα και χρόνια έχει γράψει διθυράμβους λέγοντας ότι τό πρόσωπο της ήρωίδας Μαρί ένας διαρκής πειρασμός... αυτό όνα... άντεθνικό ή μή φελές βιβλίο, παγκόσμιας άγνώρισης. Έξ άλλου έκτός τόν Αϊγόκερω που σειρά Λογοτενία: Φανταστικό και Παράξενο, έχει άξιόλογα βιβλία, και ο ΞΕΑΝΤΑΣ κυκλοφόρησε πρόσφατα ένα απ' τά ωραιότερα βιβλία του Λουί Άραγκόν με τόν τίτλο: ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΤΗ ΠΑΡΙΣΙ σε μετάφραση Γιώργου Σπανού, που προσπάθησε με πολύ τίμιο τρόπο νά κρατήσει την πιστότητα της Γαλλικής γλώσσας με τις συνηχήσεις που την χει πλουτίζει ή πρόζα του Άρα-Πολυσέλιδο κι' αυτό τό βιβλίο 216 δων, 250 δραχμών, συνιστάται στά ματα, κάθε φιλοβιβλιανόγνωστη που τις μεγάλες τιμές που έχουν πτά-βιβλία τόν τελευταίο καιρό. Με τό τόν Μάρ του 1968, που έτοιμάζει ο των Έκδόσεων ΕΛΕΥΘΕΡΩΣ ΤΥΠΟΣ και άσσει αυτό τό Ίδεοδρόμιο θά είναι και θώς και με τόν τελευταίο καθαρά τό μέγεθος της δουλειάς που έχει γίνει στόν τομέα του άντιεξουσιαστικού βιβλίου. Από Όργουρι Κον-Μπεντιτ κι' από Χάξλεϋ μέχρι Καμύ σικά κείμενα. Σύγχρονη σκέψη, Γυναικείο νημα, Ξένη λογοτεχνία. Σειρά Όργουελ, τρία και ντοκουμέντα, Κεφάλαιο και Ένάσταση. Ψυχανάλυση-Άντιψυχιατρική, και άλλα στό βιβλιοπωλείο της όδου Ζωοδόχου Πηγής 17, τηλ. 3639980. Σε άλλο κλίμα κινείται και τό βιβλιοπωλείο ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ όπου διαθέτει και τά βιβλία των εκδόσεων ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, με πολύ ώραία έξώφύλλα κι' ένδιαφέροντες συγγραφείς, όπως: Φίλιπ Ρόθ, Μπορίς Βιάν, Ρίτσαρντ Μπράντλεϊγκαν, Ραημόν Καϊνών, Έντγκαρ Άλλαν Πόες, Πήτερ Μπίχσελ, καθώς και τά ποιήματα του Μάγκνους Έντσενομπέργκερ, που όποιος δέν τά έχει διαβάσει, πρέπει νά τά βρει χωρίς χρονοτριβή. Έξ άλλου τόσο σε

ε-γκόν. σελί-καλά άποκτιμαστίζεται από σει όρισμένα νέο βιβλίο για Γιώργος Γαρμπής που νά κυκλοφορή-κείνο έτοιμο, κατάλογο του φαίνεται

αυτά τά στέκια, του Έλευθερου Τύπου όσο και στήν Πρωτοπορία, καθώς και στό ΧΝΑΡΙ Κιάφας 5, που λιώνται και τά τεύχη του Ίδεοδρόμιου. Στή Θεσσαλονίκη έπειδή πολλοί φίλοι-κυρίως νέοι-μα γράφουν και ζητάνε παλαιά Ίδεοδρόμια τούς πληροφορούμε ότι σίγουρα θά τά βρούν στό βιβλιοπωλείο Τάκη Ραγιά Τσιμισκή 41, και άκόμα στού ΚΟΤΖΙΑ Τσιμισκή 78. Ακόμα στη Θεσσαλονίκη προστέθηκε σε πωλήσεις Ίδεοδρόμιου και τό βιβλιοπωλείο ΜΟΛΧΟ Τσιμισκή 10. Αλλά τό βιβλιοπωλείο στό Βόλο "ΛΥΧΝΑΡΙ" που τόχει κάποιος Κασσαρτζής φαίνεται ότι έπειδή προσχώρησε στό ΠΑΣΟΚ μας τά στέλνει πίσω... Αυτό τό όνομάζουμε "Λογοκρισία της... πολυφωνίας". **PRAXIS** Νέο βιβλιοπωλείο με προθέσεις νά κάνει και εκδόσεις άνοι-Έξ ένας παλιός συνεργάτης του Ίδεοδρόμιου-απ' την Πάτρα, ο Φώτης Τερζάκης. Τό βιβλιοπωλείο άνοίχτηκε στή Κωλέτη 7, στήν άθήνα, έχει τηλέφωνο 3611845 και λέγεται: PRAXIS, και για τις προθέσεις τους, γιατί είναι τρεις συνέταιροι (ή μια γυναίκα) θά γράψουμε σε άλλο τεύχος. Με την επιμέλεια του γνωστού γιατρού Γιώργη Οικονομόπουλου, γνωστού απ' τό βιβλίο: ΧΑΣΙΣ-ΜΕΣΚΑΛΙΝΗ-LSN, κυκλοφόρησε-σε μετάφραση Έλένης Τζελέπογλου-βιβλίο των Βάσσων, Ρούκ και Χόφμανν, με τόν τίτλο: LSN: Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ-Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΜΥΣΤΙΚΟΥ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ. Σχόλια στό έπόμενο

Πρωτοπορία